

ASUKASYHDISTYS EDISTÄMÄSSÄ ASUINALUEEN
YHTEISÖLLISYYTTÄ

Satu Parviainen

Opinnäytetyö
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
Terveysten edistämisen koulutus
Sosionomi (ylempi AMK)

2016

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
Terveyden edistämisen koulutus

Tekijä	Satu Parviainen	Vuosi	2016
Ohjaaja	Leena Viinämäki		
Työn nimi	Asukasyhdistys edistämässä asuinalueen yhteisöllisyyttä		
Sivu- ja liitemäärä	93 + 6		

Tämä opinnäytetyö toteutettiin tutkimuksellisenä kehittämishankkeena lapsirikkaalla asuinalueella Limingassa. Kehittämishankkeen tavoite oli perustaa asukasyhdistys, jonka toiminnan myötä asuinalueen yhteisöllisyys vahvistuisi. Kehittämishankkeen aluksi perustettiin asuinalueen aktiivisten asukkaiden toimesta asukasyhdistys. Ennen yhdistyksen toiminnan aloitusta tehtiin yhteisöllisyyttä käsittelevä kysely alueen asukkaille. Kehittämishankkeen aikana pyrittiin toimintatutkimuksellisin keinoin kehittämään yhdistyksen toimintaa vastaamaan entistä enemmän asukkaiden toiveita. Asukasyhdistyksen toimittua vuoden verran aktiivisesti toistettiin kehittämishankkeen lopuksi yhteisöllisyyttä käsittelevä kysely alueen asukkaille.

Alueen asukkaat olivat tyytyväisiä asukasyhdistyksen perustamiseen. Yhdistyksen toimintaan liittyviä toiveita kyseltäessä kuitenkin vain harvat asukkaista vastasivat kyselyihin. Myös yhteisöllisyyskyselyihin saatiin vähäinen määrä palautettuja kyselyitä. Asukkaiden innostaminen harvojen toiveiden mukaiseen asukasyhdistyksen toimintaan oli haastavaa. Viikoittaiset toiminnot lähipuistossa ja muutamat toteutetut retket eivät houkuttelleet asukkaita. Erilaisiin lähipuistossa järjestettyihin tapahtumiin alueen asukkaat lähtivät paremmin mukaan.

Yhteisöllisyyskyselyiden tulokset viittaavat alueen olevan asukkaiden mielestä pääosin viihtyisä ja hyvä asuinalue etenkin lapsiperheille. Reilu puolet kyselyyn vastanneista ei ole harkinnut muuttavansa pois alueelta. Suurin osa asukkaista on viikoittain tekemisissä naapureidensa kanssa ja seurantakyselyssä vielä entistäkin useampi. Asukkaiden viihtymistä asuinalueella on haitannut lähinnä koulun puute. Pieni vastausprosentti huomioiden on oltava varovainen johtopäätöksiä tehtäessä. Päättävissä kuitenkin on, että alueen asukkaat ovat suhteellisen pysyviä ja positiivinen suhtautuminen omaan asuinympäristöön ja naapureihin näyttäisi jatkoa ajatellen otolliselta maaperältä kehittää yhteisöllistä toimintaa.

School of Social Services, Health and sports
Master`s Degree Programme in Health Promotion

Author	Satu Parviainen	Year	2016
Supervisor(s)	Leena Viinamäki		
Subject of thesis	Residents' Association in promoting a sense of community of a residential area		
Number of pages	93 + 6		

This study was carried out as an exploratory development project in the residential area of Liminka where are lots of children. The aim was to set up a residents' association, whose activities contribute to strengthen the residential community. The development project was initially founded by the active residents of the residential area. Before the start of the association a community survey was conducted to the residents of the area. During this development by means of action research was aimed to develop the association's activities to meet the increasing aspirations of residents. After one year the association operation a community survey was repeated to local residents.

Area residents were satisfied with the establishment of the residents' association. Wishes related to the association's activities were asked in the query, however, only a few of the residents responded to query. Also community surveys had a limited number of returned questionnaires. Getting residents involved to the residents' association activities was challenging. Weekly activities in the nearby park and a number of trips weren't attracting the residents. Various organized park events attracted more inhabitants of the area.

The results of community surveys shows that, the inhabitants think that area is cozy and good especially for families with children. More than half of the respondents have not considered moving out of the area. Most of the residents have weekly contact with their neighbors and according to follow-up survey, some of them even more. Resident's enjoyment in a residential area has been decreased by the lack of elementary school. A small response rate has to be considered when drawing conclusions. However, the inhabitants of the region are relatively stable and they have a positive attitude to their own living environment and neighbors. Thinking ahead about development of communal activities this is promising.

Key words

Communality, residents` association, neighborhood

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	ASUINALUEEN YHTEISÖLLISYYS TUTKIMUKSEN KOHTEENA.....	8
2.1	Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja keskeiset käsitteet	8
2.2	Toiminnallinen toteutus ja toimintatutkimukselliset elementit.....	12
2.2.1	Kehittämishanke toimintatutkimuksellisesta näkökulmasta	12
2.2.2	Kehittämishankkeen käynnistyminen.....	14
2.2.3	Asukasyhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi 2015	16
2.2.4	Asukasyhdistyksen alkuvuosi 2016 ja jatkosuunnitelmat	20
2.3	Yhteisöllisyystutkimus	21
3	LIMINGAN KUNTA TAPAUSESIMERKKINÄ YHTEISÖLLISYYDESTÄ.....	24
3.1	Suomen nuorin kunta.....	24
3.2	Lestadiolaisuus ja yhteisöllisyys.....	26
4	YHTEISÖLLISYYS	28
4.1	Nykyaikainen yhteisöllisyys.....	28
4.2	Terveyttä, osallisuutta ja sosiaalista pääomaa	31
4.3	Yhteisöllisyyden haittavaikutukset.....	35
4.4	Yhdistystoiminta.....	36
4.4.1	Laki ohjaa yhdistystoimintaa.....	36
4.4.2	Asukasyhdistystoiminta ja Suomen Omakotiliitto	37
4.5	Yhteisölliseen asukastoimintaan tukeutuvia hankkeita Suomessa	38
5	TUTKIMUSTULOKSET	43
5.1	Millainen asukasyhdistystoiminta lisää asuinalueen yhteisöllisyyttä? ..	43
5.2	Miten asukasyhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi vaikuttaa asuinalueen yhteisöllisyyteen?	47
5.2.1	Ensimmäinen yhteisöllisyys-kysely	47
5.2.2	Yhteenveto yhteisöllisyyskyselystä.....	60
5.2.3	Seurantakysely yhteisöllisyydestä	61
5.2.4	Yhteenveto seurantakyselystä.....	72
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	74
7	POHDINTA.....	77
	LÄHTEET	86
	LIITTEET	94

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Kokoomataulukko opinnäytetyön keskeisistä käsitteistä	10
Taulukko 2: Yhteisöllisyyteen perustuvia hankkeita Suomessa.....	39
Taulukko 3. Yhteisölliset toimintamallit.....	41

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Toimintatutkimuksen syklinen eteneminen.....	12
Kuvio 2. Ideasta perustamiskokoukseen.....	15
Kuvio 3. Vuoden 2016 alku ja suunnitelmat	20
Kuvio 4. Limingan väestörakenne 2014 (kunnat.net 2016).....	24
Kuvio 5. Ihmisen muuttuvat verkostot	28
Kuvio 6. Sosiaalinen pääoma suhteessa yhteisöllisyyteen ja terveyteen.....	32
Kuvio 7. Sosiaalinen pääoma selittää kolmasosan terveyseroista (THL 2013).33	
Kuvio 8. Kyselyyn vastanneiden asuminen asuinalueella	48
Kuvio 9. Asuinalueella viihtyminen.....	49
Kuvio 10. Edellisen kolmen kuukauden aikana pois muuttoja harkinneet.....	51
Kuvio 11. Naapureiden kanssa tekemisissä olo	54
Kuvio 12. Asukkaiden kokemat mahdollisuudet vaikuttaa oman asuinalueen asioihin	57
Kuvio 13. Vastaajien ikäjakauma muistuttaa Limingan ikäjakaumaa.....	58
Kuvio 14. Kyselyyn vastanneiden vanhempien korkein koulutustaso	59
Kuvio 15. Seurantakysely: kyselyn palauttaneiden viihtyminen asuinalueella ..	62
Kuvio 16. Seurantakysely: pois muuttoja harkinneet.....	64
Kuvio 17. Seurantakysely: naapureiden kanssa tekemisissä	66
Kuvio 18. Seurantakysely: Asukkaiden kokemat mahdollisuudet vaikuttaa oman asuinalueen asioihin	69
Kuvio 19. Seurantakysely: vastanneiden ikäjakauma.....	70
Kuvio 20. Seurantakysely: vastaajien korkein koulutustaso	71
Kuvio 21. Yhdistystoiminnan vaikutukset sen jäsenille ja muille asukkaille	78

1 JOHDANTO

Yhteisöllisyys on kokemus, joka syntyy tunteina sosiaalisista suhteista. Nuo tunteet tai niiden puuttuminen voivat vaikuttaa meihin hyvinkin suuresti, sillä läheisyys ja sosiaaliset suhteet kuuluvat ihmisen perustarpeisiin. (Heinonen 2008, 13–14.) Yhteisöllisyyden positiivista vaikutusta ihmisten identiteetille korostetaan myös Euroopan Unionissa (Moilanen & Eilola 2013, 44). Yhteisön jäsenten välinen vuorovaikutus ja yhteisöllisyys saavat aikaan sosiaalista pääomaa ja osallisuutta (Kostamo-Pääkkö, Ojaniemi & Väyrynen 2015, 8). Asukasyhdistys lisää asuinalueen yhteisöllisyyttä sekä sosiaalista pääomaa, mikä puolestaan lisää ihmisten hyvinvointia (Hyyppä 2011).

Tämän opinnäytetyöni aihe on suhteellisen uuden ja edelleen laajenevan lapsirikkaan asuinalueen yhteisöllisyys. Toteutin opinnäytetyöni tutkimuksellisenä kehittämishankkeena, jonka tarkoitus oli asukasyhdistystoiminnan keinoin edistää kyseisen asuinalueen yhteisöllisyyttä. Opinnäytetyöni tavoitteena oli perustaa asukasyhdistys, jonka toiminnan myötä asuinalueen yhteisöllinen toiminta lisääntyy. Tutkimusta rajasivat seuraavat tutkimustehtävät: ”Millainen asukasyhdistystoiminta edistää asuinalueen yhteisöllisyyttä?” sekä ”Miten asukasyhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi vaikuttaa asuinalueen yhteisöllisyyteen?”

Tarve asukasyhdistykselle oli jo useaan kertaan noussut esiin kyseisellä asuinalueella. Alueen asukkaat olivat aktiivisesti esittäneet kantaansa kuntansa kouluksymyksiin liittyen ja virkamiesten vastausten myötä tulleet johtopäätökseen, että yhdistyksen nimissä toimiminen olisi tuloksellisempaa. Keskustelu asukasyhdistyksen perustamisesta oli virinnyt myös leikkipuistossa vanhempien kesken, kun aiheena olivat olleet asuinalueen harrastusmahdollisuudet ja virkistysalueen käyttömahdollisuudet.

Edellä mainittujen taustatietojen lisäksi opinnäytetyöni aihevalintaan vaikutti työkokemukseni lastensuojelun perhetyöstä. Kokemukseni mukaan lastensuojelun avohuollon yleisimpiä perhekohtaisista tavoitteita ovat toimintaan osallistuminen, uskaltautuminen ihmisten ilmoille, hankkia perheenjäsenille harrastuksia sekä perheen ulkopuolisia sosiaalisia suhteita. Lastensuojelun perhetyön asiakasperheistä suuressa osassa toinen vanhemmista tai molemmat vanhemmat ovat syystä tai toisesta pois työelämästä, minkä vuoksi vapaa-ajan sosiaaliset suhteet

ovat hyvin tärkeitä. Uskon asukasyhdistystoiminnan olevan yksi keino näiden tavoitteiden savuttamiseksi myös ennaltaehkäisevästi niin lastensuojelun asiakasperheiden kuin muidenkin perheiden kohdalla.

Yhteiskunnallisesti asukasyhdistystoiminta voisi vaikuttaa vähentävästi esimerkiksi viime aikoina puhuttaneisiin syrjäytymiseen ja kotiäitien jaksamiseen. Vertaistuki auttaa kotiäitejä jaksamaan ja uskon, että lapsena opittu yhteisössä toimiminen vähentäisi myöhemmällä iällä syrjäytymisen riskiä. Asukasyhdistystoiminnalla voi parhaimmillaan olla yli sukupolvien ylettyviä vaikutuksia, kun kaiken ikäiset asukkaat otetaan toiminnassa huomioon. Kuten Parantainen ja Laine (2010) Työterveyslaitokselle tuottamassa raportissaan mainitsevat, resurssipula vaivaa sosiaali- ja terveysalalla jo nyt. Tulevaisuudessa suurien ikäluokkien eläköityessä tulee olemaan suuri haaste saada tilalle tarvittava määrä ammattitaitoista työvoimaa. (Parantainen & Laine 2010, 24.) Kaikenlainen vapaaehtoistoiminta on tervetullut apu helpottamaan sosiaali- ja terveysalan resurssipulaa. Aktiivinen, yhteisöllisyyttä kehittävä asukasyhdistystoiminta on omiaan ennaltaehkäisemään monia niin terveydellisiä kuin sosiaalisiakin ongelmia. Tämän kaltaisessa yhdistystoiminnassa ei tuloeroillakaan ole merkitystä, vaan kaikki ovat tasa-arvoisesti tervetulleita mukaan toimintaan.

Opinnäytetyöni viitekehys koostuu Liminkaa esittelevästä luvusta ja yhteisöllisyyttä käsittelevästä teoriaosuudesta. Yhteisöllisyyttä käsittelen raportissa nykyaikaan pohjautuen, terveyden edistämisen näkökulmasta ja sosiaalisen pääoman lisääjänä. Lisäksi tarkastelen yhdistystoimintaa ja esittelen kolme yhteisöllisyyden tukeutuvaa hanketta. Esittelen lyhyesti myös lestadiolaisuutta yhteisöllisyyden näkökulmasta, koska se on hyvin näkyvässä roolissa kehittämishankkeen toteutusalueella ja koko Limingan kunnassa. Liminkaa käsittelevässä osassa keskityn tarkastelemaan Limingan kunnan ominaisia piirteitä lapsirikkaana kuntana. Opinnäytetyöni keskeisimmät käsitteet ovat yhteisöllisyys ja yhteisö, yhdistys ja yhdistystoiminta, osallisuus sekä sosiaalinen pääoma.

2 ASUINALUEEN YHTEISÖLLISYYS TUTKIMUKSEN KOHTEENA

2.1 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja keskeiset käsitteet

Yhteiskunnallisen muutoksen myötä on alettu pohtimaan kadonnutta tai muuttunutta yhteisöllisyyttä nyky-yhteiskunnassa. Koska ihmisillä on edelleen tarve kuulua johonkin, on yhteisöjen merkitystä alettu jälleen korostaa. (Marjanen, Marttila & Varsa 2013, 9) Yhteisöprojektit voivat onnistuessaan tuottaa tiiviyttä ja sosiaalista kontrollia asuinalueille ja tällä tavalla estää niiden sosiaalista hajoamista luoden samalla yhteisöllisyyttä ja vähentäen uuden yhteisörakenteen tuottamia ongelmia (Moilanen & Eilola 2013, 38). Yhteisöllinen elämä, yhteisöllisyys ja yhteisöt ovat ihmisen olemassaololle ja toiminnalle välttämättömiä (Kostamo-Pääkkö, Ojaniemi & Väyrynen, 2015, 7). Asukasyhdistystoiminta lisää asuinalueen yhteisöllisyyttä ja sosiaalista pääomaa (Hyypä 2011).

Tämä kehittämishankkeeni sijoittui suhteellisen uudelle ja hyvin lapsirikkaalle asuinalueelle Limingan kunnassa. Hankkeeni tarkoitus oli asukasyhdistystoiminnan keinoin edistää kyseisen asuinalueen yhteisöllisyyttä. Hankkeen myötä selvitin onnistuiko asukasyhdistystoiminta lisäämään asukkaiden välistä vuorovaikutusta ja yhteishenkeä.

Kehittämishankkeeni tavoite oli perustaa asukasyhdistys, jonka toiminnan myötä asuinalueen yhteisöllinen toiminta lisääntyy ja asukkaiden tunne osallisuudesta kasvaa. Lisäksi oletuksenani oli, että yhteisöllisyyden myötä ajan kuluessa myös asuinalueen sosiaalinen pääoma kasvaa ja asukkaiden hyvinvointi paranee. Hankkeella oli kaksi tutkimustehtävää: ”Millainen asukasyhdistystoiminta edistää asuinalueen yhteisöllisyyttä?” sekä ”Miten asukasyhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi vaikuttaa asuinalueen yhteisöllisyyteen?”

Asukasyhdistys oli selkeä valinta kehittämishankkeeni työkaluksi, koska alueen asukkaat olivat jo parin vuoden ajan suunnitelleet sen perustamista, ja myös kunnan virkamiesten tahoilta oli tullut suosituksia yhdistyksen perustamiseksi. Kuten edellä jo mainitsin, asukasyhdistystoiminnan on todettu lisäävän yhteisöllisyyttä, mikä oli tämän hankkeen tarkoitus. Asukasyhdistystoimintaan on kaikkien helpoista lähteä mukaan omien resursseidensa puitteissa ja sen toimesta voidaan toimintaa järjestää kaikenikäisille. Lisäksi asukasyhdistystoiminta oli taloudellisesti ajatellen suhteellisen edullinen väline hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi

eikä se tarvinnut toteutuakseen erityisiä sisätiloja. Muita etuja asukasyhdistystoiminnalla oli sen pysyvyys; toiminta jatkuu myös hankkeen päättymisen jälkeen, sekä mahdollisuus säädellä toiminnan aktiivisuutta ja muokata toimintaa asukkaiden muuttuvien toiveiden ja tarpeiden mukaisesti tulevaisuudessa.

Ennen asukasyhdistyksen perustamista oli tiedossani myös sen toteutumiseen liittyviä haasteita. Asukasyhdistys vaati jo perustamisvaiheessa useita aktiivitoimijoita, jotta yhdistyksen hallitukseen saatiin riittävä määrä henkilöitä. Yhdistyksen perustamiseen rekisteröintineen kului myös reilusti aikaa ja toiminnan käynnistymiseksi tarvittiin taloudellista tukea. Lisäksi asukasyhdistys tarvitsi jäseniä toimiakseen, mutta alueen asukkaiden motivoiminen jäsenyyteen oli haastavaa ja vaati erityisiä houkuttimia. Vielä haastavampaa oli saada jäsenistä aktiivisia toimijoita tällaiseen vapaaehtoisvoimin pyöritettävään yhdistykseen. Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa otin huomioon myös mahdolliset yhteisöllisyyden tuomat negatiiviset vaikutukset, mistä kerron tämän tutkimusraportin kohdassa 4.3 ”Yhteisöllisyyden haittavaikutukset”. Koin niiden kuitenkin olevan pieniä riskejä asukasyhdistyksen tuoman yhteisöllisyyden hyviin vaikutuksiin verrattuna.

Tämän tutkimuksellisen kehittämishankkeeni keskeisiä käsitteitä ovat yhteisöllisyys ja yhteisö, yhdistys ja yhdistystoiminta, osallisuus sekä sosiaalinen pääoma (Taulukko 1). Niemelän (2013) mukaan yhteisöllisyys on hyvinvointia parantavaa ja toimintaa tehostavaa sosiaalista pääomaa. Sen tunnusmerkkejä ovat keskinäinen kunnioitus ja huolenpito, arvostava myötätunto ja demokraattinen keskustelu. (Niemelä 2013.) Yhteisöllisyys on parhaimmillaan monenlaisten ihmisten sopusointuista toimintaa, josta jokainen yhteisön jäsen hyötyy (Jäppinen 2012, 9). Yhteisöllisyys ja tasa-arvo vahvistavat toisiaan (Moilanen & Eilola 2013, 42).

Taulukko 1. Kokoomataulukko opinnäytetyön keskeisistä käsitteistä

Käsite	Keskeinen kuvaus
Yhteisöllisyys	Hyvinvointia parantavaa ja toimintaa tehostavaa sosiaalista pääomaa
Yhteisö	Vuorovaikutusta ja vastavuoroisuutta sisältävä, yhteisiin päämääriin pyrkivä ihmisten muodostama ryhmä
Osallisuus	Tasavertaisuutta ja luottamusta sekä mahdollisuutta vaikuttaa omassa yhteisössä, yhteisöön kuulumisen tunne
Sosiaalinen pääoma	Yhteisössä ilmenevää tasa-arvoa ja luottamusta, mistä hyöttyy niin yksilö kuin yhteisökin
Yhdistys	Tiettyä tarkoitusta varten perustettu organisaatio
Yhdistystoiminta	Yhteisen aatteen hyväksi tapahtuvaa yhteistä toimintaa

Yhteisöä on käsitteenä määritelty monin tavoin ja monista lähtökohdista. Se on monimerkityksinen sana, joka tarkoittaa erilaisia ihmisten muodostamia ryhmiä. (Mäkinen 2013, 287.) Yhteenkuuluvuuden tunne pitää yllä yhteisöä. Yhteisö on vuorovaikutusta ja vastavuoroisuutta sisältävä, yhteisiin päämääriin pyrkivä yhteenliittymä. Se voi olla paikallinen, alueellinen, taloudellinen ja/tai aatteellinen ja kestoltaan jotain lyhytkestoisesta, kuten erilaiset tapahtumat, pitkäkestoiseen, kuten perhe tai kylä. (Niemelä 2013.) Ilman keskinäistä vuorovaikutusta ei voi olla yhteisöä (Moilanen & Eilola 2013, 11). Yhteisöön kuulumisen edistää ihmisen hyvinvointia (Maaseudun Sivistysliitto 2016).

Osallisuus on moniulotteinen ja vaikeasti rajattava käsite. Se saa erilaisia merkityssisältöjä puhujan, paikan ja käyttötarkoituksen mukaan. Yksilötasolla osallisuus on tunnetta kuulumisesta yhteiskuntaan tai yhteisöön. Se on tuntemisen,

kuulumisen ja tekemisen kokonaisuus. Pienet arjen asiat kuten kuulluksi ja huomioiduksi tuleminen, sosiaaliset suhteet, omaan elämään kuuluviin asioihin vaikuttaminen ja omista asioista päättäminen edistävät osallisuuden tunnetta. (Särkelä-Kukko 2014, 34- 36.) Osallisuuden kokeminen yhdessä sosiaalisten verkostojen kanssa suojaavat yksilöitä hyvinvointivajeilta ja syrjäytymiseltä. Yhteisötasolla osallisuus tarkoittaa jäsenten arvostusta, tasavertaisuutta ja luottamusta sekä mahdollisuutta vaikuttaa omassa yhteisössä. Yhteiskunnassa osallisuus on sitä, että jokaisella on mahdollisuus sosiaaliin suhteisiin, terveyteen, koulutukseen, asuntoon, toimeentuloon ja työhön. Kansallisella tasolla osallisuus tarkoittaa kansalaisen oikeutta osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen ja itseään koskeviin asioihin. (THL 2016.)

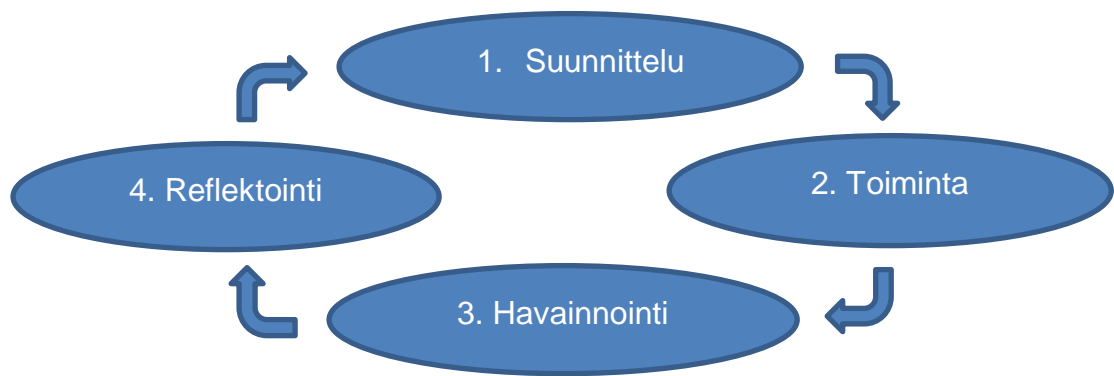
Sosiaalinen pääoma vaatii yhteisön ollakseen olemassa eikä ihmisellä ilman yhteisöä voi olla sosiaalista pääomaa (Hyyppä 2005, 15). Sosiaalisen pääoman käsitteen taustanäkemyksen mukaan sosiaalinen pääoma on neljäs pääomalaji rahapääoman, fyysisen pääoman ja henkisen pääoman lisäksi (Paasivaara 2009, 57) ja siitä hyötyvät niin yksilöt kuin yhteisökin (Hyyppä 2011, 15). Sosiaalinen pääoma on tunnusomainen piirre hyvin toimivissa yhteisöissä. Se ilmenee esimerkiksi yhteisinä arvoina, luottamuksena ja arvostuksena toimijoiden välillä. Sosiaalisen pääoman kehittyminen edellyttää yhdessä tekemistä ja vastavuoroisuutta (Manka & Larjovuori 2013, 4). Sosiaalinen pääoma lisää terveyttä (THL 2013).

Yhdistys on tiettyä tarkoitusta varten perustettu organisaatio (Avoine oy 2013). Yhdistyksen perustamiseen tarvitaan vähintään kolme henkilöä ja perustamisesta tehdään aina perustamiskirja yhdistyksen säännöt mukaan lukien. Kaikki yhdistykset ovat kirjanpitovelvollisia. (Verohallinto 2011.) Yhdistystä ei yleensä perusteta määräajaksi vaan se on tarkoitettu pysyväksi. Yhdistystoiminta on yhteisen aatteen hyväksi tapahtuvaa jäsenten yhteistä toimintaa. Yhdistyksen aate voi olla vaikkapa jäseniä yhdistävän yhteisen asian tai harrastustoiminnan edistäminen. Suomessa yhdistys voi olla rekisteröity tai toimia rekisteröimättömänä, mutta sen toiminta ei saa olla elinkeinotoiminnan luonteista tai pääasiassa taloudellista. Yhdistyksen toimintaa säätelee yhdistyslaki ja yhdistyksen säännöt. (Patentti- ja rekisterihallitus 2014.)

2.2 Toiminnallinen toteutus ja toimintatutkimukselliset elementit

2.2.1 Kehittämishanke toimintatutkimuksellisesta näkökulmasta

Toimintatutkimuksessa yhdistyy sekä toiminta että tutkimus. Tutkimuksen ohella siinä pyritään muuttamaan olemassa olevia käytäntöjä. Oleellista toimintatutkimuksessa on, että tutkittavat osallistuvat tutkimukseen aktiivisesti yhteistyössä tutkijan kanssa. (Kuula 2014.) Toimintatutkimus etenee syklisesti (Kuvio 1.) ja sen neljä vaihetta ovat suunnittelu, toiminta, havainnointi ja reflektointi (Virtuaaliammattikorkeakoulu 2014).

Kuvio 1. Toimintatutkimuksen syklinen eteneminen

Toimintatutkimus lähtee liikkeelle ongelmien määrittelystä ja päämäärien asettamisesta. Tämä tehdään yhdessä tutkijoiden, asiakkaiden ja systeemissä toimivien henkilöiden kanssa. Toimintaa suunnitellaan ja sitä kokeillaan käytännössä. Toimintaa havainnoidaan ja ensimmäisen syklin päätteeksi tehdään reflektointia keskustellen toiminnasta eri osapuolien kesken. Reflektointia seuraa arviointi ja suunnitelman muokkaus. Tästä käynnistyy uuden suunnitelman turvin uusi kierros uuden suunnitelman mukaisella toiminnalla. Kierrokset toistuvat kunnes tulokseen ollaan tyytyväisiä ja ongelmaan saadaan ratkaisu. Olennaista toimintatutkimuksessa on toiminnan jatkuva reflektointi ja suunnitelmien muokkaus toiminnan kehittämiseksi. (Virtuaaliammattikorkeakoulu 2014; Kajaanin ammattikorkeakoulu 2016.) Toimintatutkimus suunnitellaan ja arvioidaan yhdessä kohdeyhmän kanssa (Linturi 2003).

Tässä kehittämishankkeessani pyrin toimintatutkimuksellisin keinoin vastamaan kysymykseen ”Millainen asukasyhdistystoiminta lisää asuinalueen yhteisöllisyyttä?” Tämä oli toinen hankkeen kahdesta tutkimustehtävästä. Kehitimme hankkeessa perustamamme asukasyhdistyksen toimintaa yhteistyössä alueen asukkaiden kanssa. Asukasyhdistyksen toiminta-alueella asuvat asukkaat pääsivät vaikuttamaan yhdistyksen toimintaan esittämällä toiveitaan ja olemalla itse toteuttamassa niitä käytännössä. Kahtena vuonna toteuttamieni kyselyjen lisäksi asukkailla oli jatkuva mahdollisuus vaikuttaa yhdistyksen toimintaan ottamalla milloin vain yhteyttä yhdistyksen edustajiin sähköpostitse tai Facebookin kautta. Vuoden 2016 alusta yhdistyksellä on ollut asuinalueen virkistysalueella myös oma postilaatikko, jonne toiveita on voinut laittaa.

Yhdistyksen toiminnassa ensimmäinen vaihe oli asukasyhdistyksen perustaminen ja toiminnan suunnittelu. Vuoden 2015 toimintasuunnitelman tein aikaisemmin alueen asukkaiden keskusteluissa esiin tulleiden toiveiden pohjalta. Yhdistyksen käynnistymisvaiheessa teetin asukkaille toivekyselyn, missä he saivat tuoda esiin omia toiveitaan yhdistyksen toiminnan suhteen. Kevään 2015 aikana muokkasimme yhdistyksen toimintaa tämän kyselyn tulosten mukaisesti resursit huomioon ottaen. Toisessa vaiheessa käynnistimme yhdistyksen toimintaa ja pidimme sitä yllä koko vuoden ajan. Kolmas vaihe toteutui limittäin toisen vaiheen kanssa. Siinä havainnoimme ja seurasimme yhdistyksen toimintaa sekä asukkaiden kiinnostusta ja osallistumista. Näiden pohjalta laadin toimintasuunnitelman vuodelle 2016.

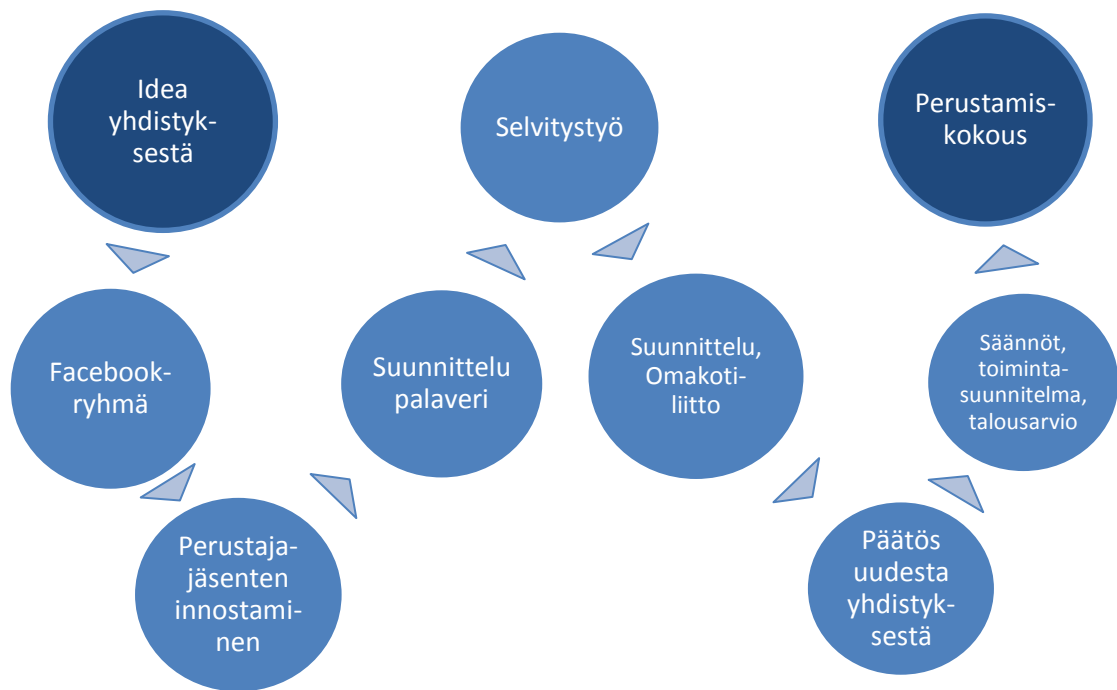
Neljännessä vaiheessa vuoden 2016 tammikuussa kysyin asukasyhdistyksen jäseniltä palautetta yhdistyksen toiminnasta sähköpostitse ja alueen asukkailta toiveita yhdistyksen tulevaisuudesta sosiaalisessa mediassa Facebookissa. Vähäisten vastausten vuoksi kannustin asukkaita antamaan palautetta pitkin kevättä ajatuksenamme kehittää toimintaa toiveiden mukaisesti pitkin toimintavuotta. Näin olemme voineet ikään kuin käydä keskustelua yhdistystä koskevien odotusten, toteutuneen toiminnan ja asukkaiden toiveiden kesken. Lisäksi yhdistyksen hallitus on seurannut kuntalaisten ja alueen asukkaiden keskustelua asuinalueeseen ja asukkaiden toiveisiin liittyen sosiaalisessa mediassa. Kehittämishankkeen päättymisen jälkeen yhdistyksen toiminnan kehittäminen jatkuu edelleen samanlaisilla menetelmillä.

Tiedonkeruumenetelminä asukasyhdistyksen toiminnan kehittämisessä käytin niin kvantitatiivisia kuin kvalitatiivisiakin menetelmiä. Yhdistyksen toimintaan liittyvä kaikille alueen asukkaille hankkeen alkuvaiheessa jaettu toiveita-kysely (Liite 1) oli luonteeltaan kvalitatiivinen kahdella avoimella kysymyksellään kuten myös yhdistyksen jäsenille hankkeen loppuvaiheessa lähetetty kysely, jossa oli viisi avointa kysymystä (Liite 2). Yhdistyksen tapahtumien osallistujamäärien seuranta ja alueen asukkaiden omassa sosiaalisessa mediassa toimivassa Facebook-ryhmässä teetetty toivekysely puolestaan olivat kvantitatiivisia.

2.2.2 Kehittämishankkeen käynnistyminen

Tämä tutkimuksellinen kehittämishankkeeni keskittyi asuinalueen yhteisöllisyyden edistämiseen asukasyhdistyksen toiminnan keinoin. Käynnistin kehittämishankkeen alueen asukkaiden ja virkamiesten innoittamana nimenomaan asukasyhdistyksen perustamisella. Asukkaiden ja virkamiesten ajatuksena oli asukasyhdistyksen keinoin vaikuttaa asuinalueen harrastustoimintaan, olemassa olevan virkistysalueen käyttöön ja saada myös asukkaiden ääni paremmin kuuluviin esimerkiksi kunnan kouluverkko- ja koulukyytikysymyksissä. Kehittämishankkeen toteutuksessa pidin alusta lähtien tärkeänä asukaslähtöisyyttä ja hanke etenikin suurelta osin toimintatutkimuksen mukaisesti ottaen alueen asukkaita mukaan asukasyhdistyksen toiminnan suunnitteluun. Kehittämishanke alkoi lokakuussa 2014 ja päättyi maaliskuussa 2016.

Ennen asukasyhdistyksen perustamista oli paljon selvitettävää ja valmistelevaa työtä (Kuvio 2). Ensitöiksi syyskuussa 2014 perustin sosiaaliseen mediaan Facebookiin alueen asukkaille oman ryhmän, jota sittemmin käytin tiedotuskanavana useaan kertaan hankkeen edetessä. Lokakuussa 2014 pidin asukasyhdistyksen perustamisen suunnittelupalaverin, jonne kutsuin muutamia asuinalueen aktiivisia asukkaita. Tuon palaverin myötä alkoi hahmottua tulevan asukasyhdistyksen perustajajäsenet ja hallitus. Alusta lähtien ajatuksenani oli, että asukasyhdistyksen nimissä tullaan järjestämään alueen asukkaiden toiveiden mukaista harrastustoimintaa ja erilaisia tapahtumia sekä retkiä. Yhdistys tulisi myös toimimaan asuinalueen kehittämisen puolesta ja nostamaan esille lapsiperheitä puhuttavia asioita. Yhdistyksen toiminnasta tulisi löytyä mielekästä tekemistä jokaiselle ikäryhmälle, jotta siitä voisivat hyötyä kaikki alueen asukkaat.

Kuvio 2. Ideasta perustamiskokoukseen

Suunnittelun lisäksi hankkeen alkuvaiheessa loka- ja marraskuussa 2014 työllisti selvitystyö. Asukasyhdistystoimintaa selvitellessä päätimme hyvin pian jäsenyydestä Suomen Omakotiliittoon. Liiton eduista kerron myöhemmin tämän raportin kohdassa 4.4.2 ”Asukasyhdistystoiminta ja Suomen Omakotiliitto”. Aluksi harkitsimme jo olemassa olleen Liminkalaisen ”uinuvan” asukasyhdistyksen valjastamista kehittämishankkeen käyttöön, mutta useiden puheluiden ja Omakotiliiton edustajien kanssa vaihtamieni lukuisien sähköpostien tuloksena päätimme perustaa täysin uuden yhdistyksen. Selvityksen alla olivat myös yhdistystoimintaa säätelevät lait. Mitä pitää ottaa huomioon yhdistystä perustettaessa? Kuka voi perustaa yhdistyksen ja kuinka monta jäsentä perustaminen edellyttää? Mitä yhdistyksen sääntöjen täytyy pitää sisällään? Yhdistyslakia ja muita asukasyhdistyksen toimintaa ohjaavia lakeja avaavan tämän raportin kohdassa 4.4.1 ”Laki ohjaa yhdistystoimintaa”. Lain ohella moniin kysymyksiimme saimme vastauksia Suomen Omakotiliitolta, joka toimi korvaamattomana apuna ja tukena yhdistyksen perustamisvaiheessa.

Perustamiskokousta valmistellessani laadimme yhdistyksen säännöt, joita sittemmin Omakotiliiton opastuksella jouduimme muokkaamaan yhdistyksen rekisteröinnin helpottamiseksi, toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2015. Ennen perustamiskokousta päätimme, että yhdistys rekisteröidään ja keksimme

yhdistykselle nimen. Asukasyhdistyksen perustamiskokouksen, ja heti perään järjestäytymiskokouksen, pidimme joulukuussa 2014. Kokouksissa muun muassa vahvistimme yhdistyksen säännöt ja valitsimme yhdistykselle puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, sihteerin, rahastonhoitajan ja toiminnantarkastajat. Kokouksien jälkeen toimitin Omakotiliitolle yhdistyksen perustamiskirjan, perustamiskokouksen sekä yhdistyksen järjestäytymiskokouksen pöytäkirjat ja vahvistetut säännöt, joiden pohjalta Omakotiliitto hyväksyi yhdistyksemme liiton jäseneksi ja teki yhdistyksemme rekisteröinnin Patentti- ja Rekisterihallitukseen.

2.2.3 Asukasyhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi 2015

Vuosi 2015 oli asukasyhdistykselle aktiivista aikaa (Liite 3). Vuoden alusta kehittämishanke eteni asukasyhdistyksen toiminnan käynnistämisenä. Ensimmäisen hallituksen kokouksen ja ahkeran suunnittelun ja mainostamisen jälkeen järjestimme helmikuussa Ystävänäpäivä tapahtuman, joka toimi yhdistyksen starttitapahtumana. Tapahtumapaikkana toimi asuinalueen virkistysalue leikkipuistoi- neen, pulkkamäkineen ja luistelukaukaloineen. Ohjelmassa oli asuinalueen omat leikkimieliset talviolympialaiset (Valokuva 1), arpajaiset ja lumimaalausta. Osallistujia tapahtumassa oli noin 70 ja yhdistyksemme sai paljon kiitosta tapahtuman järjestämisestä. Päätimme tehdä koko perheen ystävänäpäivä tapahtumasta yhdistyksen vuosittain toistuvan perinteen.

Valokuva 1. Talviolympialaiset 2015, köyden veto*

*Kuvissa olevilta henkilöiltä on saatu lupa kuvien julkaisemiseen opinnäytetyössä.

Muita asukasyhdistyksen järjestämiä tapahtumia vuonna 2015 olivat toukuu-
kuussa pidetty Pihakirppistapahtuma ja elokuussa pidetyt Kesäkaudenpäättäjäi-
set. Molemmat tapahtumat toteutimme asuinalueen virkistysalueella. Pihakirppis-
tapahtuma oli osa valtakunnallista siivouspäivää ja asukkaiden erityisesti toivoma
tapahtuma. Pihakirppistelyn lomassa oli myös asukasyhdistyksen järjestämät ar-
pajaiset. Valitettavasti samalle päivälle osui Limingan Halpa-Hallin kattoakin rie-
potellut kevätmyrsky (Kaleva 2015) ja osanottajia tapahtumassa oli vain nelisen
kymmentä. Asukkaille järjestetyissä Kesäkaudenpäättäjäisissä pidimme ensim-
mäiset asuinalueen omat leikkimieliset kesäolympialaiset. Lisäksi kutsuimme ta-
pahtumaan paikallisia toimijoita esittelemään harrastustarjontaansa. Kutsuun
vastasi kolme toimijaa, jotka saapuivat paikalle ja antoivat yhdistykselle hyvää
palautetta kyseisestä tapahtumasta. Toimijat olivat myös kiinnostuneita saman-
kaltaisesta toiminnasta jatkossakin. Kaikkiaan osallistujia tapahtumassa oli noin
40.

Tammikuusta 2015 lähtien osana asukasyhdistyksen toimintaa olivat viikoittain
toteutetut toiminnot asuinalueen virkistysalueella. Yhdistyksen ensimmäisenä
asukkaille näkyvänä toimena sovimme jäävuorot asuinalueen luistelukaukalo-
on: kiekottomille luistelijoille, miehille ja naisille oma vuoronsa. Näistä etenkin kiekot-
ton vuoro oli hyvin suosittu perheiden keskuudessa. Luistelukauden päätyttyä
maaliskuussa 2015 aloimme maanantaisin toteuttaa perheiden retkipäivää, tors-
taisain naisten lenkki-iltaa ja sunnuntaisin Äxöneitä. Retkipäivän ajatuksena oli pik-
kulapsiperheiden tutustuminen toisiinsa ja tapaaminen kerran viikossa leikkien,
jutustelun ja retkieväiden merkeissä. Myös etenkin kotiäitien vertaistuki oli retki-
päivän tavoitteena. Osallistujia retkipäiviin oli vähänlaisesti ja lopetimme sen ke-
säkuussa 2015. Myöskään naisten lenkki-ilta ei innostanut asukkaita lenkkeile-
mään emmekä jatkaneet toimintaa maaliskuun jälkeen.

Äxöneiden idea oli järjestää vaihtelevaa toimintaa alueen asukkaille oman asuin-
alueen virkistysalueella. Kevään 2015 aikana toiminta vaihteli pyöräradasta pal-
lotteluun ja hyppynaruhyppelyyn, ilmapallojahdistista katuliitutaiteiluun ja parityös-
kentelyyn. Osallistujia Äxöneissä oli nollasta vajaaseen kahteenkymmeneen ja
osallistujien ikähaitari oli arviolta 0–60 vuotta. Heinäkuussa 2015 pidimme taukoa
Äxöneistä ja elokuun viikoittaisten Äxöneiden jälkeen päätimme jatkaa toimintaa
kuukauden viimeisinä sunnuntaina, mikä toteutuikin vuoden 2015 loppuun

saakka. Syyskaudella jouduimme perumaan Äxöneitä huonon sään vuoksi ja osallistujiakin oli vähemmän kuin keväällä. Vuoden viimeiset Äxönit pidimme joulun alla ja teemana oli jouluinen arvoitus. Toteutimme tapahtuman tonttu-polun tapaan ja arvoituksen ratkaisun jälkeen osallistujille oli tarjolla glögiä, pipareita sekä joulukarkkia. Kaikkien tehtävän ratkaisseiden kesken arvottiin jouluisia yllätyksiä. Tapahtuman kruunasi joulupukki (Valokuva 2). Näitä Äxöneitä mainostimme erillisenä tapahtumana ja osallistujia oli kaikkiaan noin 65.

Valokuva 2. Joulupukki jututtaa Joulu-Äxöneihin osallistujia*

Kevään 2015 aikana kiersimme yhdistyksen nimissä liminkalaisia yrityksiä tavoitteenamme saada yhteistyökumppaneita, joilta asukasyhdistyksen jäsenet saisivat käyttöönsä erikseen sovittavan edun ja yhdistys puolestaan mainostaisi omilla julkaisuissaan ja kotisivuillaan yrityksiä. Tarkoitusta varten kirjoitimme Liminkalaisille yrityksille suunnatun kirjeen ja laadimme sopimus pohjan. Kierrettyämme lähes 20 yritystä saimme mukaan niistä neljä, joiden tarjoamat edut kerroimme jäsenille sähköpostitse. Lisäksi muutamissa yrityksissä oli kiinnostusta asiaa kohtaan, mutta yrittäjät eivät saaneet asiasta päätöstä aikaiseksi.

*Kuvissa olevilta henkilöiltä on saatu lupa kuvien julkaisemiseen opinnäytetyössä.

Maaliskuussa 2015 asukasyhdistys laati alueen asukkaita askarruttavista asioista kunnan päättäjille kirjeen (Liite 4), joka sisälsi kysymyksiä koulun sisäilmaan, koulukynteihin, koulutilojen riittävyyteen, eskarilaisten uimakouluihin ja päivähoitopaikkojen riittävyyteen liittyen. Toimitimme sähköisen kirjeen kunnan viranhaltijoille ja päättäjille kunnanjohtajan välityksellä. Kesäkuun 2015 alussa kunnan hallintojohtajalta tuli sähköpostitse kunnan viranhaltijoiden kokoamat vastaukset kysymyksiimme. Mietimme sopivaa väylää viedä vastaukset asukkaiden tietoisuuteen ja päätimme ottaa asia puheeksi yhdistyksen tapahtumissa vi rivissä keskusteluissa ja käsitellä vastaukset tarkemmin yhdistyksemme syyskokouksessa.

Lokakuussa 2015 pidimme yhdistyksen sääntömääräisen syyskokouksen, jonne valmistelimme toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2016. Sääntöjen mukaisesti ajoissa toimittamamme kutsuista huolimatta paikalla oli vain yhdistyksen hallitus, ei muita jäseniä.

Pakkasten tultua joulukuussa 2015 toteutimme yhdistyksen toimeen panemana asuinalueemme jääkiekkokaukalon jäädytyksen talkoovoimin ja yhteistyössä Limingan kunnan kanssa huolehdimme pukuhuoneen ovien aukaisusta aamuisin ja lukitsemisesta iltaisin. Heti kaukalon jäädyttyä otimme edellisen talven mukaisesti käyttöön jäävuorot miehille ja pikkukiekkoilijoille sekä erikseen kiekottomat vuorot. Loppuvuoden tapahtumien ja muun toiminnan ohessa kirjoitin vuosikertomuksen vuodelta 2015.

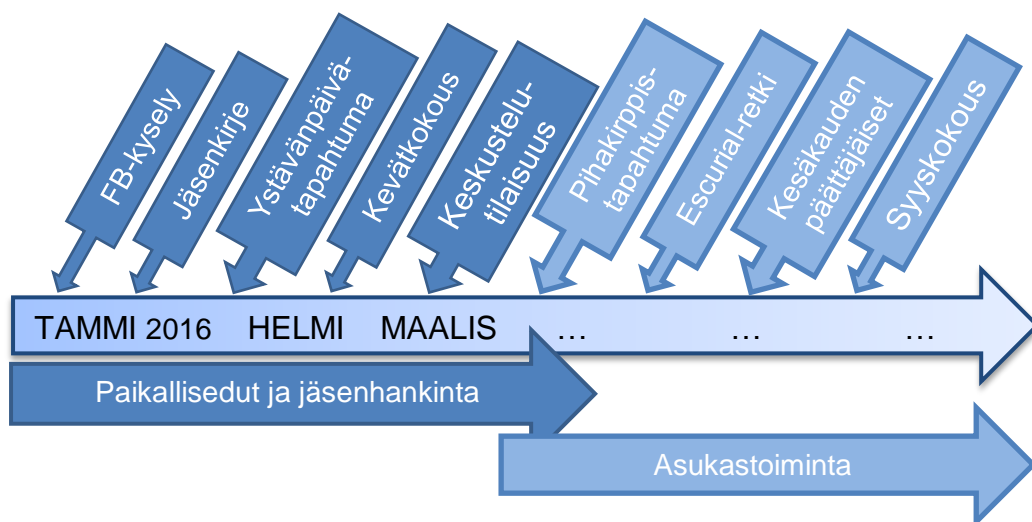
Koko vuoden ajan panostimme jäsenhankintaan. Helmikuussa jaoimme koko alueen postilaatikkoihin Omakotiliiton toimittamat mainoslehtiset, joissa kerrottiin uudesta asukasyhdistyksestä ja jäseneksi liittymisestä. Tapahtumissa toimimme yhdistystä esille jututtamalla asukkaita ja kertomalla yhdistyksen eduista. Jokaisessa tapahtumassa oli mahdollisuus ryhtyä jäseneksi täyttämällä jäsenkaavake. Jäsenhankintamielessä järjestimme retken Kukka- ja eläinpuisto Escurialiin elokuussa. Retkellä oli mahdollisuus liittyä jäseneksi yhdistykseen ja yhdistys maksoi kaikkien jäsenten sisäänpääsyn puistoon. Yhdistys tarjosi myös kaikille jäsenille perheineen retkievänä makkarat ja mehut. Retkelle osallistui viisi perhettä, joista yksi oli uusi jäsenperhe. Toinen jäsenhankintamielessä toteuttamamme retki oli lokakuussa Hoplopiin. Tuolloin houkuttelimme uusia ja vanhoja jäseniä mukaan maksamalla yhden lapsen sisäänpääsyn jokaista osallistuvaa jäsentä

kohden. Retkelle osallistui neljä vanhaa jäsentä perheineen eikä yhtään uutta. Kaikkienensa vuoden 2015 loppuun mennessä yhdistyksessä oli 14 jäsentä.

Rahoituksen asukasyhdistyksen ensimmäiselle toimintavuodelle saimme Suomen Omakotiliiton uusille jäsenyhdistyksille myöntämästä starttirahasta sekä Limingan kunnan vuosittain haettavissa olevasta järjestöjen tukirahasta. Arpajaisien voitot saimme lahjoituksina Limingan kunnalta ja liminkalaisilta yrityksiltä. Yhdistyksen toiminnan mainostamiseksi ja näkyvyyttä lisäämään teimme alkuvuodesta 2015 yhdistykselle omat Facebook sivut sekä kotisivut Omakotiliiton sivujen yhteyteen. Näiden lisäksi mainostimme yhdistyksen toimintaa ja tapahtumia jäsenille lähetetyissä sähköposteissa, alueen asukkaiden omassa Facebook-ryhmässä ja ilmoituksilla asuinalueen päiväkodissa ja virkistysalueen ilmoitustaululla. Lisäksi Ystävänpäivätapahtumasta ja Pihakirppistapahtumasta oli paikallislehdessä pieni juttu tuomassa näkyvyyttä.

2.2.4 Asukasyhdistyksen alkuvuosi 2016 ja jatkosuunnitelmat

Asukasyhdistyksen vuosi 2016 käynnistyi edellisen vuoden tapaan aktiivisesti (Kuvio 3). Pyrimme lisäämään jäsenten tietoisuutta yhdistyksen toiminnasta ja lähdimme hankkimaan uusia jäseniä sekä paikallisetuja jäsenille. Lisäksi jatkoimme tapahtumien ja toiminnan järjestämistä. Helmikuun loppuun mennessä oli yhdistyksen jäsenille löytynyt jo kaksi uutta paikallisetua.

Kuvio 3. Kehittämishankkeen loppuvaihe tammikuu 2016 – maaliskuu 2016 ja yhdistyksen jatkosuunnitelmat

Tammikuussa 2016 lähetimme yhdistyksen jäsenille sähköpostitse kirjeen, johon liitimme mukaan vuosikertomuksen vuodelta 2015, syyskokouksen 2015 pöytäkirjan ja toimintasuunnitelman 2016. Lisäksi kirjeessä oli pieni kysely (liite 2) yhdistyksen toiminnan toteutuksesta ja kehittämideoista. Samaan aikaan oli Facebookissa alueen asukkaiden ryhmässä yhden kysymyksen monivalintakysely asukkaiden toiveista yhdistystä kohtaan. Valmiiden vaihtoehtojen lisäksi vastajilla oli mahdollisuus lisätä oma ehdotuksensa.

Helmikuussa järjestimme jo ennalta sovitusti perinteeksi muodostuvan Ystävänäpäivätapahtuman. Tänäkin vuonna tapahtuman teemana oli asukkaiden omat talviolympialaiset ja tarjolla oli lämmintä mehua ja pipareita. Paikalle saapui noin 65 osallistujaa. Maaliskuussa 2016 pidimme yhdistyksen kevätkokouksen, johon syyskokouksen 2015 tapaan osallistui vain hallituksen jäsenet. Kunnan koulukeskustelun kärjistyessä yhdistys järjesti koulukysymyksiä koskien keskustelutilaisuuden maaliskuun alussa oman asuinalueen päiväkodilla. Kutsuimme tilaisuuteen asuinalueen asukkaat ja kaikki kunnan valtuuston jäsenet sekä kunnanjohtajan. Paikalla oli noin kolmekymmentä osallistujaa, joista yksitoista kunnan päättäjiä. Tilaisuus oli lämminhenkisyysdään ja rentoudessaan hyvin onnistunut niin päättäjien kuin asukkaiden puolesta. Alkuvuodesta 2016 yhdistys aloitti aikuisten lautapeli-illat kerran kuukaudessa.

Toimintasuunnitelman mukaan vuonna 2016 yhdistys osallistuu Valtakunnalliseen siivouspäivään järjestämällä edellisen vuoden tapaan pihakirppistapahtuman. Tänä vuonna järjestämme retken Kukka- ja eläinpuisto Escurialiin edellistä vuotta aikaisemmin jo alkukesästä toiveena suurempi osallistujajoukko. Edelleen viime vuotiseen tapaan pidämme elokuussa kesäkauden päättäjäiset, joihin kutsumme Limingan alueella toimivia tahoja esittelemään harrastustarjontaansa. Näiden sovittujen tapahtumien lisäksi suunnittelemme edelleen jäsenhankintaan liittyen toimintaa sekä jäsenille järjestettäviä omia retkiä. Virittelemme myös yhteistyötä kunnan kanssa ja neuvottelemme kaukalon jäädytyksen ohella muista talkootöistä.

2.3 Yhteisöllisyystutkimus

Tämän tutkimuksellisen kehittämishankkeen tarkoitus oli asukasyhdistystoiminnan keinoin edistää kyseisen asuinalueen yhteisöllisyyttä. Edellä olen kuvannut, kuinka asukasyhdistyksen toiminta eteni ja miten pyrin toimintatutkimuksellisin

keinoin vastaamaan hankkeen toiseen tutkimustehtävään: ”Millainen asukasyhdistystoiminta edistää asuinalueen yhteisöllisyyttä?” Seuraavaksi esittelen yhteisöllisyystutkimuksen, jota olen koko ajan toteuttanut limittäin toiminnallisen osuuden kanssa (liite 5).

Tämä tutkimus vastaa kehittämishankkeen toiseen tutkimustehtävään: ”Miten asukasyhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi vaikuttaa asuinalueen yhteisöllisyyteen?” Kun sain idean kehittämishankkeesta, oli alusta lähtien selvää, että kehittämiskohteena olisi asuinalueen yhteisöllisyys ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi käyttäisin työkaluna asukasyhdistystoimintaa. Näin ollen yhteisöllisyystutkimuksen suunnittelu kulki käsi kädessä yhdistyksen suunnittelun ja siihen liittyvän selvitystyön kanssa.

Hyvin pian kävi selväksi, että tekisin yhteisöllisyydestä postikyselyn asuinalueen asukkaille ennen yhdistystoiminnan käynnistymistä ja myöhemmin toteuttaisin seurantakyselyn. Näin saisin selville asuinalueen yhteisöllisyyden lähtötilanteen ennen, kuin asukasyhdistystoiminta on siihen vaikuttanut. Myöhemmin toteutettavalla, samat kysymykset sisältävällä, seurantakyselyllä näkisin, miten asukasyhdistyksen toiminta on vaikuttanut yhteisöllisyyteen. Tutkimuskohteeksi päätin ottaa kaikki asuinalueen kotitaloudet (n=123), jotta palautettujen kyselyiden määrä olisi mahdollisimman suuri ja niiden prosenttiosuus vastaisi asuinalueen todellista asukaskuntaa. Postikyselyyn päädyin, jotta kaikilla kotitalouksilla olisi yhtäläinen mahdollisuus osallistua kyselyyn.

Ennen ensimmäisen kyselyn (liite 6) toteutusta helmikuussa 2015 olimme työstäneet kyselyn sisältöä, rakennetta, saatekirjettä ja kysymyksiä moneen kertaan yhdessä opinnäytetyön ohjaajan kanssa. Kyselyn suunnittelussa käytin tukena Menetelmäopetuksen tietovarannon artikkelia ”Kyselylomakkeen laatiminen” (Menetelmäopetuksen tietovaranto 2010). Opinnäytetyön tukijaksi sain Limingan kunnan, joka kunnanjohtajan toimesta lupautui sponsoroimaan kyselyiden tulokset ja kirjekuoret. Kyselyn suunnitteluvaiheessa esittelin kyselyn kunnanjohtajalle, jolla oli omat ehdotuksensa kyselyn sisältöön. Yhdessä keskustellen sovimme kyselyn lopullisesta sisällöstä. Kyselyn täyttämisen testiryhmänä toimi asukasyhdistyksen hallitus. Testikierroksen palautteen mukaisesti tein vielä hienosäätöä eräiden kysymysten ulkomuotoon.

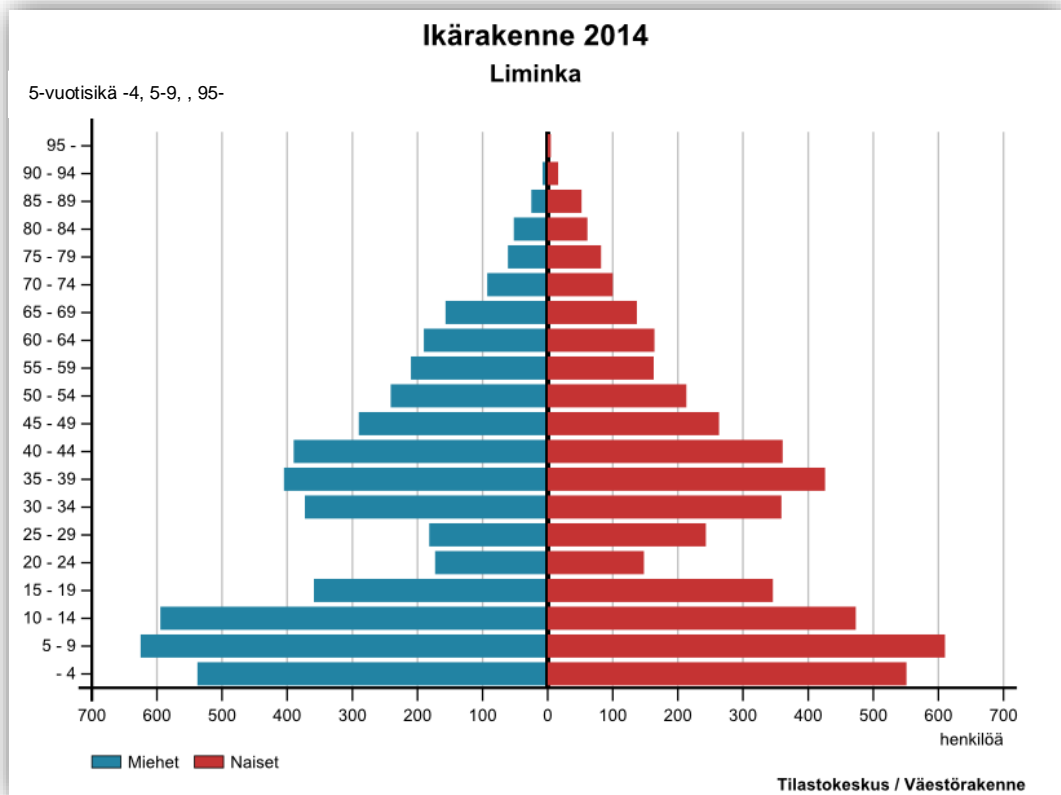
Kyselyssä oli niin strukturoituja kuin puoliavoimia ja avoimiakin kysymyksiä. Näin sain helpoiten mitattavan aineiston yhteisöllisyydestä, ja annoin vastaajille mahdollisuuden tarkentaa tai selittää vastauksiaan. Kysymyksiä oli yhteensä 24, joista neljä ensimmäistä oli helposti vastattavia aiheeseen johdattelevia taustakysymyksiä. Seuraavat kolme kysymystä kartoittivat vastaajien viihtymistä ja yhteisöön kuulumisen tunnetta asuinalueella. Seuraavilla seitsemällä kysymyksellä pyrin kartoittamaan vastaajien ajankäyttöä perheen ja muiden alueen asukkaiden parissa sekä luottamusta naapuruussuhteisiin. Lopuista kysymyksistä kolme käsittelee tyytyväisyyttä omaan asuinalueeseen, kolme mahdollisuutta vaikuttaa oman asuinalueen asioihin ja neljällä viimeisellä kysymyksellä kartoitin lisää vastaajien taustatietoja.

Seurantakysely oli alun perin tarkoitus toteuttaa elokuussa 2015 yhdistyksen toimittua noin puolen vuoden ajan. Kevään mittaan tuli kuitenkin ilmi, miten hidasta yhdistystoiminnan käynnistyminen ja asukkaiden innostaminen oli, joten seurantakyselyn ajankohtaa päätettiin siirtää helmikuuhun 2016. Tällöin yhdistys oli ollut vuoden ajan toiminnassa. Seurantakyselyssä oli samat kysymykset kuin ensimmäisessä kyselyssä (Liite 6) ja lisäksi siinä oli kysymys asukasyhdistyksen jäsenyydestä.

3 LIMINGAN KUNTA TAPAUSESIMERKKINÄ YHTEISÖLLISYYDESTÄ

3.1 Suomen nuorin kunta

Limingan väkiluku vuonna 2014 oli 9 740 (Tilastokeskus 2016a) ja vuoden 2016 toukokuun lopussa 10 017 (Kaleva 2016). Liminka on Suomen nopeimmin kasvava kunta 2–3 % vuosittaisella kasvuvauhdillaan (Marjanen & Taavettila 2013, 107) ja myös Suomen nuorin kunta kuntalaisten keski-ikä ollessa 30,4 vuotta (Limingan kunta 2014, 4). Vuoden 2013 lopussa 35,1 % liminkalaisista oli alle 15-vuotiaita (Tilastokeskus 2016b). Limingan väestörakenne (kuvio 4) poikkeaa suuresti koko maan väestörakenteesta, mihin viittaa myös koko maan keski-ikä miehillä 40,7 vuotta ja naisilla 43,4 vuotta (Tilastokeskus 2015). Limingassa on keskimääräistä reilusti enemmän suuria perheitä: 2014 vuonna 11,4 %:ssa kaikista perheistä (271 perheessä 2 386:sta) oli alle 18-vuotiaita lapsia neljä tai enemmän, kun vastaava koko maan luku oli 2 % (Tilastokeskus 2016c).

Kuvio 4. Limingan väestörakenne 2014 (kunnat.net 2016)

Lapsi- ja nuorisopainotteinen ikärakenne on haaste palveluiden järjestämiselle (Limingan kunta 2014, 10). Limingassa panostetaan lasten ja nuorten hyvinvoin-

tiin kuten kunnan Lapsi- ja nuorisopoliittisesta toimenpideohjelmasta käy ilmi (Limingan kunnan valtuusto 2014). Kunnassa on käytössä yksityisen päiväkotihoidon palveluseteli, jonka turvin perheen omavastuuosuus hoitomaksuissa ei yksityisessä päiväkotihoidossa juurikaan erotu kunnallisesta päivähoidosta. Myös yksityisen hoidontuen kuntalisä päiväkotij- ja perhepäivähoitoon on käytössä. Limingan varhaiskasvatuspalveluissa on päivähoidon lisäksi tarjolla leikkitoimintaa ja perhekerhoja perheille, jotka hoitavat lapsensa kotona. (Limingan kunta 2016a.) Lapsirikas Liminka tarjoaa paljon myös muita palveluja ja harrastusmahdollisuuksia lapsille ja lapsiperheille. Kunnasta löytyy useita vapaasti käytössä olevia leikkipuistoja ja liikuntapaikkoja monien tahojen tarjoamien erilaisten harrastusmahdollisuuksien lisäksi. Tilapäistä lastenhoitoapua voi saada paikalliselta 4H-yhdistykseltä tai kunnan kotipalvelusta. Limingasta löytyy myös Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL:n) perhekahvila ja seurakunnan perhekerho. (Limingan kunta 2016b.)

Alakouluikäisille ja nuorille Limingasta löytyy harrastusmahdollisuuksia liikunnan, musiikin ja kuvataiteen sekä partiotoiminnan parista. Lisäksi erilaisia kerhoja, retkiä ja leirejä järjestävät nuorisotoimi, paikallinen 4H-yhdistys ja seurakunta. Opiskelumahdollisuuksia peruskoulun ja lukion lisäksi löytyy taidekoulusta, Oulun seudun ammattiopiston Limingan yksiköstä, Ammattiopisto Luovilta ja Limingan koulutuskeskukselta. Lisäksi Limingassa toteutetaan nuorten työpajatoimintaa ja erilaisia harrasteopiskeluja ja nuorilla on mahdollisuus osallistua kerhonohtajaj- ja lastenhoitokursseille sekä toimia ohjaajina kerhoissa ja harrastuksissa. (Limingan kunta 2016b.)

Limingan kuntastrategiassa painotetaan yhteisöllisyyttä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta, yrittäjyyttä sekä vastuunottamista itsestä ja ympäristöstä (Limingan kunta 2014, 20). Kunta kannustaa kuntalaisia yhdistystoimintaan ja vapaaehtoistoimintaan esimerkiksi antamalla vuosittain erikseen haettavissa olevaa rahallista tukea Liminkalaisille seuroille ja yhdistyksille (Rajala 2015). Limingassa onkin aktiivista yhdistys- ja kansalaistoimintaa (Limingan kunta 2016b). Limingan asukas-kunta on keskiajalta lähtien jakautunut useisiin kyläkeskittyymiin (Kuorilehto 2013) ja vielä nykyäänkin Limingan kunnassa on virkeää kylätoimintaa (Limingan kunta 2016c). Kylien aktiivisuutta ja asuttuna pitämistä on edistänyt esimerkiksi tämän raportin myöhemmässä luvussa 4.5 Yhteisölliseen asukastoimintaan tukeutuvia hankkeita Suomessa esiteltävä Koti maalla -hanke.

Limingan kunnassa yhteisöllisyys näkyy useiden seurojen ja yhdistysten lisäksi sosiaalisessa mediassa Facebookissa, jossa on kuntalaisten toimesta perustettu monia virtuaaliyhteisöjä erilaisten asioiden ympärille. Facebookista löytyy liminkalaisille suunnattuja ryhmiä kierrätyksestä lähiruokaryhmään, sisäilmaongelmista kotiäiteihin ja harrastusryhmistä diabetesryhmään (Facebook 2016). Myös runsas lestadiolaisten määrä Limingan kunnan alueella (mtv3 2015) vaikuttaa yhteisölliseen toimintaan. Lestadiolaisuudesta yhteisöllisyyden näkökulmasta kerrotaan lisää seuraavassa luvussa.

3.2 Lestadiolaisuus ja yhteisöllisyys

Lestadiolaisuus on 1800-luvun puolella välissä Ruotsin lapissa syntynyt kirkon piirissä vaikuttava herätysliike. Muutamassa vuosikymmenessä lestadiolaisuuden keskus siirtyi Suomeen ja nykyään lestadiolaisuutta esiintyy Suomen ja Ruotsin lisäksi lähinnä Pohjois-Amerikassa, Venäjällä sekä Baltian maissa. Lestadiolaisuus jakautuu viiteen pääsuuntaukseen, joista vanhoillislestadiolaisuus on kannattajamäärältään suurin; arviolta yli 100 000. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2016.) Se kattaa koko Suomen, vaikka suurimmat rauhanyhdistykset ovat Oulussa, Helsingissä, Jyväskylässä ja Tampereella (Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry SRK 2016). Yhteensä erilaisia lestadiolaisuuden haaroja on toistakymmentä (Hintsala & Kinnunen, 2013, 8).

Vanhoillislestadiolaisten liike kannustaa jäseniään yhteiskunnalliseen osallistamiseen ja lestadiolaisia onkin mukana kunnallispolitiikassa, kirkolliskokousedustajina sekä kansanedustajina. Samaan aikaan vanhoillislestadiolaisuuteen kuuluu sosiaalinen sisäänpäin kääntyminen ja jäsenten odotetaan rajaavan opiskelun ja töiden ulkopuoliset sosiaaliset suhteensa erilleen ulkopuolisten kanssa. (Hurtig 2013). Yhteiskunnallisesti liike tunnetaan eksklusiivisesta pelastuskäsitteestä, tiukasti säännellyistä elämäntapanormeista, suurista lapsiperheistä ja yhteisöllisyydestä (Hintsala & Kinnunen, 2013, 10). Paljon puhuttaneet ehkäisy, naispappeus, homosuhteet ja alkoholi ovat jatkossakin kiellettyjä Lestadiolaisten keskuudessa nykyisen Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys SRK:n puheenjohtaja Juntusen mukaan (Juntunen 2014).

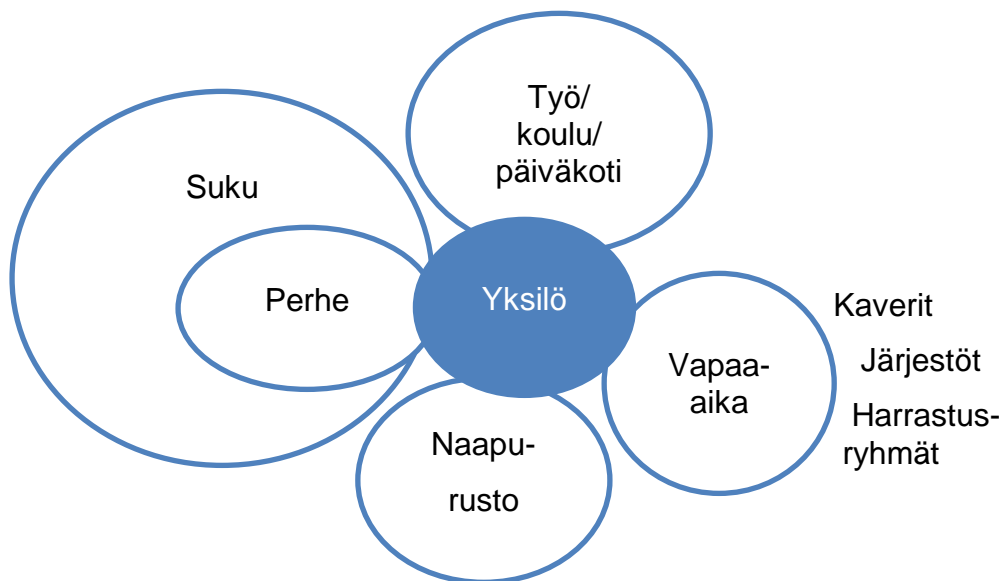
Usein lestadiolaisperheiden elämässä painottuvat myönteiset asiat kuten avioliiton ja perhesuhteiden kestävyys, perhekeskeisyys, rikastuttavat sisarussuhteet

ja laajat sukulais- sekä ystäväverkotot (Hurtig 2011, 109). Vahvaa yhteisöllisyyttä on pidetty vanhoillislestadiolaisuuden vahvuutena, mutta myös kipukohdana. Vaikka liikkeen virallisessa julkilausumassa korostetaan raamattuetiikkaa, ja Raamattua pidetään ohjekirjana, uskonyhteisön absoluuttinen auktoriteetti määrittää sen ohjeiden tulkinnassa. Yhteisön ymmärryksen ja päätöksen oletetaan sitovan kaikkia yhteisön jäseniä. Paikallisrauhanyhdistys on vanhoillislestadiolaisen yksilön kannalta oleellinen instituutio, joka edustaa suurimman auktoriteetin omaavaa yhteisöä. Liikkeen ihanteen mukaan yksilö sulautuu moraalien, identiteetin ja arjen toimintojen tasolla symbioottiseksi osaksi paikallista rauhan-yhdistystä. Tästä ihanteesta poikkeavan henkilökohtaisen moraalisen harkinnan ja itsenäisen identiteetin muodostaminen koetaan uhkaavana ja kapinallisena toimintana, mistä voi seurata jopa kyseessä olevan yksilön epäuskoiseksi julistaminen. (Hintsala & Kinnunen 2013, 114–117.)

4 YHTEISÖLLISYYS

4.1 Nykyaikainen yhteisöllisyys

Ihmislajille tyypillisenä ominaisuutena pidetään sosiaalisuutta ja kiinnittymistä paikkoihin ja ryhmiin. Ihminen ei ole koskaan pärjännyt ilman yhteisöä vaan on aina tarvinnut selviytyäkseen joko henkistä tai fyysistä tukea toisilta. (Moilanen & Eilola 2013, 7–8.) Lindforsin (2007) mukaan ihmislajin syntyminen ja säilyminen perustuvat yhteisöllisyyteen (Lindfors 2007). Jo syntyessään ihminen kuuluu perheen ja lähisuvun verkostoon. Tästä lähtien hän rakentaa omaa muuttuvaa verkostoaan (Kuvio 5) koko elämänsä ajan. (Palonen 2009, 92.)

Kuvio 5. Ihmisen muuttuvat verkostot

Sotien jälkeen kotiseututyö vahvistui, kun haluttiin säilyttää kotiseudun erikoispiirteitä ja vahvistaa maaseudun elinvoimaisuutta. 1960-luvun lopussa harrastustoimintana järjestettiin tapahtumia ja juhlia sekä muuta yhteistä aktiviteettia. Myös kaupunkiin muuttaneet osallistuivat yhteisiin hankkeisiin ja tutustuivat naapureihin kunnes päivärutiinit vakiintuivat ja ammatit moninaistuivat vaikeuttaen yhdistävien tekijöiden löytämistä. Kortteleiden yhteisyys vähentyi ja työtoverit korvasivat naapurisuhteita. (Moilanen & Eilola 2013, 28–30.)

Viime aikoina on keskusteltu paljon yhteisöllisyyden hiipumisesta (Karvonen 2011; Kuntaliitto 2011; Nyysölä 2005, 13). 2000-luvun Suomessa yksilöllistymistä

korostetaan ja kilpailuyhteiskunta luo yksilöille onnistumispaineita yhteisöjen siijaan (Moilanen & Eilola 2013, 40). Halavan (2011) mukaan perinteisen yhteisöllisyyden hiipuminen ja uudenlaisten arvojen tuleminen vaikuttavat perheisiin (Karvonen 2011). Myös Moilanen ja Eilola (2013) kirjoittavat monenlaisia ilmiöitä, kuten koulusurmia, mielenterveysongelmia ja vanhusten hoidon ongelmia selittävän osittain perinteisen yhteisöllisyyden hiipumisella. Perinteisellä yhteisöllisyydellä tarkoitetaan esimerkiksi perheen ja suvun merkitystä, joka on vähentynyt pidentyneiden välimatkojen ja vilkastuneen muuttoliikkeen myötä. Samaan aikaan asumismuoto on muuttunut niin, että ihmiset asuvat huonosti tuntemiensa ihmisten naapurustossa, mikä poikkeaa suuresti aikaisemmasta tuttujen asuttamista turvallisista yhteisöistä. (Moilanen & Eilola 2013, 7, 37.)

Luonteva perusta yhteisöllisyyden kokemuksille on maantieteellinen alue (Riuku-lehto 2013, 309) ja perinteisesti yhteisöiksi mielletään perheet, suvut, kylät ja heimot. Nykyajassa yhteisöllisyys voi näiden lisäksi liittyä myös aiheeseen tai asiaan. (Kostamo-Pääkkö yms. 2015, 7.) Tämän päivän yhteisöllisyydessä esiintyy erilaisten ajallisten kerrostumien rinnakkaisuus. Ihmisten arkeen kuuluvat samanaikaisesti pitkäaikaisen sitoutumisen edellyttämää ja hetkellisiin yhteenliittymisen tarpeisiin vastaavaa yhteisöllisyyttä. (Korkiamäki, Nylund, Raitakari & Roivainen 2008, 10.) Nykyään tyypillisiä ovat myös nopeasti syntyvät ja usein myös ohimenevät yhteisöt. Esimerkiksi kansalaistapahtumat, hyväntekeväisyystalkoot sekä mielenilmaukset ovat tällaisia yhteisöllisiä tapahtumia tai liikkeitä, jotka toimivat jonkin tietyn asian hyväksi mahdollisesti ennalta sovittuna aikana ja voivat päättyä lyhyen toimintajakson jälkeen. Näiden yhteisöjen rakentumisessa internet mahdollistaa laajan ja nopean tiedonkulun. (Pohjola 2015, 24).

Nykyään Internetissä toteutuvassa yhteisöllisyydessä mahdollistuu yhteyksien luominen nopeasti ja reaaliajassa, spontaanien valintojen ja osallisuuden rajaaminen sekä paikasta riippumaton ja globaali yhteys (Pohjola 2015, 23). Eritaus-
taiset, -ikäiset, -väriset ja erilailla seksuaalisesti suuntautuneet ihmiset löytävät yhteen uuden informaatioteknologian avulla (Moilanen & Eilola 2013, 43–44). Vaikka internetyhteisö poikkeaa monella tavalla sellaisesta yhteisöstä, jossa tavataan säännöllisesti kasvokkain (Palonen 2009, 95), yhteistä perinteisen yhteisöllisen toiminnan ja internetyhteisöjen välillä on yhteyteen hakeutuminen muiden ihmisten kanssa, vuorovaikutus ja asioiden jakaminen. (Pohjola 2015, 23).

Virtuaaliyhteisöjen käyttäjät kuvailevat yhteisöllisyyttä tunteeksi yhteenkuuluvuudesta, luottamuksesta, yhteisistä säännöistä ja sopimuksista, yhteisestä asenteesta, pysyvyydestä sekä hyvin toimivista sosiaalisista suhteista. Näin ollen yhteisöllisyyttä voi olla olemassa ilman fyysisiä paikkoja ja rajoja. (Heinonen 2008, 172). Internetin käytön yleistyessä ihmissuhteiden hoito virtuaalitilassa on tullut luontevaksi (Heinonen 2008, 178).

Pohjola (2015, 23) käyttää artikkelissaan käsitettä uusyhteisöllisyys, jolla hän tarkoittaa toisaalta uudenlaisia yhteisöllisyyden muotoja kuten internetissä kokoontuvia yhteisöjä. Toisaalta uusyhteisöllisyys tarkoittaa yhteisöjen oletetun hiipumisen jälkeistä uutta alkua. Nykyään perustetaan uusia kokoontumistiloja sekä haetaan uudenlaisia kumppanuuksia ja yhteistyömuotoja. (Pohjola 2015, 23.) Myös asumiskulttuuriin on alkanut tulla lisää yhteisöllisiä piirteitä, kun esimerkiksi eläkeläiset kerääntyvät asumaan senioritaloihin tavoitteena samassa elämäntilanteessa olevien yhteisöllisyys. Yhdyskuntasuunnittelunkin pohjalta rakentuu koko ajan lisää asuinalueita yhteisine toimi- ja kokoustiloineen. Tällainen yhteisöllinen asuminen näyttäisi olevan paluuta historiallisiin asumismuotoihin. (Pohjola 2015, 24–25.) Suomen Mielenterveysseuran strategiassa vuosille 2016–2020 uusyhteisöllisyyttä kuvataan mielenterveystyöhön vaikuttavana muutossuuntana liittyen digitalisoitumiseen ja paikallisuuden merkityksen muuttumiseen (Suomen Mielenterveysseura 2016). Nykyään uusyhteisöllisyys on jo käsitteenä vakiintunut, mistä kertoo esimerkiksi se, että Saimaan ammattikorkeakoulussa on ylemmään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutusohjelma nimeltään ”Uusyhteisöllisyyden, osaamisen ja johtamisen koulutus” (Saimaan ammattikorkeakoulu 2016).

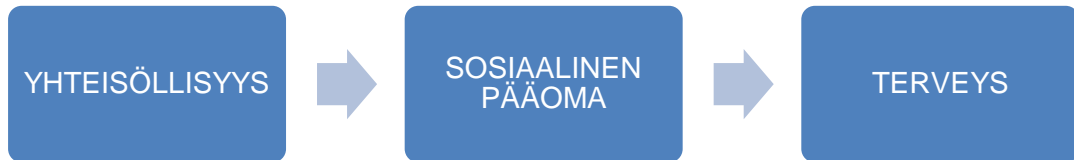
Monimuotoinen ja vahva yhteisöllinen toimijuus luo mahdollisuuksia myös sosiaalityölle, joka kaipaa yksilötyön rinnalle laajempien ihmisryhmien kanssa samanaikaisesti työskentelyn mahdollistavia vaihtoehtoja. Sosiaalityö voi perustaa uusia kansalaisia tukevia yhdistyksiä tai hyödyntää jo olemassa olevia sekä luoda yhteisöllisyyteen rakentuvia työmenetelmiä. Tämä edellyttää sosiaalityöltä yhteistyötä alan järjestöjen kanssa sekä yhteisöllisten menetelmien ja uudenlaisen nettisosiaalityön kehittämistä. (Pohjola 2015, 30–31.) Tällaista kansalaisyhteiskunnan ja asiakastyön rajapinnassa tapahtuvaa sosiaalityötä sanotaan yhteisösosiaalityöksi (Korkiamäki, Nylund, Raitakari & Roivainen 2008, 9). Yhteisöllisyyttä on sosiaalityön voimavarana osattu Suomessa hyödyntää vasta melko

vaatimattomasti (Pohjola 2015, 30–31) eikä siihen liittyvää potentiaalia vielä ymmärretä (Heikkilä, Hyyppä & Puutio 2009, 7).

Monet tutkijat uskovat sosiaalisen kanssakäymisen lisäämisen palauttavan aktiivisen kansalaisuuden ja parantavan näin ihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua (Moilanen & Eilola 2013, 42–43). Heikkilä, Hyyppä ja Puutio (2009, 7) odottavat 2010-luvulta uudenlaista yhteisöllisyyttä ja Pohjolan (2015, 23) näkemyksen mukaan yhteisön muuttuessa ja muovautuessa se liittää ihmisiä koko ajan uusilla tavoilla yhteen. Järg-Tärno (2010) kannustaa suomalaisia kehittämään ja lisäämään yhteisöllisyyttä ottamalla mallia esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Virossa toimivasta naapurivalvonnasta, jossa naapuruston asukkaat auttavat toisiaan ja pitävät huolta lähiympäristöstään sekä toistensa asunnoista. Lahti ja Selosmaa (2013) puhuvat jakamistalouden puolesta. He pitävät yhteisöllistä jakamistaloutta ihmiskunnan mahdollisuutena selvittää kuluttamatta luonnonvaroja loppuun. Jakamistaloudessa vajaakäytössä olevia resursseja jaetaan usein sosiaalisen median välityksellä. Toiminnassa mukana olevat ihmiset eivät mielellään osta kaikkea tarvitsemaansa omaksi vaan mahdollisuuksien mukaan vuokraavat tavaroita. Jakamistalous edistää yhteisöllisyyttä ja näin ollen kasvat-
taa myös henkistä hyvinvointia. Suomessakin jakamistaloutta toteutetaan esimerkiksi erilaisilla aikapankeilla ja kimppekyytipalveluilla. (Lahti & Selosmaa 2013, 7–8, 14, 34–38.)

4.2 Terveyttä, osallisuutta ja sosiaalista pääomaa

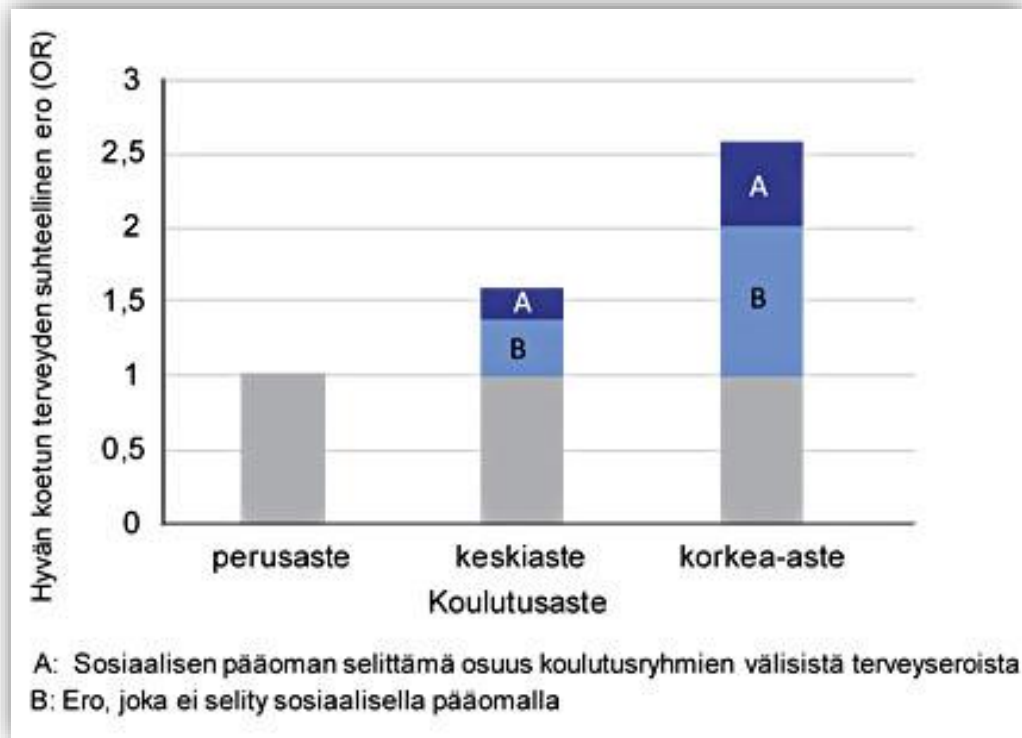
THL:n (2013) mukaan sosiaalinen pääoma liittyy terveyteen (Kuvio 6). Sosiaaliin toimintoihin aktiivisesti osallistuvat ja toisiin ihmisiin luottavat henkilöt tuntevat itsensä terveemmiksi kuin vähemmän osallistuvat ja luottavat henkilöt. (THL 2013.) Yhteisölliseen toimintaan osallistumisesta seuraa tasa-arvoa, joka vahvistaa sosiaalista pääomaa ja lisää vastavuoroisuutta ja luottamusta. Niiden myötä onnellisuus ja terveys lisääntyvät ja päinvastoin rikollisuus vähenee. (Moilanen & Eilola 2013, 42.) Hyyppän (2005) mukaan yhdessä toimiminen vahvistettuna mehengellä edistää terveyttä yhtä tehokkaasti kuin tupakoimattomuus ja tehokkaammin kuin laihduttaminen. Vapaaehtoinen yhdistys- ja harrastusryhmätöiminta on kansalaisten hyvinvoinnille tärkeää, sillä vapaaehtoinen vapaa-ajalla tapahtuva harrastustoiminta on osoittautunut elämää pidentäväksi sosiaalisesti pääomaksi (Hyyppä 2005, 18–19).

Kuvio 6. Sosiaalinen pääoma suhteessa yhteisöllisyyteen ja terveyteen

Hyyppän (2011, 15) mukaan sosiaalinen pääoma ilmenee aktiivisena yhdistys-harrastus- ja kulttuuritoimintana, osallistumisena yhteisiin rientoihin ja keskinäisenä luottamuksena. Lisäksi se vahvistaa vastavuoroisuutta, verkostoitumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta (Kostamo-Pääkkö yms. 2015, 8). Sosiaalinen pääoma tuottaa hyödykkeitä, kuten terveyttä, mistä hyötyvät niin yhteisö kuin siihen kuuluvat yksilötkin. Artikkelissaan Hyyppä (2011) totesi nuorena aloitetun harrastus- ja yhteisöllisyystoiminnan jatkuvan läpi elämän. (Hyyppä 2011.)

Sosiaalinen pääoma lisää hengissä säilyvyyttä ja mielenterveyttä (Hyyppä 2011). Myös THL:n (2013) mukaan sosiaalisen pääoman vähäinen määrä voi lisätä enenaikaisen kuoleman riskiä kun taas suurempi sosiaalisen pääoman määrä selittää osaltaan korkeammin koulutettujen useammin kokemaan hyvää terveyttä kuin matalammin koulutettujen. Keskiasteella hyvän terveyden yleisyys on noin 1,5-kertainen ja korkea-asteella noin 2,5-kertainen perusasteeseen verrattuna. Näistä eroista sosiaalinen pääoma selittää kolmasosan (Kuvio 7). (THL 2013.)

Kuvio 7. Sosiaalinen pääoma selittää kolmasosan terveyseroista (THL 2013)

Sosiaalisen pääoman lisäämiseksi Hyyppä (2011) puhuu vapaaehtoistoimintaan, yhdistyksiin, urheiluseuroihin, talkoisiin ja muihin sellaisiin osallistumisen puolesta sekä peräänkuuluttaa muun muassa kulttuuriharrastusten tukemista, koti-seutu- ja naapurustoiminnan sekä vapaaehtoistoiminnan vahvistamista ja yhteisöllistämistä. (Hyyppä 2011.) Kajanojan (2009, 76–77) ja Hagforssin hyvän kehän hypoteesissa taas laaja hyvinvointivaltio ja antelias sosiaalipolitiikka vähentävät eriarvoisuutta, mikä puolestaan vahvistaa sosiaalista pääomaa.

Tsai (2014, 2782) toteaa tutkimuksessaan yhteisöllisyyden olevan vahvempi asuinalueilla, joissa palvelut löytyvät keskitetysti kävely- tai pyörämatkan päästä, kuin missä palveluihin on pitempi matka. Myös Neutens, Vyncke, De Winter ja Willems (2013) toteavat naapurustoissa olevan eroja sosiaalisen pääoman suhteen. Tutkimuksessaan he selittävät eroja asukkaiden kiintymyksellä naapurustoon sekä asukkaiden vaihtuvuudella. (Neutens ym. 2013.)

Osallisuuden edistäminen on osa Euroopan unionin ja Suomen hallituksen tavoitteita, joissa sitä pidetään yhtenä keskeisenä keinona köyhyyden torjumisessa ja syrjäytymisen ehkäisemisessä sekä eriarvoisuuden vähentämisessä (THL 2016).

Myös järjestötietopalvelu Jelli toteaa osallisuuden olevan syrjäytymisen vasta-voima. Jelli korostaa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksilla olevan vahva yhteys ihmisten kokemaan hyvinvointiin. Osallisuus liittyy yhteiskuntaan ja yhteisöön kuulumisen tunteeseen, minkä saa aikaan esimerkiksi töissä, harrastuksissa tai kansalaisjärjestötoiminnassa vaikuttaminen. Osallisuuden lisääminen, syrjäytymisen ehkäisy ja hyvinvoinnin edistäminen edellyttävät näin ollen yhteisöllisyyttä. (Jelli järjestötietopalvelu 2016.)

Kuntalain mukaan ”Valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan” (Kuntalaki 365/1995 3:27 §). Sosiaalihuoltolaissa sanotaan, että ”Asiakkaan etua arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten eri toimintatavat ja ratkaisut parhaiten turvaavat mahdollisuuden osallistumiseen ja vaikuttamiseen omissa asioissaan” (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 1:4 §). Lisäksi laissa edellytetään erikseen lasten ja nuorten osallisuutta.

Lain mukaan lasten ja nuorten tulee saada kehitystään vastaavalla tavalla vaikuttaa itseään koskeviin asioihin (THL 2015). Perustuslain mukaan ”Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti” (Perustuslaki 731/1999 2:6.3 §). Nuorisolaki edellyttää, että ”Nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.” (Nuorisolaki 72/2006 3:8 §.) Perusopetuslaissa säädetään, että ”Opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvistä asioista. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun.” (Perusopetuslaki 628/1998 8:47a §.) Myös Unisefin lasten oikeuksien 12 artikla edellyttää lapsille oikeutta ilmaista näkemyksensä heitä koskevissa asioissa ja lasten näkemysten huomioon ottamista sekä oikeutta tulla kuulluksi oikeudellisissa ja hallinnollisissa toimituksissa, jotka koskevat lapsia (Unisef 2016).

Yhteisöllisyys vahvistaa etenkin lasten osallisuutta ja kokemusta ryhmään kuulumisesta (Koivula 2013, 19). Muun hyödyn ohessa yhteisöön kuulumisen mahdol-

listaa lapselle välttämättömien yhteiskunnan jäsenenä toimimisen taitojen harjoittelun. Yhteisöllisyydellä on moninaiset vaikutukset lasten hyvinvoinnille. (Marjanen, Ahonen & Majoinen 2013, 50.) Korkiamäen (2013) mukaan nuorten vertais-suhteita pidetään usein haittaavana tekijänä nuorten yhteisöissä, kuten koulussa ja perheissä. Korkiamäki toteaa kuitenkin tutkimuksensa osoittavan, että nuorten vertaissuhteissa on sosiaalista pääomaa, josta nuoret itse kokevat hyötyvänsä monin tavoin. (Korkiamäki 2013.) Myös Janhusen (2013) tutkimus nuorten kouluhyvinvoinnista osoittaa vertaisryhmällä olevan merkittävä asema nuorten hyvinvoinnissa (Janhunen 2013, 95).

Eränpalo (2015) on väitöskirjassaan huolissaan tulevaisuuden päättäjien, nuorten osallisuudesta ja kansalaispätevydestä. Hän hakee tutkimuksessaan uusia tulokulmia koulun yhteiskunnalliseen opetukseen pelillistämisen ja dialogiopetuksen kautta. (Eränpalo 2015). Nuoret luupin alla 2012 -hanke selvittää nuorten hyvinvointia, osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja kuulluksi tulemistä Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueilla. Lisäksi hanke luo nuorille vaikuttamismahdollisuuksia. Haanpää & Roos (2013) toteavat hankkeen loppuraportissa, että yhteiskunnallista osallistumista voidaan opettaa lapsille ja nuorille kouluissa ja vapaa-ajalla antamalla heille mahdollisuus vaikuttaa arjen toimintaan. (Haanpää & Roos 2013, 3, 27.) Lasten ja nuorten osallisuutta ollaan jo alettu tavoittelemaan useissa kunnissa, mistä kertoo esimerkiksi opetusministeriön rahoittama Jyväskylän, Oulun ja Tampereen yhteistyössä toteuttama Lasten ja nuorten osallisuuden käsikirja (Tervonen 2009).

4.3 Yhteisöllisyyden haittavaikutukset

Yhteisöllisyyteen liittyy myös negatiivisia psykologisia vaikutuksia (Mannarini, T; Rochira, A & Taló 2014). Siihen voi liittyä rajoitteita, kahleita ja epäsuotuisaa sosiaalista toimintaa. Yhteisössä voi korostua hierarkkisuus, kilpailu ja toisten työllä tai kustannuksella menestyminen. Myös yhteisössä toimijoiden mahdollisuudet voivat olla hyvinkin rajattuja ja erilaista hyväksikäyttöä voi toteutua yhteisöjen sisällä. Nämä ovat mahdollisia perinteisissä yhteisöissä, mutta erityisesti näistä on keskusteltu internetissä toimivien yhteisöjen kielteisinä puolina. (Pohjola 2015, 25.)

Ihmiset välittävät toisilleen informaatiota, hyvää mieltä, sosiaalista tukea ja taitoja, mutta monien muiden asioiden ohella myös juoruja, huumeita, tauteja ja sairauksia. Palonen (2009, 99) kutsuu tätä sosiaalisesti tartunnaksi. (Palonen 2009, 99.) Äärimmillään yhteisöllinen toiminta on jopa järjestäytyneitä rikollisuutta. (Pohjola 2015, 25). Lahti toteaa tutkimukseensa pohjautuvassa artikkelissaan yhteisöllisyyden negatiivisten puolten korostuvan rikollisissa yhteisöissä (Lahti 2011). Lindforsin (2007) mukaan yhteisöllisyyden haittavaikutuksia ovatkin esimerkiksi mafiat ja uskonnollinen ahdasmielisyys. Globalisaation ja internet-yhteisöjen huolestuttavana haittavaikutuksena hän pitää yksinäisyyden lisääntymistä. (Lindfors 2007.) Yhteisöjen epämieluisia seurannaisvaikutuksia on tarkasteltu vähän (Kostamo-Pääkkö yms. 2015, 7).

4.4 Yhdistystoiminta

4.4.1 Laki ohjaa yhdistystoimintaa

Yhdistystoiminta on ihmisjoukon toimimista yhteisen asian hyväksi. Esimerkiksi harrastus- ja hyväntekeväisyisyhdistykset sekä poliittiset puolueet ovat tällaisia aatteellisia yhdistyksiä. Yhdistystoiminta ei ole ainakaan pääasiassa taloudellista ja sen toiminta on suunniteltu pysyväksi. Yhdistyksen toimintaa säätelevät yhdistyksen säännöt sekä yhdistyslaki. (Patentti- ja rekisterihallitus 2014.) Suomessa erilaisia yhdistyksiä on noin 136 000 (Info-pankki 2014), joihin Pohjolan (2015, 15) mukaan kuuluu 75 % suomalaisista 15 miljoonalla jäsenyydellä (Pohjola, 2015, 15).

Yhdistyslaki määrittää yhdistyksen perustamisessa huomioon otettavat seikat: perustamiskirjan tekemisen, yhdistyksen sääntöjen sisällön sekä tarvittaessa kaksikielisyyden ja yhdistyksen nimen. Laki määrittää myös yhdistyksen jäsenyyttä, jäsenluettelon pitämistä, jäseneksi liittymistä ja yhdistyksestä eroamista sekä erottamista. Lain mukaan yhdistyksessä päätösvalta on sen jäsenillä, mikä toteutuu yhdistyksen kokouksissa, tai erikseen mainituissa asioissa postitse tai sähköisesti äänestämällä. Yhdistyksen säännöissä voidaan myös määrätä, että päätösvaltaa käyttävät yhdistyksen valtuutetut tai asioista päätetään liittoäänestyksessä. Yhdistyslaki määrittää tarkoin päätöksenteosta, kuten kokouksissa päätettävistä asioista, kokouskutsusta, äänioikeudesta ja pöytäkirjan laatimi-

sesta. Lisäksi yhdistyslaista löytyy omat lukunsa yhdistyksen hallinnosta, purkautumisesta, yhdistyksen lakkauttamisesta, yhdistysrekisteriin merkitsemisestä sekä rekisteröimättömistä yhdistyksistä. (Yhdistyslaki 503/1989.)

Verohallinto määrittää talkoo-, naapuriapu- ja vaihtotyön verotusta (Verohallinto 2013). Talkootyö on yleensä korvauksetta tehtävää työtä, joka ei edellytä erityistä ammattitaitoa. Toiminta yleishyödyllisissä yhdistyksissä pohjautuu usein talkootyöhön ja jäsenten vapaaehtoistyöllä toteuttamaan varainhankintaan. Yhdistyksen hyväksi tehdystä talkoo- tai vapaaehtoistyöstä ei tule veroseuraamuksia, kun siitä ei makseta korvauksia työn tekijälle. Korvaus ulkopuolisen teettämästä talkootyöstä voi työn luonteesta riippuen olla verovapaata tai veronalaista tuloa. (Verohallinto 2016.) Myös naapuriavun antamisessa tulee olla tarkka sovitusta vastavuoroisuudesta ja korvauksista. Niin kauan kuin naapuriapu tapahtuu ilman erikseen sovittua korvausta tai vastavuoroisuutta se ei ole verotuksen alaista. Kun työstä sovitaan ja saadaan korvausta, pitäisi pienikin korvaus ilmoittaa veronalaisena tulona saajan omalla veroilmoituksella. Myös muu kuin rahallinen korvaus on ilmoitettava arvioimalla sen käypä arvo. (Taloussanomat 2011)

4.4.2 Asukasyhdistystoiminta ja Suomen Omakotiliitto

Kylätoimikunnat yleistyivät Suomessa 1970- ja 1980-luvuilla. Niistä muodostui maalasikylien edunvalvonta- ja yhteistoimintajärjestöjä, jotka vaikuttavat kunnalliseen päätöksentekoon kyläsuunnitelmien ja aloitteiden kautta. Nykyään vastavia yhdistyksiä kaupungeissa ovat kaupunginosa- ja omakotiyhdistykset. (Kansalaisfoorumi 2016.) Asukasyhdistysten tavoitteena on tietyn alueen asukkaiden yhteistyön ja omatoimisuuden edistäminen, asuinalueen viihtyisyyden ja turvallisuuden parantaminen sekä asukkaiden ja alueen etujen valvominen (Osallistu.fi 2016a). Tavoitteisiin pyritään erilaisia tapahtumia sekä tilaisuuksia järjestämällä ja kunnalliseen päätöksentekoon voidaan asukasyhdistysten toimesta pyrkiä vaikuttamaan kaupungin päättävälle elimille tehdyillä aloitteilla (Osallistu.fi 2016b).

Suomen Omakotiliitto on vuodesta 1947 toiminut pientaloasukkaiden ja vapaaajanasukkaiden edunvalvonta- ja palvelujärjestönä. Nykyään siihen kuuluu yli 75 000 jäsentä ja 256 yhdistystä. Omakotiliitosta hyötyy niin jäsenyhdistys kuin yhdistyksen henkilöjäsenetkin. Jäsenten etuja ovat esimerkiksi ilmainen laki- ja rakennusneuvonta sekä Omakotilehti. Lisäksi jäsenenä saa erilaisia liiton ja paikall-

lisyhdistysten neuvottelemia alennuksia käyttöönsä. (Omakotiliitto 2016a.) Yhdistys hyötyy monin tavoin Suomen omakotiliiton jäsenyydestä. Edellä luvussa 2.2.2 ”Kehittämishankkeen käynnistyminen” mainitun yhdistyksen perustamiseen liittyvän tuen lisäksi liitto tarjoaa jäsenyhdistyksilleen sähköisen jäsenrekisterin, jäsenkortit, kotisivut liiton sivujen yhteydessä, erilaisia materiaaleja muun muassa yhdistyksen mainostamiseksi sekä maksuttomia koulutuksia jäsenjärjestötoimijoille ja huolehtii jäsenlaskutuksesta. (Omakotiliitto 2016b.)

4.5 Yhteisölliseen asukastoimintaan tukeutuvia hankkeita Suomessa

Tässä luvussa esittelen kolme Suomessa toteutettua hanketta (Taulukko 2), joiden toiminta perustuu vahvasti asuinalueiden yhteisölliseen toimintaan. Näistä ensimmäinen on Koko kylä kasvattaa -hanke, jonka päätavoite oli yhteisöllisyyden kehittäminen kylä- ja kaupunginosayhteisöissä (Uttermark 2014,3). Toinen esittelemäni hanke on Roottori-projekti, joka on oiva esimerkki asuinalueella toteutettavasta yhteisöllisestä toiminnasta, joka tukee vahvasti perinteistä sosiaalityötä. Tämä hanke osoittaa, miten asuinalueen yhteisöllinen toiminta voi olla osa sosiaalityötä ennaltaehkäisten ja myös korjaten sosiaalisia ongelmia. Kolmas hanke on Koti maalla -hanke, joka toimi Pohjois-Pohjanmaalla 2011–2013. Sen tavoitteena olivat yhteisöllisyyden vahvistaminen, yhteisöjen monikulttuurisuusosaamisen lisääminen sekä hyvien käytäntöjen jakaminen (Moilanen 2013, 11). Kaikissa näissä hankkeissa on käytännössä kokeiltuja ja hyväksi havaittuja menetelmiä, joita hyvin mahdollisesti tullaan jatkojalostamaan myös tämän kehittämishankkeen myötä perustetun asukasyhdistyksen toimintaan.

Taulukko 2: Yhteisöllisyyteen perustuvia hankkeita Suomessa.

Hanke	Koko kylä kasvattaa 2013–2014	Roottori 2011–2014	Koti maalla 2011–2013
Toteuttaja	Pohjois-Kymen setlementti Ry	Helsingin Diakonissalaitos	Maaseudun sivistysliitto
Tavoite	Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy	Elämänhallinnan ja hyvinvoinnin lisääminen	Moniäänisyyden ja monikulttuurisuuden edistäminen
Keinot	”Toiveiden tori”, kyläilälat, hanke-esittelyt, yhteistyöpalaverit ja ideariihet	Valmennuskurssit, yhteisövalmennuksen malli	Yhteisölliset toimintamallit
Kohde-ryhmä	Kouvolan maaseutukylät	Itäisen Helsingin ja itäisen Vantaan asukkaat	Kärsämäen, Limingan, Pudasjärven ja Raahen seutukunnan nuoret lapsiperheet, nuoret, maahanmuuttajat ja uudet asukkaat

Koko kylä kasvattaa -hanke toteutettiin Kouvolan maaseutukylissä 2013 ja 2014 vuosina. Hankeen tarkoituksena oli keskittyä yhteisöllisyyden vahvistamiseen ja syrjäytymisen mukanaan tuomien ongelmien ennaltaehkäisyyn. Tavoitteena oli kehittää Kouvolan seutua kaikille sen asukkaille turvallisemmaksi ja myönteisemmäksi asuinalueeksi sekä yhteisöllisyyden kehittäminen. (Uttermark 2014, 1–3.) Hankkeen rahoitus tuli Pohjois-Kymen Kasvu Ry:ltä (Pohjois-Kymen Setlementti Ry 2016).

Hankkeen tiimoilta toteutettiin paikallisten järjestötoimijoiden kanssa yhteistyössä kuntalaisten ”Toiveiden tori”, jonka tuloksia jatkojalostetaan ja viedään eteenpäin. Toinen nuorille suunnattu ”Toiveiden tori” jäi palautemateriaaliltaan varsin niukaksi, mutta vastaavanlaista tapahtumaa suunnitellaan uusittavaksi. Nuorten talousneuvonta -koulutus suunniteltiin ja markkinoitiin hankkeen toimesta, mutta sen toteutus siirtyi Pohjois-Kymen Setlementti Ry:n toteutettavaksi Koko kylä kasvattaa -hankkeen loppumisen jälkeen. (Uttermark 2014, 4–9.) Lisäksi hanke oli mukana järjestämässä esimerkiksi hanke-esittelyjä, kyläiltoja, yhteistyöpalaveriteita ja ideariihä alueiden asukkaiden yhteisöllisyyden lisäämiseksi (Uttermark 2014, 10–15).

Roottori-projekti oli kahdessa vaiheessa vuosina 2011–2014 toteutettu hanke, jonka tavoitteena oli itäisen Helsingin ja itäisen Vantaan asukkaiden elämänhallinnan ja hyvinvoinnin lisääminen (Siirto 2015, 301) sekä keskeisinä tavoitteina kehittää yhteisömenetelmä, jota jatkossa voidaan käyttää muillakin asuinalueilla ja luoda rakenne, jonka turvin uusi toimintamalli elää projektin päätyttyä (Helsingin Diakonissalaitos 2016a). Projektin toteuttaja oli Helsingin Diakonissalaitos yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa ja rahoituksesta vastasivat Helsingin Diakonissalaitos ja Raha-automaattiyhdistys RAY. Roottorin järjestämien yhteisövalmennusten tavoitteena oli innostaminen, evästäminen ja oman elämän uusien näköalojen avaamiseen sekä oman asuinalueen kehittämiseen. (Helsingin Diakonissalaitos 2016b.)

Roottori toteutti erimittaisia kansalaistoimintaan tähtääviä valmennuskursseja, joihin osallistujat koottiin alueen toimijoiden avulla ja kenttätyössä syntyneiden kontaktien kautta, mutta myös sosiaalityön, diakoniatyön ja kolmannen sektorin työntekijöistä. Kurssit koostuivat oman elämäntarinan käsittelystä, asuinalueen ja ympäristön havainnoinnista, käyttäytymisen ja todellisuuden ilmiöiden pohdinnasta, arvokysymyksistä ja oman idean toimeenpanosta yhdessä muiden kanssa. Valmennuksiin osallistuneet aktivoituivat kansalaistoimijoina ja lähtivät mukaan kehittämään arjessa jaksamista edistävää toimintaa. (Helsingin Diakonissalaitos 2016a.) Projektissa kehitetty yhteisövalmennusten malli on vapaasti siitä kiinnostuneiden käytettävissä (Helsingin Diakonissalaitos 2016b).

Koti maalla -hanke toteutettiin Pohjois-Pohjanmaalla Kärsämäellä, Limingassa, Pudasjärvellä ja Raahen seutukunnassa kesäkuusta 2011 joulukuuhun 2013 (Moilanen 2013, 8, 11). Sen teemana oli moniäänisyyden ja monikulttuurisuuden edistäminen yhdessä tekemisen keinoin (Maaseudun Sivistysliitto 2016). Hankkeen kohderyhmänä olivat erityisesti nuoret lapsiperheet, nuoret, maahanmuuttajat ja uudet asukkaat, jotka tavoitteiden mukaisesti pyrittiin saamaan osaksi yhteisöä ja sen aktiivisiksi toimijoiksi. Rahoittajina toimivat Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus Euroopan Sosiaalirahastosta, Kohdekunnat sekä Maaseudun Sivistysliitto (Moilanen 2013, 11).

Koti maalla -hankkeessa kokeiltiin ja löydettiin erilaisia yhteisöllisiä toimintamalleja, joissa keskiössä ovat paikallinen identiteetti, erilaisten kulttuurien kohtaami-

nen ja toimijoiden yhteen tuominen (Moilanen 2013, 9) (Taulukko 3). Kaikki toimintamallit otettiin hyvin vastaan niin runsaslukuisten osallistujien kuin monituisien yhteistyötahojenkin puolesta ja ne onnistuivat hyvin. Seuraavaksi esiteltävät mallit ovat vapaasti eri tahojen käytettävissä ja tarkemmat ohjeet niiden toteuttamiseksi löytyvät Me maalla – Menetelmäopas yhteisötyöhön -oppaan lopusta. (Puoskari 2013, 59.)

Taulukko 3. Yhteisölliset toimintamallit

Toimintamalli	Toimintamallin idea
Kansojen kattaus –illat	Tutustuttaa osallistujia omalla alueella edustettuina oleviin kulttuureihin
Kylien ympäriajo	Linja-autoretkellä tutustua kylien paikallishistoriaan
Värkkäpäivät	Tutustua naapurikyliin mukavan tekemisen ohessa
Palstaviljely	Tarjota kuntalaisille yhteisöllistä, edullista ja kielestä riippumatonta toimintaa
Mitä kuuluu kylät?	Mahdollisuus keskustella asuinalueita koskevista ajankohtaisista aiheista
Naisten kerho	Saattaa yhteen paikallisia ja maahanmuuttajanaisia
Tarinakartta	Paikallishistoriaan liittyvien kertomusten kerääminen ja dokumentointi
Uusien kuntalaisten kirje	Tiedote kunnan palveluista ja toiminnoista uusille asukkaille

Kansojen kattaus -illat olivat monikulttuurisia ruokailtoja, jotka toteutuivat kerran kuussa. Tavoitteena oli yhdessä leipoen tai ruokaa tehden ja kohdemaassa asuneen henkilön esittelyn pohjalta tutustuttaa osallistujia omalla alueella edustettuina oleviin kulttuureihin. Kylien ympäriajo oli hankkeen kohdekunnan eri kylillä kiertävä linja-autoretki. Retkillä jalkauduttiin erilaisiin vierailu- ja tutustumiskohteisiin ja paikallishistoriaa tuntevat kyläläiset kertoivat tarinoita entisajan paikallisista henkilöistä ja rakennuksista. Värkkäpäivillä pyrittiin yhdistämään eri kylien asukkaita ja tutustumaan naapurikyliin mukavan tekemisen äärellä. Päivät järjestettiin kerran kuussa ja toiminta muotoutui aina kulloisenkin vuorossa olevan kylän piirteistä ja mielenkiinnonkohteista aina linnunpönttöjen nikkaroinnista vanhojen tavaroitten arviointiin ja rieskan leipomiseen. (Puoskari 2013, 59–79.)

Palstaviljelytoimintaa järjestettiin hankkeen tiimoilta Pudasjärvellä, Pyhäjoella ja Limingassa. Asukkaille tarjottiin ilmaiseksi palstatilan lisäksi siemenpaketti ja ohjausta palstaviljelyyn. Pitkäaikainen tavoite palstaviljelyssä oli, että tulevaisuuden uusille kuntalaisille olisi tarjolla yhteisöllistä, edullista ja kielestä riippumatonta toimintaa. Mitä kuuluu kylät? -kuntafoorumin tarkoitus oli tarjota mahdollisuus kylien toimijoille, asukkaille sekä kuntapäätäjille kokoontua saman pöydän ääreen keskustelemaan asuinalueita koskevista ajankohtaisista aiheista. Toiminnan tavoitteena oli parantaa kunnan ja kylien välistä sekä eri kylien keskinäistä yhteistyötä. Kuntafoorumi järjestettiin vuosittain kuntien ajankohtaisista asioista keskustelemiseksi hyvässä hengessä. (Puoskari 2013, 87–94.)

Siikajoella Koti maalla -hanke järjesti monikulttuurista Naisten kerho -toimintaa. Tavoitteena oli saattaa yhteen paikallisia ja maahanmuuttajanaisia alueilla, joilla asuu eri kulttuureista muuttaneita naisia paljon. Kerhon osallistujat kokoontuivat kerran kuussa erilaisten aktiviteettien merkeissä. Tarinakartta-työpajoja järjestettiin Kärsämäellä, Pudasjärvellä ja Pyhäjoella. Tavoitteena oli kylien paikallishistoriaan liittyvien kertomusten kerääminen ja dokumentointi. Työpajoihin kutsuttiin kylien edustajia kertomaan tarinoita alueensa tapahtumista, historiasta ja ihmisistä. Tarinoita kirjoitettiin ja valikoiduista tarinoista kuvattiin videot. Uusille kuntalaisille suunnattu kirje kunnanjohtajan tervehdyksineen on helposti päivitettävä esite kunnan palveluista ja toiminnoista kaikille alueelle muuttaville asukkaille. Tätä markkinoinnin ja tiedottamisen välinettä Koti maalla -hanke tarjosi kaikille hankkeeseen osallistuville kunnille.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Millainen asukasyhdistystoiminta lisää asuinalueen yhteisöllisyyttä?

Otsikonmukaiseen tämän kehittämishakkeen toiseen tutkimustehtävään pyrin vastaamaan toimintatutkimuksellisin keinoin. Ajatus asukasyhdistyksen perustamisesta lähti alueen asukkailta. Asuinalueen perheiden vanhemmat olivat pohtineet yhdistyksen perustamista ja päätin tarttua toimeen tavoitteena kehittää asuinalueen yhteisöllisyyttä. Yhdistystoiminnan suunnittelu pohjautui alun alkaen asukkaiden keskusteluissa pitkin kesää 2014 esiin nousseisiin toiveisiin asuinalueen virkistysalueen aktiivisemmasta hyödyntämisestä harrastustoimintoihin ja tapahtumiseen.

Ensimmäisen kyselyn koskien toiveita asukasyhdistyksen toimintaan liittyen (Liite 1) toteutin helmikuussa 2015 yhteisöllisyys-kyselyn ohessa. Kysely oli postikysely, jonka jaoin kaikille kyseisen asuinalueen kotitalouksille (n=123). Kyselyssä oli kaksi avointa kysymystä, joista toinen koski toiveita yhdistyksen toimintaan liittyen ja toisella tiedustelin asukkaiden halua olla mukana yhdistyksen toiminnassa. Halutessaan vastaajilla oli mahdollisuus jättää yhteystietonsa, jotta voitaisiin heidät yhdistyksen asioissa. Kyselyn johdanto-osiossa kerroin uudesta asukasyhdistyksestä ja sen tarkoituksesta. Vastausprosentti (10 %) jäi heikoksi saadessani vastauksia vain 12 kappaletta.

Eniten esitetyissä toiveissa toistuivat alueen asukkaiden yhteiset tapahtumat (8/12). Tapahtumia toivottiin erityisesti lapsille ja perheille. Vastauksissa myös ehdotettiin tapahtumia erilaisten teemojen ympärille kuten vapputapahtuma tai kippistapahtuma, jota ehdotettiin viidessä vastauksessa. Nämä toiveet olivat hyvin samansuuntaisia, kuin jo aiemmin puistokeskusteluista nousseet asiat. Tällaiset asukkaiden toivomat tapahtumat ovat esimerkki tämän opinnäytetyön sivulla 29 esitellyistä nykyajan, nopeasti tiettyä tarkoitusta varten syntyvistä, yhteisöistä.

”Kirppistapahtuma puistoalueelle olisi tosi mukava kesäaikaan!”

Myös alueen kehittäminen ja yhteisten asioiden ajaminen mainittiin useassa vastauksessa (4/12). Puistoalueelle toivottiin grillipaikkaa ja nurmialuetta, kaukaloon

tennisverkkoa ja viivoja. Ehdotettiin myös voisiko yhdistys talkoina jäädyttää kaukalon, jotta jää saataisiin mahdollisimman varhain pakkasten tultua. Yhteisten asioiden ajamisesta mainittiin asuinalueen oma koulu. Tällainen toiminta olisi kaikkia yhteisön jäseniä hyödyttäessään yhteisöllisyyttä parhaimmillaan, kuten tämän opinnäytetyön sivulla 9 esitetään. Neljässä vastauksessa ehdotettiin erilaisia harrastusryhmiä kuten lasten kerhoja tai aikuisten kahvakuulaporukkaa. Yhdessä vastauksessa toive oli päinvastainen:

”Harrastuksia tarjoaa jo niin moni taho Limingassa, että niitä ei yhdistyksen tarvitsisi järjestää.”

Kahdessa vastauksessa mainittiin hiihtolatu. Yksi vastaajien toive oli pikkulasten luisteluaika. Muita yksittäisiä toiveita olivat lasten- ja koiranhoitoapu, rempparyhmä ja retket. Yksi vastaaja toivoi, että puistossa olevat lammikot pidettäisiin siisteinä ylimääräisistä roskista. Yhdessä vastauksessa toivottiin hyvinvointi-iltoja ja toisessa luentoja esimerkiksi hyvinvoinnista, terveydestä ja vanhemmuudesta. Tällaiset luennot voisivat olla sivulla 30 mainittua yhteisösosiaalityötä, joka mahdollistaisi työskentelyn yksilötyön ohella isompien ihmisryhmien parissa.

Kyselyn toiseen kysymykseen, joka koski yhdistyksen toiminnassa mukana oloa, tuli kolme vastusta. Kaksi ilmoitti haluavansa olla jäsen ja yksi jätti yhteystietonsa ja oli kiinnostunut tarvittaessa osallistumaan tapahtumien järjestämiseen:

”Tarvittaessa mukana järjestämässä tapahtumia, tällä hetkellä aikaa on hyvin vähän, mutta oman koulun loppumisen jälkeen myös hallitus voisi kiinnostaa”

Kevään ja kesän 2015 edetessä pyrimme parhaamme mukaan ottamaan yhdistyksen toiminnassa huomioon kyselyn tuloksissa esitetyt toiveet, mikä tulee ilmi luvussa 2.2.3 ”Asukasyhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi 2015”. Järjestimme kirppistapahtuman valtakunnallisena siivouspäivänä toukokuussa ja toisen suuremman tapahtuman pidimme elokuussa kesäkauden päätteeksi. Pienempinä tapahtumina toteutimme keväällä viikoittain Äxönit ja alueen lapsiperheitä pyrimme tutustuttamaan toisiinsa ”perheiden retkipäivillä”, joita niin ikään pidimme kerran viikossa. Kesällä 2015 toteutimme retken Kukka- ja eläinpuisto Escurialiin ja syksyllä järjestimme retken Hop Loppiin. Grillipaikan mahdollisuutta

selvittelimme kesän 2015 aikana, mutta siihen emme saaneet lupaa kunnan pöytäkirjalta.

Jäävuorot niin lapsille kuin aikuisillekin olivat toiminnassa koko luistelukauden. Kunnan liikuntatoimelle esitimme asukkaiden toiveen kaukaloon sijoitettavasta tennisverkosta ja viivoista sekä puistoalueen läheisyyteen sijoitettavasta nurmientästä. Jo keväällä 2015 sovimme liikuntatoimen edustan kanssa jäädyttävämmä kaukalon seuraavana talvena talkoovoimin. Muutoinkin olimme hyvässä yhteistyössä Limingan kunnan liikuntatoimen kanssa pitämässä huolen kaukalon ja pukuhuoneiden asianmukaisesta käytöstä.

Asukkaita mietityttäviä asioita kokosimme kirjeeseen (Liite 4), jonka toimitimme kuntamme virkamiehille ja päättäjiille maaliskuussa 2015. Kouluasiaan liittyen seurasimme tiiviisti kunnassa käytyä keskustelua olemassa olevan koulun sisäilmaongelmista ja mahdollisesta remontista tai uuden tai uusien koulujen rakentamisesta. Koulukeskustelun kärjistyessä järjestimme maaliskuussa 2016 aiheeseen keskittyvän keskustelutilaisuuden. Harrastustoimintana kokeilimme jäävuorojen lisäksi naistenlenkki-iltaa keväällä 2015.

Vuoden 2015 edetessä seurasimme alueen asukkaiden innokkuutta osallistua järjestämäämme toimintaan. Viikoittaiset toiminnot eivät luisteluvuoroja lukuun ottamatta keränneet osallistujia. Kerran naisten lenkki-illassa oli kaksi lenkkeilijää, muutoin ei lenkkeilijöitä ollut. Perheiden retkipäiviin osui pari kertaa sattumalta perheitä puistoilemaan, mutta tarkoituksellisesti emme saaneet perheitä innostumaan puistotreffeistä. Äxöneissä oli osallistujia nolasta vajaaseen 20:en ja vähensimme Äxöneiden pitoa syksyllä 2015 viikoittaisesta kerran kuussa pidettäväksi. Muista viikoittaisista toiminnoista luovuimme kokonaan kesällä 2015 vähäisen kiinnostuksen vuoksi. Tapahtumiin asuinalueen asukkaat osallistuivat paremmin, joten joulukuun Äxönit toteutimme isommassa mittakaavassa järjestäen vuoden viimeisen tapahtuman. Vuoden 2016 toimintasuunnitelman kirjoitimme helmikuun toiveita-kyselyn ja toteutuneen toiminnan osallistujalukujen pohjalta. Samalla käynnistimme toista toimintatutkimuksellista kierrosta (vrt. tämän opinnäytetyön sivu 12).

Tammikuussa 2016 lähetimme sähköpostitse jäsenkirjeen yhteydessä kyselyn (Liite 3) yhdistyksen toiminnasta yhdistyksen jäsenille. Kyselyssä tiedusteltiin jäsenten mielipiteitä kuluneesta vuodesta ja toteutuneesta toiminnasta sekä kysyttiin toiveita tulevaa toimintaa ajatellen. Jäseniä oli tuolloin 14 eikä kukaan vastannut kyselyyn. Samaan aikaan oli sosiaalisessa mediassa Facebookissa asuinalueen asukkaiden omassa ryhmässä yhden kysymyksen monivalintakysely toiveista yhdistyksen toimintaan liittyen. Vain murto-osa ryhmäläisistä vastasi kyselyyn ja suosituimmaksi yhdistyksen toimintamuodoiksi nousivat talkootoiminta ja tapahtumat.

Talkooasiassa olen ottanut yhteyttä kunnanjohtajaan. Kerroin yhdistyksemme mielellään osallistuvan erilaisiin asuinalueitamme kehittäviin toimintoihin talkoovoimin, mikäli löytyy kaukalon jäädyttämisen ohessa muita talkoilla hoidettavia töitä tehtäväksemme. Yhdistyksen toimintasuunnitelman mukaisesti on tarkoituksemme toteuttaa myös vuoden 2016 aikana ainakin pihakirppistapahtuma ja kesäkaudenpäättäjäiset.

Edellä auki kirjattujen kyselyiden lisäksi asuinalueen asukkailla oli koko kehittämishankkeen ajan mahdollisuus antaa palautetta ja esittää toiveitaan yhdistyksen toimintaan liittyen sähköpostitse ja Facebookissa sekä vuoden 2016 alusta myös asuinalueen virkistysalueella sijaitsevan yhdistyksen postilaatikon kautta. Yhtään yhteydenottoa ei näiden väylien kautta tullut.

Yhteenvedona tämän kehittämishankkeen toimintatutkimuksellisesta osuudesta mainittakoon sen haasteellisuus. Pääsimme hankkeessa alkuun itsekkin asuinalueen vanhempina osallistumiemme keskustelujen pohjalta. Kun asukkailta alettiin kysymään järjestelmällisemmin toiveita asuinalueeseen ja perustetun asukas-yhdistyksen toimintaan liittyen, tiedonhankinta kävi hyvin haasteelliseksi. Myös vähäisten toiveiden mukaista toimintaa järjestettäessä oli osanotto asukkaiden taholta niukkaa. Tässä näyttäytyi aikaisemmin kappaleessa 4.1 ”Nykyaikainen yhteisöllisyys” esitetyt nyky-yhteisöllisyyden ominaisuudet. Pitkäaikaiseen yhdistystoimintaan sitoutuminen ja osallistuminen eivät näytä houkuttelevan, mutta kertaluonteisiin tapahtumiin ihmiset osallistuvat paremmin. Toisaalta emme saaneet kaipaamaamme informaatiota myöskään internetistä vietyämme kyselyn Facebookiin eikä yrityksistämme huolimatta alueen asukkaiden Facebook-ryhmässä

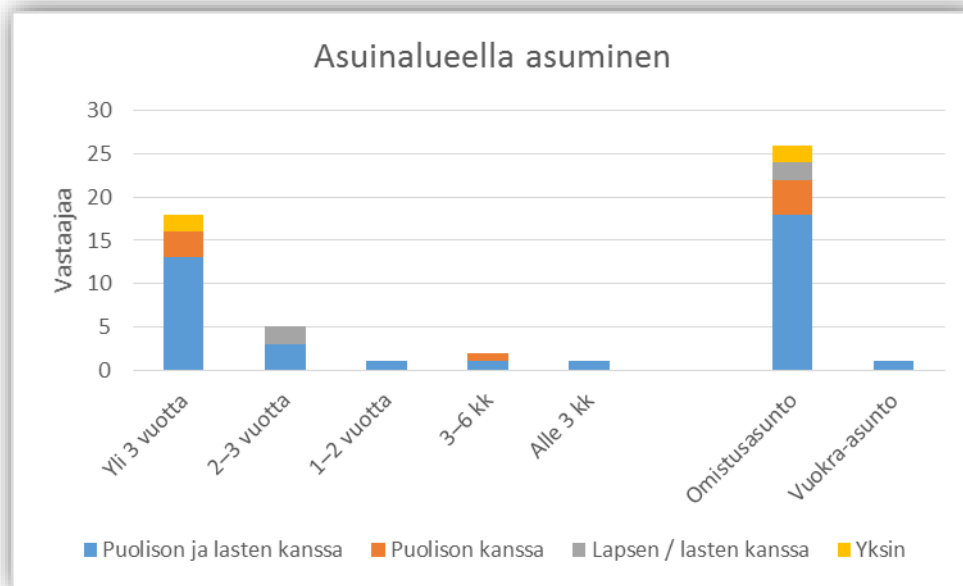
ole virinnyt keskustelua omaan asuinalueeseemme liittyen, vaikka sivulla 31 esitettyyn tietoon pohjautuen tämä olisi voinut olla nykyaikainen polku yhteisöllisyyden heräämiselle.

5.2 Miten asukasyhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi vaikuttaa asuinalueen yhteisöllisyyteen?

5.2.1 Ensimmäinen yhteisöllisyys-kysely

Yhteisöllisyys-kyselyn (Liite 6) tarkoitus oli vastata kehittämishankkeen toiseen tutkimustehtävään: ”Miten asukasyhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi vaikuttaa asuinalueen yhteisöllisyyteen?” Kysely toteutettiin kahdessa erässä niin, että ensimmäinen kysely toteutettiin helmikuussa 2015 asukasyhdistyksen toiminnan ollessa käynnistymisvaiheessa ja seurantakyselyn ajankohta oli helmikuussa 2016, kun yhdistyksen aktiivista toimintaa oli vuosi takana.

Ensimmäisen kyselyn vastausprosentti oli 22 % (27/123). Vastaaajista suurin osa (19/27) oli niin sanottuja ydinperheitä vanhempineen ja lapsineen. Neljä vastaaajista oli kahdestaan asuvia pariskuntia, joista yksi odotti ensimmäistä lastaan, kaksi oli keskenään lastensa kanssa asuvia äitejä ja kaksi yksin asujia. Yksin asuvat, kuten vastaaajista 16 muutakin, olivat asuneet asuinalueella yli kolme vuotta (Kuvio 8). Keskenään lastensa kanssa asuvat äidit ja kolme muuta vastaaajista olivat asuneet asuinalueella 2–3 vuotta. Vastaaajista yksi oli asunut alueella 1–2 vuotta. Ensimmäistä lastaan odottava pariskunta kuten yksi toinenkin vastaaajista olivat muuttaneet alueelle 3–6 kuukautta aikaisemmin ja yksi vastaaajista oli asunut alueella vajaat kolme kuukautta. Yhtä vuokralla asuvaa lapsiperhettä lukuun ottamatta kaikki vastaaajat asuivat omistusasunnoissa.

Kuvio 8. Kyselyyn vastanneiden asuminen asuinalueella

Kyselyyn vastanneista 12 perusteli asuinalueelle muuttoa sen viihtyisyydellä ja seitsemän sen hyvällä sijainnilla ja/tai hyvillä kulkuyhteyksillä lähellä oleviin kaupunkeihin. Lisäksi vastaajien muuttoon asuinalueelle vaikutti sopivan tontin tai asunnon löytyminen (11/27), työpaikka sopivan matkan päässä (3/27), lupaus alueelle rakennettavasta koulusta (1/27) ja aikaisempaa asuinpaikkaa lyhempi ja turvallisempi koulumatka (1/27). Kaksi (2/27) kertoi muuttoonsa vaikuttaneen sukulaisten asumisen lähistöllä. Vastaajista ainoa vuokra-asunnossa asuja kertoi Limingassa olleen huono vuokra-asuntotilanne ja kyseiseltä asuinalueelta löytyneen sopiva vuokra-asunto.

”Löysimme mieleisen asunnon mukavalta alueelta.”

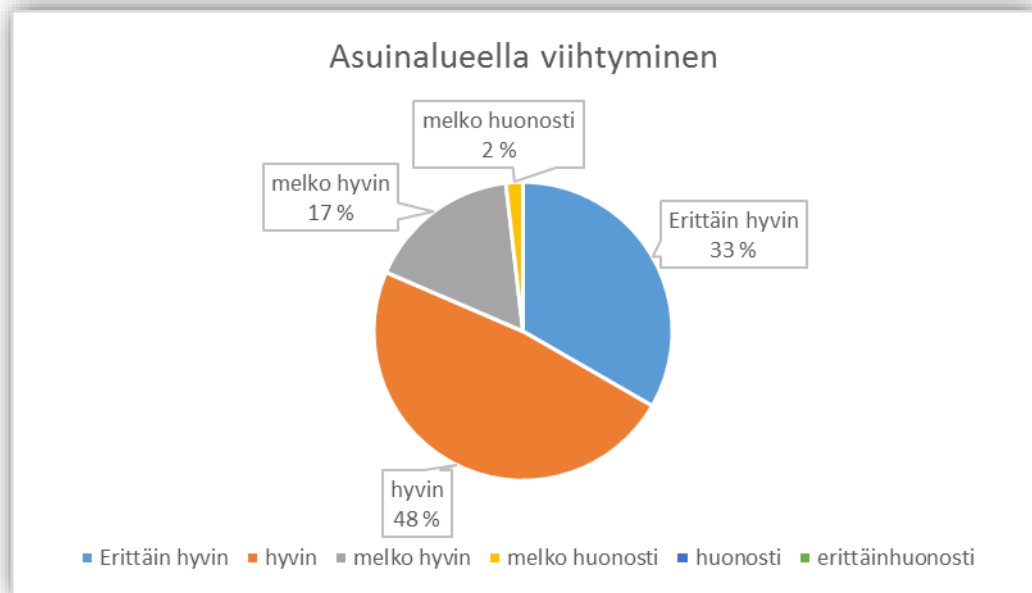
Vastaajien asuinpaikan valinnassa näkyy edellä luvussa 4.1 ”Nykyaikainen yhteisöllisyys” esitetyt asumiseen liittyvät muutokset. Aikaisemmin asuttiin lähellä sukulaisia, nykyään se ei ole ollenkaan itsestäänselvyys. Asuinalueen valinnassa oman suvun läheisyyttä tärkeämpää vaikuttaa olevan alueen viihtyisyys, hyvät kulkuyhteydet ja mieluista talo ja tontti.

Suurin osa vastaajista kertoi viihtyvänsä asuinalueella erittäin hyvin (33 %) tai hyvin (48 %) (Kuvio 9). Viihtymistä perusteltiin asuinalueen viihtyisyydellä, rauhallisuudella, mukavilla naapureilla ja sillä, että lapsilla on kavereita. Yksi vastaajista kehui asuinalueen nuorekkuutta ja nuoria asukkaita. Yksi hyvin viihtyvistä

vastaajista kertoi viihtymistä haittaavan vain vaikeat koulujärjestelyt, kun aamu-päivähoito alkaa seitsemältä ja pitäisi olla jo seitsemältä itse töissä Oulussa sekä lasten kускаaminen kolmeen eri paikkaan hoitoon. Toinen hyvin viihtyvä vastaaja oli pettynyt asuinalueen koululupauksen lunastamattomuuteen. Viisi ei perustelut vastaustaan lainkaan. Neljä vastaajista kertoi viihtyvänsä asuinalueella melko hyvin ja yksi oli ympyröinyt molemmat vaihtoehdot ”Melko huonosti” ja ”Melko hyvin”. Näistä kaksi kaipailla alueelle lähikoulua ja toinen heistä mainitsi alueella esiintyvän ilkeävaltaa. Yksi melko hyvin asuinalueella viihtyvistä oli vuokralla asuva lapsiperhe, joka haaveili asumisesta toisella paikkakunnalla isovanhempien lähellä. Tämä perhe kertoi muuttohaaveita lukuun ottamatta viihtyvän alueella hyvin tai erittäin hyvin.

”Rauhallinen alue, viihtyisä ympäristö. Lapset ovat saaneet alueelta kavereita. Pääsääntöisesti mukavia naapureita. Hyvä leikkikenttä ja jääkiekkokaukalo lähellä.”

”Muutoin hyvin, mutta lähikoulua kaipaillaan”

Kuvio 9. Asuinalueella viihtyminen

Asuinalueen yhteisöön tunsu vastaajista kuuluvansa suurin osa (16/27). Vastaajat kertoivat tuntevansa naapurustoa ja kuvasivat yhteishenkeä hyväksi. Yhden vastaajan mielestä yhteisöllisyyttä pitäisi parantaa, vaikka hän kokikin ilmapiirin välittävänä ja ystävällisenä. Yksi vastaaja oli vastannut yhteisöön kuulumiseen

”kyllä”, mutta perusteluissa kirjoitti ”En osaa sanoa”. Kolme vastaajaa ei perustellut ”kyllä”-vastaustaan. Kymmenen vastaajista ei tuntenut kuuluvansa asuinalueen yhteisöön. Kaksi ei perustellut ”ei”-vastaustaan lainkaan. Kaksi vastaajista kertoi, etteivät tunne alueen asukkaita. Yksi vastaaja sanoi muuttaneensa niin vasta, ettei ole päässyt yhteisöön sisälle. Sama vastaaja totesi, ettei tiedä, miten yhteisöön voisi päästä niin, että tuntisi kuuluvansa siihen. Yksi vastaajista perusteli yhteisöön kuulumattomuuttaan lapsettomuudella ja Oulussa töissä kulkemisella. Yksi totesi, ettei ole yhteisötoiminnassa mukana. Kolme ”ei”-vastauksen antanutta kyseenalaisti yhteisöllisyyden olemassa oloa ja näiden lisäksi yksi vastaajista jätti antamatta ”kyllä”- tai ”ei”-vastauksen kokonaan ja merkitsi tähän kohtaan kysymysmerkin.

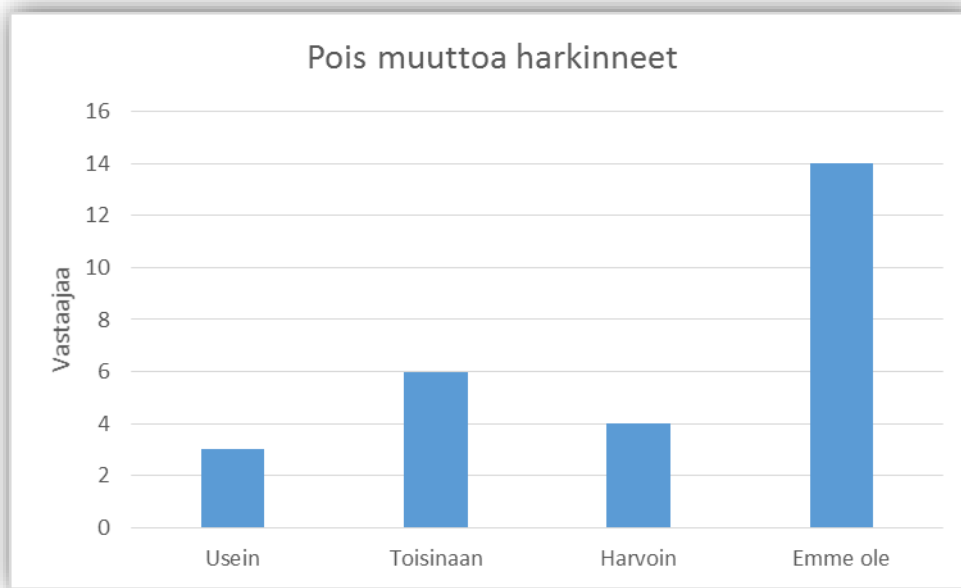
”Ollaan saatu alueelta tuttuja/kavereita. Alueen asukkaiden kesken on hyvä yhteishenki”

”Mihin yhteisöön?”

Vastauksissa on nähtävissä hyvin erilaiset näkemykset asuinalueen yhteisöllisyydestä. Osa vastaajista tiedosti yhteisöllisyyden ja tunsu kuuluvansa siihen, osa pohti onko alueella minkäänlaista yhteisöä. Tämä kertoo yhteisöllistä toimintaa olevan alueella, mutta kaikki eivät ole päässeet siitä tietoisiksi tai siihen osallisiksi. Toisaalta yhteisöön kuulumisen tunnetta vastaajat perustelivat lähinnä naapureiden tuntemisella ja yhteishengellä sekä ystävällisellä ilmapiirillä. Mahdollisesti nämä eivät kaikkien mielestä täytä yhteisön kriteerejä (vrt. tämän opinnäytetyön sivu 10). Vastauksissa näkyi myös merkkejä tämän opinnäytetyön sivulla 28 mainitusta yhteisöllisyyden hiipumisesta, kun vastaajat perustelivat yhteisöön kuulumattomuuttaan sillä, etteivät tunne ketään alueelta tai kulkevat muualla töissä.

Kyselyyn vastanneista noin puolet (14/27) eivät olleet harkinneet poismuuttoa asuinalueelta edellisen kolmen kuukauden aikana (Kuvio 10). Näistä puolet (7/14) eivät perustelleet vastaustaan. Kolme vastaajista perusteli vastaustaan sillä, että ovat tyytyväisiä alueeseen, kaksi kertoi, ettei ole tarvetta muuttaa, yksi sanoi muuttaneensa vasta alueelle, ja yksi perusteli vastaustaan omistusasunnossa asumisella ja lasten koulu- ja hoitopaikoilla. Poismuuttoa kertoi harkin-

neensa harvoin vastaajista neljä. Yksi perusteli vastaustaan pienempään asuntoon muuttamisella ja noin viiden vuoden kuluttua eläkkeelle jäämisellä. Muut eivät perustelleet vastauksiaan. Toisinaan muuttoa oli suunnitellut kuusi vastanneista. Näistä yksi kertoi tarvitsevansa isomman asunnon ja toinen pienemmän, yksi haaveili isommasta tontista ja syrjäisemmästä asumisesta. Yksi vastanneista perusteli muuttoharkintaansa työttömyydellä, sillä että tutut asuvat muualla ja kunnan koulutilanteella. Myös toinen kertoi harkitsevansa muuttoa, koska lähikoulua ei kuulu. Yksi kertoi joskus vain tuntuvan siltä. Usein muuttoa kertoi harkinneensa kolme vastaajista. He perustelivat asiaa Limingan huonoilla harrastus- ja työmahdollisuuksilla, koulun puuttumisella ja uuden talon hankinnalla.

Kuvio 10. Edellisen kolmen kuukauden aikana pois muuttoa harkinneet

Vanhempien omaa aikaa ja lasten kanssa vietettyä aikaa oli ilmeisen vaikea ilmoittaa tunteina. Kuusi (6/27) kyselyn palauttaneista oli jättänyt kokonaan vastaamatta aikakysymykseen. Näistä viisi asui joko yksin tai puolison kanssa kaksin. Yksi täysin vastaamatta jättäneistä asui puolison ja lasten kanssa. Lisäksi kaksi puolison ja lasten kanssa asuvaa vastaajaa oli merkinnyt kohdan kysymysmerkeillä.

Lasten kanssa vietettyyn aikaan vastasi 12 kyselyn palauttaneista. Yksi näistä asui kahdestaan lapsensa kanssa ja näin ollen vastasi vain äidin viettämään aikaan. Lisäksi yksi muista vastanneista oli jättänyt vastaamatta isän ajankäyttöä

koskeviin kysymyksiin. Vastaajat olivat mitä ilmeisimmin mieltäneet ”lasten kanssa viettämän ajan” hyvin eri tavoin, sillä ilmoitetut tuntimäärät vaihtelivat kahdeksasta tunnista 96 tuntiin viikossa. Tosin kahdeksan tuntia lapsen kanssa aikaa viettävän vanhemman lapsi oli 18-vuotias ja 96 tuntia lapsen kanssa aikaa viettävän vanhemman nuorin lapsi vajaa 1-vuotias. Keskimäärin kuitenkin äidit viettivät lasten kanssa isää enemmän aikaa. Kolme kymmenestä vastanneesta kertoi vanhempien viettävän yhtä paljon aikaa lasten kanssa. Näissä vastauslomakkeissa toisena yhtäläisyytenä näkyi se, että molemmat vanhemmat olivat työssä käyviä, kun muista lasten kanssa yhtä paljon aikaa viettävistä (7) neljä oli perheitä, joissa molemmat vanhemmat käy töissä. Yksi vastaajista kertoi isän viettävän äitiä enemmän aikaa lasten kanssa. Tässä perheessä äiti kävi töissä ja isä oli työtön.

Vanhempien oma-aika -kysymykseen tuli 19 vastausta. Kuusi kyselyn palauttaneista oli vastannut aikakysymyksessä vain oma-aika kohtaan. Yksi näistä kertoi lapsen olevan armeijassa ja toinen asui kahdestaan puolisonsa kanssa. Kolmessa vastauksessa oli vastattu kysymyksiin vain äidin näkökulmasta. Näistä kaksi äitiä asui kahdestaan lapsensa kanssa. Yhdessä vastauslomakkeessa oli vastattu ”vähän tai ei ollenkaan omaa aikaa”, muuten vastaukset vaihtelivat suurimmilta osin tunnista kymmeneen tuntiin. Vain yhdessä vastauksessa omaa aikaa oli kummallakin aikuisella yli 20 tuntia. Tässä perheessä ei ollut lapsia ja molemmat aikuiset kävivät töissä.

Kummankin vanhemman omasta ajasta ilmoittaneista perheistä seitsemän (7/15) kertoi isillä olevan äitejä (2–9 tuntia) enemmän omaa aikaa. Näistä yksi oli perhe, jossa isä oli työtön ja vietti enemmän aikaa lasten kanssa äidin ollessa töissä, yhdessä perheessä vanhemmat viettivät yhtä paljon aikaa lasten kanssa kummankin ollessa työelämässä ja kahdessa äidit viettävät isää enemmän aikaa lasten kanssa. Näistä edellisistä kahdesta perheestä toisessa molemmat vanhemmat olivat töissä ja toisessa äiti perhevapaalla ja isä töissä. Muiden kolmen perheen, joissa isillä oli äitejä enemmän omaa aikaa, vastauksista ei käynyt ilmi lasten kanssa vietetty aika, mutta kahdessa molemmat vanhemmat kävivät töissä ja yhdessä äiti oli perhevapaalla isän käydessä töissä. Viidessä vastauksista (5/15) oli äidillä ja isällä yhtä paljon omaa aikaa. Näistä perheistä kahdessa molemmat vanhemmat kävivät töissä ja viettivät yhtä paljon aikaa lasten kanssa. Yhdessä perheessä äiti oli pitkällä sairauslomalla ja isä töissä, mistä johtuen äiti vietti isää

enemmän aikaa lasten kanssa. Kahden muun perheen, joissa vanhemmilla oli yhtä paljon omaa aikaa, vastauksista ei käynyt ilmi lasten kanssa vietetty aika. Niissä molemmat vanhemmat kävivät joko töissä tai opiskelivat. Kolmessa vastauksessa äideillä oli (1–6 tuntia) enemmän omaa aikaa kuin isillä. Jokaisessa näistä perheistä äidit viettivät isää enemmän lasten kanssa aikaa ja kahdessa perheessä molemmat vanhemmat kävivät töissä, yhdessä perheessä isä kävi töissä ja äiti oli työtön.

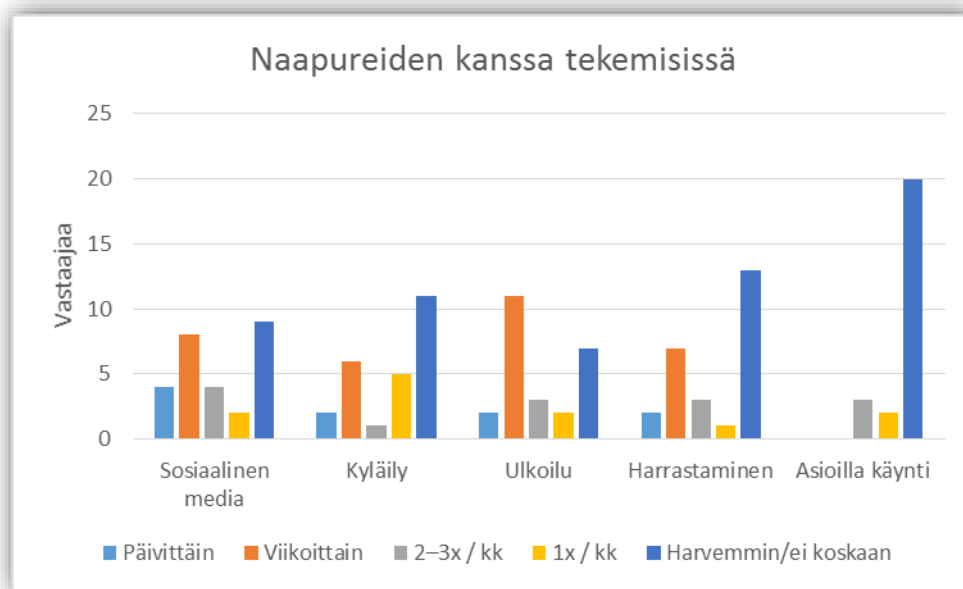
Vain äidin ajankäytön merkinneistä vastaajista kaksi oli kahdestaan lapsen kanssa asuvia ja toinen heistä kertoi viettävänsä lähestulkoon kaiken vapaa-aikansa lapsensa kanssa ja omaa aikaa olevan noin 5 tuntia viikossa. Toinenkin kertoi kolmivuorotyöstä riippuen viettävän lapsen kanssa 20–30 tuntia viikossa. Hänellä vapaa-aikaa oli 10–20 tuntia viikossa. Molemmat näistä olivat työssä käyviä. Kolmas vain äidin ajankäytön merkinnyt vastaaja kertoi viettävänsä täysi-ikäisen lapsensa kanssa aikaa noin kahdeksan tuntia viikossa ja samoin omaa aikaa olevan noin kahdeksan tuntia viikossa. Tässä perheessä sekä äiti että isä kävivät töissä.

Kyselyn palauttaneista noin puolet (15/27) vastasi kysymykseen perheen yhteisestä ajasta. Lapsiperheiden yhdessä viettämä aika viikoittain vaihteli seitsemästä tunnista 45 tuntiin. Yksi vastaajista oli kirjoittanut vastaukseksi ”viikonloput” ja toinen ”Arkisin n. 2 h illassa. Viikonloppuisin paljon enemmän”. Vanhempien töissä käyminen, opiskelu tai eri syistä kotona oleminen ei näytä vaikuttavan perheen yhdessä viettämään aikaan. Kahdestaan lapsen kanssa asuvat äidit eivät olleet vastanneet tähän kohtaan mitään. Toinen kertoi seuraavassa kyselykohdassa viettävänsä lähes kaiken aikansa lapsen kanssa. Puolison kanssa kahdestaan asuneista kaksi neljästä vastasi koko perheen yhteistä aikaa koskevaan kysymykseen. Toisella vastaus oli 2 tuntia ja toisella 20 tuntia. Molemmat olivat töissä käyviä pariskuntia.

Lapsiperheistä 18 (18/21) vastasi kysymykseen ”Mitä perheenne tekee yhdessä?” Suurin osa kertoi ulkoilevansa (15/18) ja liikkuvansa (10/18) yhdessä. Liikunnasta mainittiin erikseen uinti, pyöräily, luistelu, laskettelu ja hiihto. Myös kyläily (7/18), erilaiset kotityöt (7/18) ja pelaaminen (6/18) olivat suosittuja yhdessä tekemisen muotoja. Lapsiperheet kertoivat myös käyvän kaupassa (5/18), leikkivän (4/18), katsovansa televisiota tai elokuvia (3/18), lukevansa

kirjoja (3/18) ja syövänsä (3/18) yhdessä. Yksittäisissä vastauksissa mainittiin matkustelu, mökkeily, elokuvissa käynti, saunominen, leivonta, askartelu, tapahtumissa käynti, harrastukset ja kotona möllöttäminen. Lasten iällä ei näyttänyt olevan yhteyttä yhdessä tekemisen muotoihin. Puolison kanssa kahdestaan asuvista kaksi vastasi tähän kysymykseen. Heistä molemmat kertoivat ulkoilevansa ja katsovansa televisiota. Toinen vastaaja kertoi lisäksi pelaavansa yhdessä puolisonsa kanssa ja toinen kertoi heidän kuuntelevan musiikkia ja keskustelevan yhdessä.

Suosituimmat tavat olla tekemisissä naapureiden kanssa edellisen kolmen kuukauden aikana olivat sosiaalinen media ja ulkoilu (Kuvio 11), vaikka samaan aikaan iso osa (9/27) vastanneista käytti sosiaalista mediaa naapureiden kanssa yhteyden pitoon harvoin tai ei ollenkaan. Monet kyselyyn vastanneista myös kyläilivät ja harrastivat yhdessä naapureidensa kanssa. Vastaajista kaikkiaan 80 % (21/26) oli jollain tavalla tekemisissä naapureidensa kanssa viikoittain. Näistä viisi oli tekemisissä naapureidensa kanssa päivittäin.

Kuvio 11. Naapureiden kanssa tekemisissä olo

Näissä vastauksissa näkyy sosiaalisen median suosio. Se on helppo tapa olla yhteydessä ja hoitaa sosiaalisia suhteita kuten aikaisemmin luvussa 1.4 ”Nykyaikainen yhteisöllisyys” tuotiin esille. Tämän alueen asukkaat ovat muillakin keinoin

tekemisissä toistensa kanssa. Kuitenkin päivittäinen yhteyden pito hoituu lähinnä sosiaalisessa mediassa niillä, jotka ovat yhteydessä päivittäin.

Kahdestaan pariskuntana asuvat ja jo täysi-ikäisten lasten perheet olivat selvästi vähemmän naapureidensa kanssa tekemisissä, kuin pienempien lasten perheet. Poikkeuksiakin löytyi; pikkulapsiperhe, joka oli muuttanut alueelle alle kolme kuukautta sitten, oli naapureiden kanssa harvoin tekemisissä. Myös kahdestaan asuvat äiti ja pieni lapsi sekä pikkulapsiperhe, jossa äiti oli pitkällä sairauslomalla, kertoivat olevansa harvoin naapureidensa kanssa tekemisissä. Muuten vanhempien työssä käyminen, opiskelu tai eri syistä kotona olo ei näyttänyt vaikuttavan naapureiden kanssa tekemisissä olemiseen. Yksi kyselyn palauttaneista ei vastannut tähän kysymykseen lainkaan ja yksi vastasi vain ”muu”-kohtaan, missä kertoi keskustelewansa naapureidensa kanssa viikoittain. Toinenkin kyselyn palauttaneista oli lisännyt vastauksiin keskustelewansa naapureidensa kanssa viikoittain ja kolmas 2–3 kertaa kuukaudessa. Yksi vastaaja kertoi tervehtivänsä naapureita ohi menen tavatessaan 2–3 kertaa kuukaudessa ja yksi vastaaja kertoi tapaavansa naapureitaan kerran kuukaudessa kutsuilla.

Suurin osa (15/27) kyselyn palauttaneista oli sekä saanut että antanut naapureilleen apua edellisen kolmen kuukauden aikana. Naapuriapua oli annettu ja saatu tavaroiden lainaamiseen, lumen luontiin, lasten hoitoon, postilaatikon tyhjentämiseen, auton käynnistämiseen sekä kimppakyyteihin kouluun ja harrastuksiin. Yksi vastaaja kertoi naapurinsa seuranneen loman aikana onko tontilla epäilyttävää liikettä. Yksi vastaaja kertoi naapureiden ilman erillistä sopimusta auttavan toisiansa lumen luonnissa ehtimisensä mukaan. Kaikki apua saaneet tai antaneet luottivat tarvittaessa saavansa naapureiltaan apua. Kahdeksan vastanneista ei ollut apua kysynyt, saanut tai antanut, mutta näistäkin kaikki yhtä lukuun ottamatta luottivat siihen, että tarvittaessa saavat naapureiltaan apua.

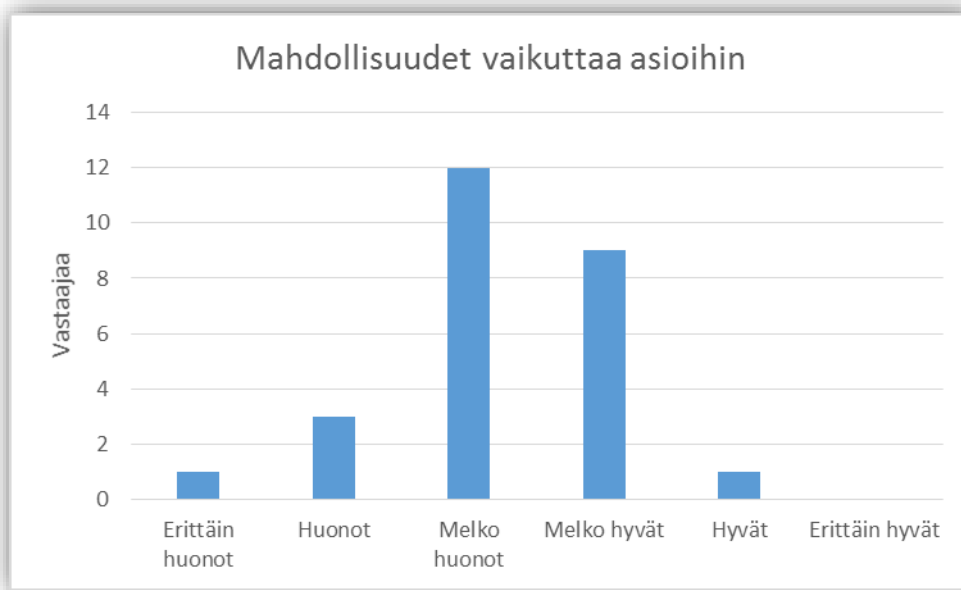
Kyselyn palauttaneista lähes kaikki (25/27) suosittelisi naapurustoaan asuinalueena. Yksi vastanneista oli ympyröinyt sekä ”kyllä” että ”ei” vaihtoehdot ja kommentoinut viereen ”riippuu kuka kysyy”. Vastajat olivat omalla asuinalueellaan tyytyväisiä rauhallisuuteen (10/27), leikkipuistoon (9/27), naapureihin tai siihen, että lapsilla on kavereita (9/27), harrastusmahdollisuuksiin kuten lenkkipolkuihin tai luistelukaukaloon (6/27), luontoon (5/27), ympäristöön (5/27), turvallisuuteen

(3/27), Ilmapiiriin tai yhteishenkeen (3/27), omaan tonttiin (2/27), keskustan palveluiden läheisyyteen (2/27) ja siihen että vanhalla alueella talot ei ole lähekkäin (2/27). Lisäksi yksittäisissä vastauksissa mainittiin kulkuyhteydet, päiväkotit, vähäinen läpiajoliikenne ja uusi asukasyhdistys. Yhdessä palautetuista kyselyistä oli tässä kohdassa vastaus ”Naapureita en juurikaan tunne”. Yksi kyselyn palauttaneista ei vastannut ollenkaan kysymykseen asioista, joihin on asuinalueessa tyytyväinen.

Suosituin asia, johon kyselyyn vastanneet kaipasivat muutosta asuinalueella tai naapurustossa oli koulu. Asukkaat toivoivat alueelle omaa koulua (8/27) tai tasa-arvoista koulukuljetusta (2/27). Asukkaiden koulutoiveen toteutuminen voisi Tsain (2014) tutkimuksen mukaisesti lisätä alueen yhteisöllisyyttä (vrt. tämän opinnäytetyön sivu 33). Turvallisuuteen liittyviä toiveita oli esittänyt 7/27. Näistä yksi ajatteli yhteisöllisyyden lisäämisen lisäävän myös turvallisuutta. Muuten toivottiin parempaa teiden talvikunnossapitoa, hidasteita, liikennemerkkejä liikenneympyröihin ja pyörätien merkiksi, auraustikkuja ainakin mutkiin, mopopojat kuriin pyörätiellä, lasten leikkiminen pois tiealueelta, virkistysalueen seuranta ilki-vallan ehkäisemiseksi, leikkipuiston läheisten lammikoiden poistamista sekä mäenlaskupaikan leventämistä ja turvallisemmaksi saamista. Alueelle toivottiin myös palveluja kuten kauppaa tai kioskia (3/27), enemmän yhteisöllisyyttä ja erilaisia yhdessä tekemisen muotoja (3/27) sekä hiihtolatua (2/27). Yksittäisissä toiveissa esiintyi laavu, jääkiekkokaukalon parempi hoito, pienten lasten oma luis-telualue, puistoon isompi nurmialue, pidempi pyörätie ja yhteiskuljetus keskus-taan ja Ouluun meneviin linja-autoihin. Yksi toivoi tuntevansa naapureita parem-min. Yksi vastasi tähän kysymykseen ”EOS” ja toinen oli laittanut kysymysmerkin. Kuusi kyselyn palauttaneista ei vastannut ollenkaan tähän kysymykseen.

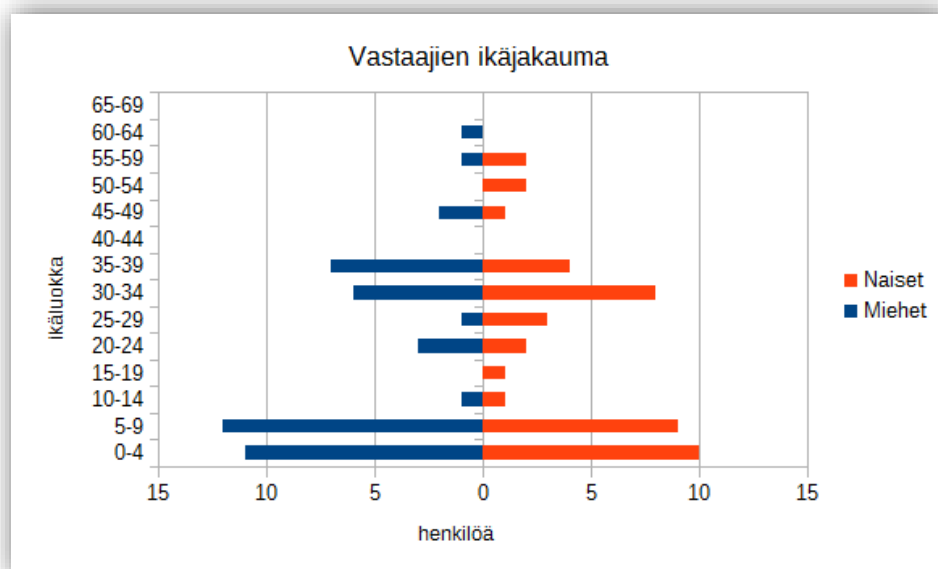
Suurin osa kyselyn palauttaneista (12/27) koki mahdollisuutensa vaikuttaa asuin-alueensa asioihin melko huonoina (Kuvio 12). Näistä seitsemän tiesi miten tuoda oma mielipide esille asuinalueella koskevilla asioilla. Viisi ei sitä tiennyt. Kolme kyselyn palauttaneista piti mahdollisuuksiaan vaikuttaa huonoina ja kaksi näistä tiesi, miten tuoda mielipiteensä esille. Yksi kyselyn palauttaneista piti mahdolli-suuksiaan vaikuttaa asuinalueensa asioihin erittäin huonoina, vaikka tiesi miten tuoda oma asuinalueen asioihin liittyvä mielipiteensä esille. Yhdeksän kyselyn palauttaneista koki mahdollisuutensa vaikuttaa asuinalueensa asioihin melko hyvinä ja vain yksi heistä ei tiennyt, miten tuoda oma mielipide esille asuinalueella

koskevista asioissa. Yksi piti mahdollisuuksiaan vaikuttaa hyvinä ja tiesi miten tuoda mielipiteensä esille. Yksi kyselyn palauttaneista oli merkinnyt näihin kahteen kysymykseen kysymysmerkin. Kukaan heistä, jotka eivät tieneet, miten tuoda oman asuinalueen asioihin liittyvä mielipide esille ei ollut myöskään osallistunut asuinaluetta tai kuntaa koskeviin julkisiin keskusteluihin edellisen kolmen kuukauden aikana. Kyselyn palauttaneista kahdeksan (8/27) oli osallistunut asuinaluetta tai kuntaa koskevaan yleiseen keskusteluun. Heistä viisi oli osallistunut koulun sisäilmaan, rakentamiseen tai koulukyyditykseen liittyvään keskusteluun. Yksi oli osallistunut liikunta-asioihin liittyvään keskusteluun, yksi asuinalueen jääkiekkokaukalon hoitoon ja traktoriliikennettä koskevaan keskusteluun ja yksi kertoi keskustelun koskeneen yleisiä asioita.

Kuvio 12. Asukkaiden kokemat mahdollisuudet vaikuttaa oman asuinalueen asioihin

Perheen kokoonpanon ja perheenjäsenten omalla asuinalueella asuvien kavereiden lukumäärän oli merkannut 24 kyselyn palauttaneista (24/27). Yksi vastaaja oli merkannut tiedot vain lapsista ja jättänyt kertomatta perheen vanhempien iän ja kavereiden määrän. Kyselyn palauttaneiden ikäjakauma (Kuvio 13) muistuttaa luvussa 3.1 ”Suomen nuorin kunta” esitettyä Limingan kuntalaisten ikäjakaumaa. Vastaajista 16 (16/27) oli neljän tai useamman hengen perheitä ja suurin osa (32/46) vastaajaperheiden lapsista oli alle seitsemänvuotiaita.

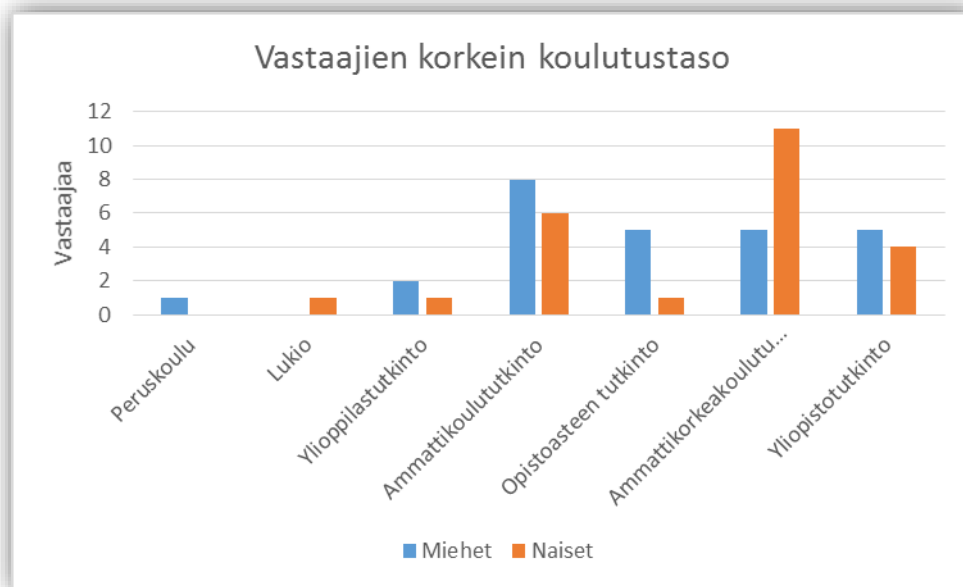

Kuvio 13. Vastaajien ikäjakauma muistuttaa Limingan ikäjakaumaa

Kaikista nuorimmilla, alle kolmevuotiailla (13), lapsilla oli kavereita enintään kolme, puolella heistä (6/12) ei yhtään. Suurimmalla osalla (16/20) muista alle seitsemänvuotiaista oli kaksi tai useampia kavereita omalla asuinalueella. Alakouluikäisistä yhdellä oli yksi ja muilla (10/11) kaksi tai useampi kaveri omalta asuinalueeltaan. Vanhemmilla lapsilla (3) oli 2–5 kaveria omalta asuinalueeltaan. Kavereiden määrään ei vaikuttanut lapsen sukupuoli. Niin suurimmalla osalla naisista (17/23) kuin miehistä (13/21) oli kaksi tai useampi kaveri omalla asuinalueellaan. Kaikista vastanneista ne, joilla oli enemmän kuin kuusi kaveria olivat asuneet alueella vähintään kaksi vuotta. Ne aikuiset, joilla ei ollut yhtään tai oli yksi kaveri omalla asuinalueellaan, olivat kaikki yhtä lukuun ottamatta töissä käyviä. Yksi, joka oli vanhempainvapaalla, oli muuttanut alueelle alle kolme kuukautta sitten. Joissakin palautetuissa kyselyissä oli merkattu perheenjäsenen ikä, mutta kaverikohta oli tyhjä. Näissä päätelin, ettei kavereita ollut. Kolme kyselyn palauttaneista, jotka eivät olleet vastanneet lainkaan tähän, asuivat joko yksin tai avopuolison kanssa.

Kyselyn palauttaneista aikuisista suurin osa (40/50) oli työssäkäyviä. Miehistä yksi oli työtön. Naisista yksi oli työtön, yksi pitkällä sairauslomalla, yksi opiskeli ja viisi oli vanhempainvapaalla. Yksi nainen opiskeli ja kävi töissä, toinen oli merkannut olevansa sekä työssä käyvä että vanhempainvapaalla. Vastaajista kaksi

yksin asujaa ei vastannut lainkaan tähän kysymykseen eikä myöskään kysymykseen vanhempien koulutustasosta. Suurimmalla osalla (43/48) vastanneista oli ammattitutkinto (Kuvio 14). Yleisimmin naisilla oli ammattikorkeakoulututkinto ja miehillä ammattikoulututkinto. Pariskunnista 10:llä oli samantasoinen tutkinto, kahdeksalla naisella ja viidellä miehellä oli puolisoaan korkeampi tutkinto. Vanhempien koulutustasolla ei näyttänyt olevan vaikutusta perheen aktiivisuuteen naapureiden kanssa toimimiseen tai kavereiden määrään.

Kuvio 14. Kyselyyn vastanneiden vanhempien korkein koulutustaso

Kyselyn palauttaneista 18 ilmoitti, että joku heidän perheestään kuuluu Facebookissa asuinalueen asukkaiden omaan ryhmään. Kahdeksan puolestaan ilmoitti, ettei kukaan heidän perheestään kuulu asukkaiden ryhmään Facebookissa. Tämä on osoitus tämän opinnäytetyön luvussa 4.1 ”Nykyaikainen yhteisöllisyys” esitetystä uuden yhteisöllisyyden taipumuksesta toteutua suuresta osin verkossa. Olellisin ero kyselyyn vastanneiden ryhmään kuuluneiden ja kuulumattomien välillä oli naapureiden kanssa tekemisissä olo, sillä he jotka eivät kuuluneet asukkaiden ryhmään olivat selkeästi vähemmän tekemisissä naapureiden kanssa kuin he joiden perheestä joku kuului ryhmään. Tämä onkin piirre, jonka voisi lisätä tämän opinnäytetyön sivulla 29 esitettyihin internetyhteisöjen positiivisiin puoliin; internet-yhteisöt voivat lisätä ihmisten aktiivisuutta myös perinteisissä yhteisöissä. Kyselyyn vastanneista yli 40-vuotiaista lähes kukaan (8/9) ei kuullut alueen asukkaiden ryhmään Facebookissa. Ryhmään kuulumattomat olivat

asuneet asuinalueella suhteellisen pitkään: 2/8 oli asunut 2–3 vuotta ja loput kuusi yli kolme vuotta. Puolestaan kaikki alle kaksi vuotta alueella asuneet kuuluivat Facebookissa alueen asukkaiden ryhmään. Facebook ryhmään kuulumisella ei näyttänyt olevan yhteyttä asuinalueella viihtymiseen, yhteisöön kuulumisen tunteeseen tai vaikutusmahdollisuuden kokemiseen. Yksi kyselyn palauttaneista ei ollut vastannut tähän kysymykseen lainkaan. Hän ei ollut vastannut myöskään kolmeen edelliseen kysymykseen.

5.2.2 Yhteenveto yhteisöllisyyskyselystä

Ensimmäiseen yhteisöllisyyskyselyyn vastasi suhteellisen pieni osa asuinalueen asukkaista. Vastauksista kävi kuitenkin hyvin ilmi alueen asukkaiden painottuminen lapsiperheisiin. Vastaajien asuminen yhtä lukuun ottamatta omistusasunnoissa kertoi puolestaan totuuden mukaisesti alueen asuntojen olevan lähes täysin omistusasuntoja. Vastaajista kolmas osa oli asunut alueella alle kolme vuotta, mikä oli odotettavissa suhteellisen uudella asuinalueella kyselyä tehtäessä. Vastaajat olivat pääosin tyytyväisiä alueen viihtyisyyteen ja ympäristöön ja kertoivat viihtyvänsä hyvin. Muutamat vastaajat mainitsivat viihtymistään haittaavan lähikoulun puute. Suurin osa alueen kehittämistä koskevista vastauksista viittasi kouluun tai erilaisiin turvallisuusasioihin. 60 % vastaajista piti mahdollisuuksiaan vaikuttaa asuinalueensa asioihin melko huonoina, huonoina tai erittäin huonoina. Näistä reilu kolmannes ei tiennyt, miten tuoda oma mielipide esille, kun kymmenestä vähintään melko hyvinä vaikutusmahdollisuuksiaan pitäneistä yksi ei sitä tiennyt.

Reilu puolet tunsivat kuuluvansa asuinalueen yhteisöön. Vastaajat kertoivat viettävänsä perheidensä kanssa yhteistä aikaa lähinnä ulkoillen, liikkuen, kotitöitä tehden ja pelaten. Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta kaikki luottivat saavansa naapureiltaan tarvittaessa apua ja kahta lukuun ottamatta kaikki suosittelisi naapurustaan asuinalueena. Mielenkiintoista on, miten alueen asukkaiden ryhmään Facebookissa kuuluvat olivat enemmän tekemisissä naapureiden kanssa, kuin he jotka eivät kuuluneet ryhmään. Toisaalta Facebook-ryhmään kuulumisen tai naapureiden kanssa tekemisissä olo ei suoranaisesti vaikuttanut alueella viihtymiseen tai tunteeseen siitä kuuluuko asuinalueen yhteisöön.

5.2.3 Seurantakysely yhteisöllisyydestä

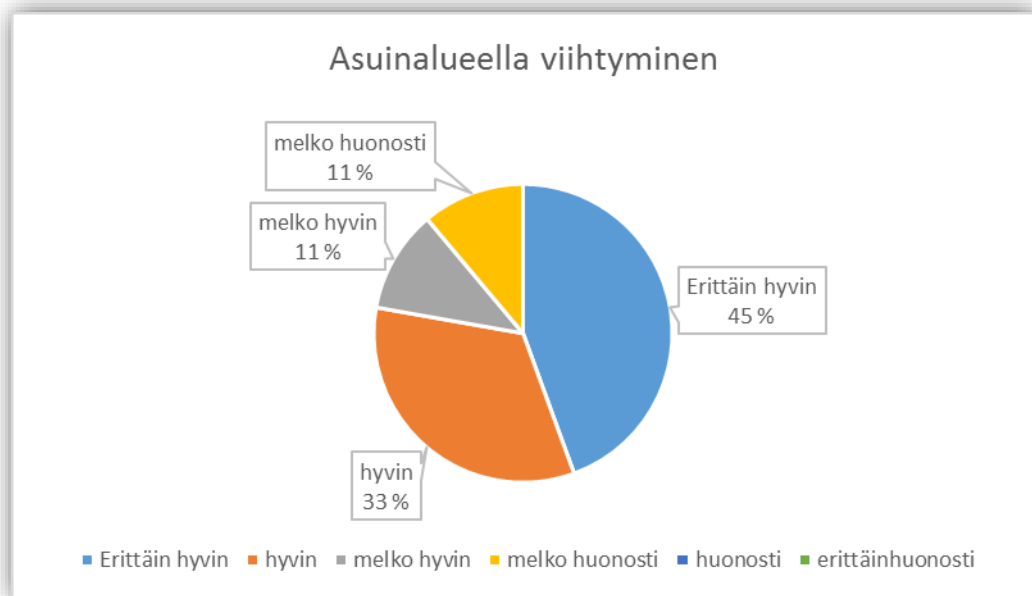
Helmikuussa 2016 toteutettu seurantakysely yhteisöllisyydestä oli samanlainen kuin aikaisempi kysely sekä lisäksi kyselyn lopussa oli kysymys, onko joku vastaajan perheestä liittynyt asuinalueen uuteen asukasyhdistykseen. 123:sta kyselyn palautti 18, mikä tarkoitti vastausprosenttia 14,6. Kyselyn palauttaneista suurin osa (15/18) oli niin sanottuja ydinperheitä lapsineen ja vanhempineen. Kolme kyselyn palauttaneista asui kaksin puolisonsa kanssa. Niin ikään suurin osa (15/18) oli asunut alueella yli kolme vuotta. Yksi oli asunut alueella alle kolme kuukautta, yksi 3–6 kuukautta ja yksi 1–2 vuotta. Kaikki puolisonsa kanssa kaksin asuneet olivat asuneet alueella yli kolme vuotta. Kaikki vastaajat asuivat omistusasunnossa.

Ensimmäiseen kyselyyn nähden vastauksia tuli vielä vähemmän. Edelleen vastaukset kuvastivat hyvin alueen asukkaita lapsiperhepainotteisuudellaan ja omistusasumisellaan. Aikaisempaan kyselyyn verrattuna vastaajista suurempi osa oli asunut alueella yli kolme vuotta ja vain muutamat alle kolme vuotta.

Syyt alueelle muuttamiseen olivat paljolti samoja kuin ensimmäisessäkin kyselyssä. Seurantakyselyn palauttaneista puolet (9/18) perusteli muuttoaan hyvillä välimatkoilla esimerkiksi Ouluun töihin. Kolme näistä mainitsi erityisesti sijainnin Oulun ja Raahen välillä töitäkin ajatellen. Lisäksi yksi perusteli muuttoaan sopivalla työmatkalla kertomatta työpaikan sijaintia. Neljä perusteli muuttoaan sopivanhintaishalla talolla tai tontilla ja neljä yleisesti hyvällä tontilla. Viisi oli löytänyt tai rakentanut alueelle tarpeisiinsa sopivan talon. Neljä vastaajaa kertoi päätökseensä muuttaa asuinalueelle vaikuttaneen lupaus alueelle rakennettavasta koulusta, mikä oli enemmän kuin ensimmäisessä kyselyssä (1/27). Neljä piti aluetta Limingan asuinalueista viihtyisimpänä ja kertoi muuttaneensa sen vuoksi. Lisäksi yksittäisissä vastuksissa mainittiin lapsille olevan paljon kavereita, hyvä paikka kasvattaa lapsia, paljon lapsiperheitä, Limingan maine perhepolitiikassa vastaan Oulun maine, kompromissi asuinpaikan suhteen, päiväkotit, perheen kasvaminen, viihtyisä kunta ja hiihtoladut.

”Löysimme hyvän tontin ja siihen rakenteilla olevan talon sopivan välimatkan päässä Oulusta.”

Myös asuinalueella viihtymiseen liittyvät vastaukset olivat hyvin samankaltaisia ensimmäisen kyselyn vastausten kanssa. Tosin pienestä vastausten määrästä johtuen kaksi melko huonosti alueella viihtyvää sai kuvion näyttämään erilaiselta ensimmäiseen kyselyyn verrattuna. Vajaa puolet (8/18) seurantakyselyn palauttaneista kertoi viihtyvänsä asuinalueella erittäin hyvin ja yksi kolmasosa (6/18) hyvin (Kuvio 15). Kaksi kertoi viihtyvänsä melko hyvin ja kaksi melko huonosti. Asukkaat sai viihtymään alueen rauhallisuus (8/18), viihtyisyys (3/8), puisto (4/18) ja hyvät harrastusmahdollisuudet (3/18). Hyvänä pidettiin myös alueella asuvia lapsiperheitä ja sitä, että lapsille on kavereita (6/18). Kaksi vastaajista mainitsi palveluihin olevan lyhyt matka, kaksi oli tyytyväinen omaan tonttiin ja kaksi kehui naapureita mukaviksi. Lisäksi yksittäisissä vastauksissa mainittiin toimiva ja nätti koti, hyvä sijainti, kaukalo, mukava alue, pieni ja tiivis asuinyhteisö, aikuisten kaverit sekä lähellä oleva kelkkareitti. Viihtymistä heikensivät kolmessa vastauksessa mainittu koulumatka, yhdessä mainittu koulun puute sekä niin ikään yhdessä vastauksessa mainittu se, ettei tunne alueelta juuri ketään. Kolme erittäin hyvin tai hyvin viihtyneistä ei perustellut vastaustaan. Kukaan kyselyn palauttaneista ei ilmoittanut viihtyvänsä huonosti tai erittäin huonosti.

Kuvio 15. Seurantakysely: kyselyn palauttaneiden viihtyminen asuinalueella

Asuinalueen yhteisöön tunsi kyselyn palauttaneista kuuluvansa yli puolet (11/18). Vastaajat kertoivat tuntevansa alueelta paljon ihmisiä ja voivansa jutella tuntemattomienkin kanssa. Asukkaita pidettiin mukavina ja heihin oli helppo tutustua.

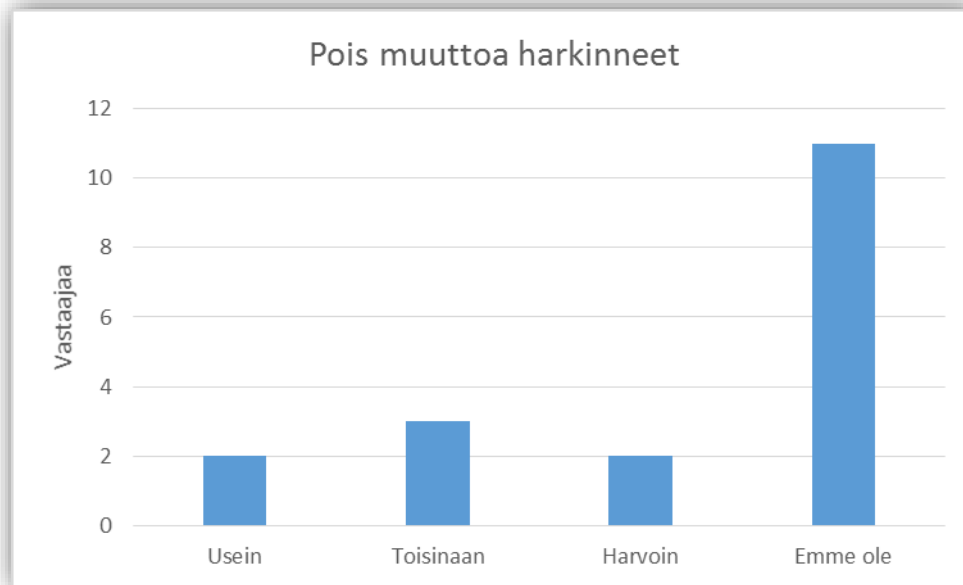
Alueella pidettiin mukavia tapahtumia ja naapureiden kanssa kerrottiin arjen sujuvan. Yhteisöön kuulumisen tunnetta perusteltiin myös sillä, että tarvittaessa saa apua ja lenkki- tai juttuseuraa. Kolme heistä, jotka tunsivat kuuluvansa asuinalueen yhteisöön, ei perustellut vastaustaan. He jotka eivät kokeneet kuuluvansa asuinalueen yhteisöön (7/18) perustelivat vastaustaan sillä, että olivat muuttaneet alueelle vasta vähän aikaa sitten (2/7) tai etteivät itse ole olleet aktiivisia (2/7). Yksittäisissä vastauksissa mainittiin myös ajan ja yhteisöllisyyden puute. Yksi vastaaja kertoi, etteivät tunne kuuluvansa yhteisöön, koska ovat lapsettomia ja käyvät töissä muualla.

”Alueella paljon tuttuja ja puistossa voi jutella hyvin tuntemattomillekin”

Aikaisempaan kyselyyn verrattuna lähes samansuuruinen osa vastanneista tunsi kuuluvansa asuinalueen yhteisöön. Kun osallisuuden mittapuuna pidetään yhteisöön kuulumisen tunnetta (vrt. tämän opinnäytetyön sivu 10), ei osallisuus olisi siis lisääntynyt asukasyhdistyksen ensimmäisen toimintavuoden aikana. Uutena asiana vastauksista nousi kuitenkin esille mukavat (asukasyhdistyksen järjestämät) tapahtumat ja se, että alueen asukkaisiin on helppo tutustua. Myös lenkki- tai juttuseuran saaminen oli uutta vastauksissa.

Entistä harvempi vastaajista oli harkinnut alueelta pois muuttoa. Muuttoa suunnitelluiden syyt, koulun puute eniten esille nousseena, olivat samanlaisia kuin edellisessäkin kyselyssä. Seurantakyselyn palauttaneista suurin osa (11/18) ei ollut edellisen kolmen kuukauden aikana harkinnut muuttavansa pois asuinalueelta (Kuvio 16). Vastausta perusteltiin sillä, että ei ole tarvetta muuttaa (3/11), viihdyttään hyvin (2/11), kaikki on ”ok” eikä ole ongelmia (2/11). Yksi kommentoi: ”Tännehän sitä halusi”. Neljä näin vastanneesta ei ollut perustellut vastaustaan. Kaksi kyselyn palauttaneista oli harkinnut muuttoa harvoin. Näistä toinen ei perustellut vastaustaan ja toinen kertoi ystävien ja vanhempien luo olevan aika pitkä matka. Kolme kertoi harkinneensa muuttoa toisinaan. Näistä kaksi kertoi tarvitsevansa isomman asunnon ja toinen kertoi toisinaan haluavansa myös isompaa tonttia taajaman ulkopuolelta. Toinen isomman asunnon tarvitsijoista halusi lähemmäksi keskustaa muun muassa koulumatkan vuoksi. Myös kolmas toisinaan muuttoa

harkinneista pohti asiaa koulumatkan vuoksi. Kaksi vastaajista oli harkinnut alueelta pois muuttoa usein, toinen työpaikan sijainnin, toinen pitkän koulumatkan vuoksi.

Kuvio 16. Seurantakysely: pois muuttoa harkinneet

Perheen ajankäyttöä koskevista kysymyksistä jokainen kyselyn palauttaneista vastasi ainakin yhteen kohtaan. Yksi vastasi vain kysymykseen ”Mitä perheenne tekee yhdessä?” Vanhempien ajankäyttöä koskevaan kysymykseen oli neljä jättänyt kokonaan vastaamatta. Näistä kaksi asui kahdestaan puolisonsa kanssa. Lisäksi lapsiperheistä yksi oli vastannut vain oma-aika kohtaan, yksi vain äidin ajankäyttöä koskeviin kysymyksiin ja yksi vain isän ajankäyttöä koskeviin kysymyksiin merkatien äidin kohdalle kysymysmerkin. Palautettujen seurantakyselyiden ajankäyttöön liittyvät vastaukset eivät oleellisesti poikenneet aikaisemman kyselyn vastuksista.

Lasten kanssa vietettyyn aikaan vastasi 12 äitiä ja 12 isää. Kummankin vanhemman lasten kanssa käytetyn ajan ilmoitti 11 vastanneista. Yksi vastaaja oli merkanut vain äidin ajankäytön ja kertoi isän olevan reissutyössä. Äitien lasten kanssa käytetty aika vaihteli 10:stä 140 tuntiin. Lähemmäksi 100 tuntia tai enemmän lapsen kanssa aikaa viettävät äidit olivat joko perhevapaalla tai työttömiä. Isillä vaihteluväli oli 5–100 tuntia. Kaikista (11) isän ja äidin lasten kanssa käyttämän ajan ilmoittaneista perheistä neljässä isä ja äiti käyttivät yhtä paljon aikaa

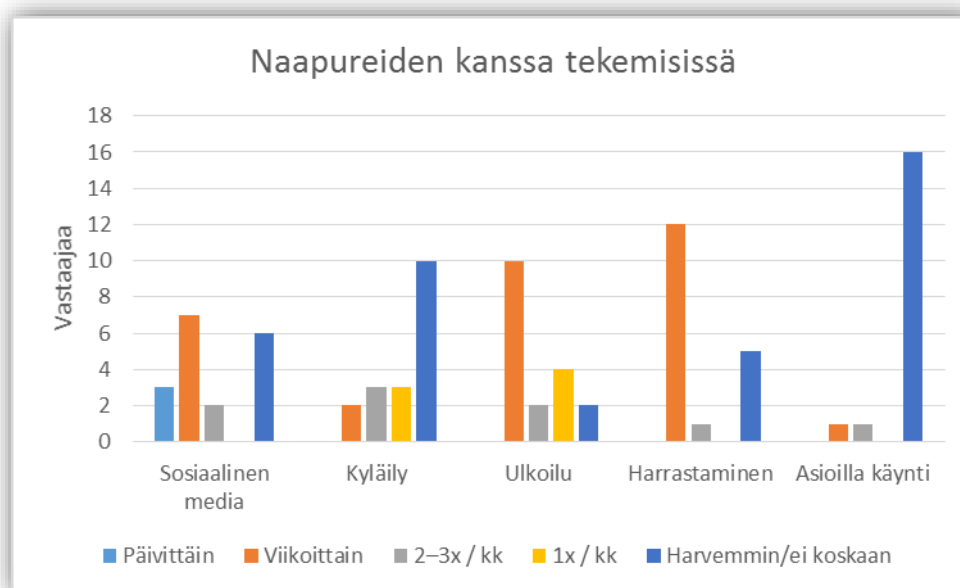
lasten kanssa. Kolmessa näistä molemmat vanhemmat joko kävivät töissä tai opiskelivat. Yhdessä äiti kävi töissä ja isä oli työtön. Kuudessa perheessä äiti käytti isää enemmän aikaa lasten kanssa. Näistä neljässä äiti oli perhevapaalla, yhdessä isä oli yrittäjä ja äiti kävi töissä ja yhdessä äiti kävi töissä ja opiskeli isän käydessä töissä. Yhdessä perheessä isä vietti äitiä enemmän aikaa lasten kanssa. Tässä perheessä molemmat vanhemmat olivat työssäkäyviä.

Kysymykseen vanhempien omasta ajasta vastasi 13 äitiä ja 13 isää. Kummankin vanhemman oman ajan ilmoitti 12 vastanneista. Äitien ilmoitettu oma aika vaihteli nollostä 20 tuntiin. 20 tuntia omaa aikaa viettävä äiti asui kahdestaan puolisonsa kanssa. Lapsiperheiden äideillä omaa aikaa oli enimmillään 15 tuntia. Isien oma aika vaihteli yhdestä 35 tuntiin. 35 tuntia omaa aikaa omaava isä oli työtön. Kummankin vanhemman oman ajan ilmoittaneista perheistä (12) neljässä oli äidillä ja isällä yhtä paljon omaa aikaa. Näistä yksi oli töissä käyvä kahdestaan asuva pariskunta, kahdessa molemmat vanhemmat kävivät töissä tai opiskelivat ja yhdessä äiti oli perhevapaalla ja isä töissä. Kolmessa perheessä äideillä oli isää enemmän omaa aikaa. Näistä kahdessa molemmat vanhemmat kävivät töissä tai opiskelivat ja yhdessä äiti oli perhevapaalla ja isä kävi töissä. Viidessä perheessä, joista kummankin vanhemman oma aika oli ilmoitettu, isillä oli äitejä enemmän omaa aikaa. Näistä yhdessä äiti kävi töissä ja isä oli työtön, kahdessa molemmat vanhemmat kävivät töissä ja kahdessa äiti oli perhevapaalla ja isä kävi töissä.

Perheen yhteisen ajan ilmoitti tunteina 15 kyselyn palauttaneista. Yhdessä vietetty aika vaihteli tunnista 100 tuntiin viikossa. Lapsiperheissä joissa oli eniten yhteistä aikaa, äidit olivat perhevapaalla. Kaikki kyselyn palauttaneista kertoivat, mitä yhdessä perheen kanssa vietetty aika pitää sisällään. Suosituimmat yhdessä tekemisen muodot olivat ulkoilu (14/18), telkkarin katsominen (6/18), kyläily (5/18), uimassa (4/18) ja ostoksilla käynti (4/18), urheilu (4/18) sekä pelien pelaaminen (4/18). Vastajat kertoivat myös oleskelevansa kotona (3/18), käyvänsä retkillä (2/18), tekevänsä kotitöitä (2/18), leikkivänsä (2/18) ja syövänsä (2/18) yhdessä perheensä kanssa. Lisäksi yksittäisissä vastauksissa mainittiin mökkeily, matkoilla käynti, lenkkeily ja lukeminen. Pariskunnat kertoivat ulkoilevansa katsovansa telkkaria ja tekevänsä kotitöistä. Yksi pariskunnista harmitteli vuorotyön rajoittavan yhteistä aikaa.

”Liikutaan, katsotaan tv:tä, harrastetaan esim. luistelua, hiihtoa yms.”

Kaikki kyselyn palauttaneet olivat vastanneet kysymykseen naapureiden kanssa tekemisissä olosta. Aikaisemmasta kyselystä poiketen ulkoilun ohella suosituin tapa olla naapureiden kanssa tekemisissä oli sosiaalisen median tilalta harrastaminen. Näitä suurin osa vastaajista teki viikoittain (Kuvio 17). Vastaajista kaikkiaan 83 % (15/18) oli jollain tavalla tekemisissä naapureidensa kanssa viikoittain, mikä oli kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin ensimmäisessä kyselyssä. Päivittäin naapureiden kanssa yhteyttä piti kolme vastanneista, kaikki sosiaalisen median kautta. Suurin osa kyselyn palauttaneista kyläili ja kävi asioilla naapureiden kanssa harvoin tai ei koskaan. Kuten ensimmäisen kyselyn vastanneista myös seurantakyselyn vastaajista puolisonsa kanssa kahden asuvat (3/18) olivat selkeästi vähemmän tekemisissä naapureidensa kanssa kuin lapsiperheet. Puolisonsa kanssa asuvista yksi kertoi ulkoilevansa naapureiden kanssa kerran kuukaudessa, muuten kaikki olivat merkinneet kaikista valmiiksi annetuista vaihtoehdoista kohdan ”harvemmin/ei koskaan”. Kaksi puolisonsa kanssa kahden asuvista oli lisännyt muu-kohtaan juttelun, ja toinen jutteli viikoittain, toinen 2–3 kertaa kuukaudessa. Myös yksi lapsiperhe kertoi juttelevansa naapureiden kanssa viikoittain.

Kuvio 17. Seurantakysely: naapureiden kanssa tekemisissä olo

Naapuriapuun liittyvät vastukset olivat hyvin samanlaisia kuin ensimmäisessäkin kyselyssä. Seurantakyselyn palauttaneista 12 oli pyytänyt ja saanut naapureiltaan apua edellisen kolmen kuukauden aikana. Tavallisin pyydetty ja saatu apu oli (kimppa)kyytejä kouluun tai harrastuksiin (11/12) ja lastenhoitoa (5/12). Naapurit olivat myös lainanneet peräkärriä, työkaluja, leivinpaperia tai sokeria (3/12). Yhdessä vastauksessa mainittiin neuvon kysyminen ja antaminen ja toisessa autoon virran kysyminen ja saaminen. Kuusi kyselyn palauttaneista ei ollut kysynyt eikä näin ollen myöskään saanut apua naapureiltaan edellisen kolmen kuukauden aikana. Suurin osa (14/18) kyselyn palauttaneista oli auttanut naapuriaan edellisen kolmen kuukauden aikana. Yleisimmät annetut avut olivat kyyditysapu eri paikkoihin(12/18) ja lastenhoitoapu (5/18). Yksittäisissä vastuksissa mainittiin työnhakuvinkkien antaminen, oven lukituksen tarkistaminen, aineksien lainaaminen, autoremontti ja autokatoksen kynnispeltien asentaminen. Kyselyn palauttaneista yhtä lukuun ottamatta kaikki luottivat saavansa tarvittaessa naapureiltaan apua.

Kuten ensimmäisen kyselyn myös seurantakyselyn palauttaneista lähes kaikki (16/18) suosittelisivat naapurustoaan asuinalueena. Lisäksi yksi oli ympyröinyt sekä ”Kyllä” että ”Ei” -vastaukset. Jokainen kertoi vähintään yhden asian, johon on asuinalueellaan tai naapurustossaan tyytyväinen. Yleisimmät vastaukset olivat naapurit (11/18), rauhallisuus (6/18), hyvät harrastus- ja ulkoilumahdollisuudet (6/18), puisto (5/18) sekä se, että lapsilla on kavereita (6/18). Lisäksi erikseen mainittiin kaukalo (2/18), sijainti (2/18) ja turvallisuus (2/18). Yksittäisissä vastuksissa tuli esille vielä hyvät yhteydet, pyörätiet, kulkureitit, valaistus, väljä tontti, lapsiperheet, hyvä ilmapiiri, miljöö, viihtyisä metsäinen alue, paljon kelkkakavereita ja kotiäitejä, itselle seuraa, suojainen asuinpaikka, lapsiystävällisyys ja yhteisöllisyys. Suosituimmista tyytyväisyyttä tuottavista asioista naapurit saivat enemmän mainintaa kuin ensimmäisessä kyselyssä. Muutoin ne olivat samoja asioita aika tavalla samoissa määrin.

”Alue on rauhallista ja meillä on sattunut upeat naapurit. Lapsilla kavereita ja itsellä seuraa.”

Muutosehdotuksia asuinalueeseen tai naapurustoon liittyen esitti 12 kyselyn palauttaneista. Kuten ensimmäisessä yhteisöllisyyskyselyssä myös seurantaky-

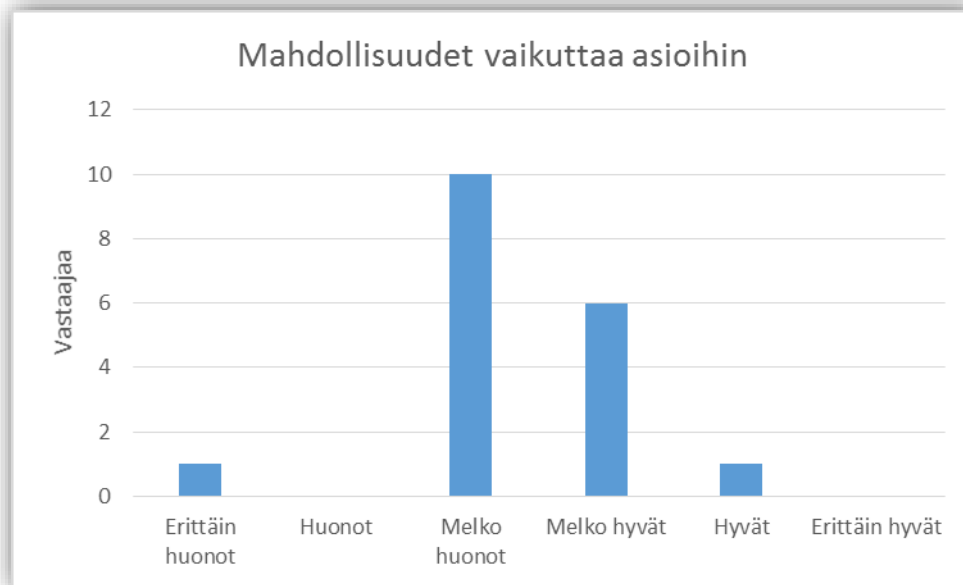
selyyn vastanneista suurin osa (10/12) nosti esiin koulun saamisen omalle asuinalueelle. Vaihtoehtoisesti kaksi kyselyyn vastanneista esitti koulukyytejä kaikille alueen koululaisille. Kaksi toivoi asuinalueelle hiihtolatua. Muut muutosehdotukset esiintyivät yksittäisissä vastuksissa. Alueen asukkaat toivoivat meluvallia pidemmälle, enemmän yhteisöllisyyttä ja pihakirppiksiä, nurmikenttää jalkapallon peluuseen, pururataa, puistonlammikoita täytettäväksi, lapsille harrastusmahdollisuuksia esimerkiksi päiväkodille ja kioskia. Lisäksi talojen läheisyys, puiden kasvattomuudesta johtuva rauhattomuus omalla pihalla ja ihmisten eriytyminen uskontoryhmien kesken harmittivat yksittäisiä vastaajia. Ensimmäisestä kyselystä poiketen seurantakyselyssä ei ollenkaan noussut esille asuinalueen turvallisuuteen liittyvät puutteet.

”Koulu saisi olla lähempänä, enemmän yhteisöllisyyttä”

Kuten ensimmäisessä kyselyssä, myös seurantakyselyssä yli puolet (10/18) kyselyn palauttaneista koki mahdollisuutensa vaikuttaa oman asuinalueensa asioihin melko huonoina (Kuvio 18). Jos osallisuutta mitataan omiin asioihin vaikuttamisella (vrt. tämän opinnäytetyön sivu 11), ei osallisuus ole siis lisääntynyt asukasyhdistyksen ensimmäisen toimintavuoden aikana. Yksi kyselyn palauttaneista oli valinnut vastauksen ”melko huonot”, ja kommentoinut: ”Jos voisi vastaisin ei hyvä / ei huono”. Melko huonoina vaikutusmahdollisuuksiaan pitäneistä yli puolet (6/10) tiesivät miten tuoda oma mielipiteensä esille asuinalueella koskevilla asioilla. Neljä ei tätä tiennyt, mutta yksi heistä oli kirjoittanut ”ei”-vastauksen alle ”Asukasyhdistys?” Yksi vastaaja piti mahdollisuuksiaan vaikuttaa erittäin huonoina. Hän tiesi, miten tuoda oma mielipiteensä esille. Kukaan vastanneista ei pitänyt mahdollisuuksiaan vaikuttaa huonoina.

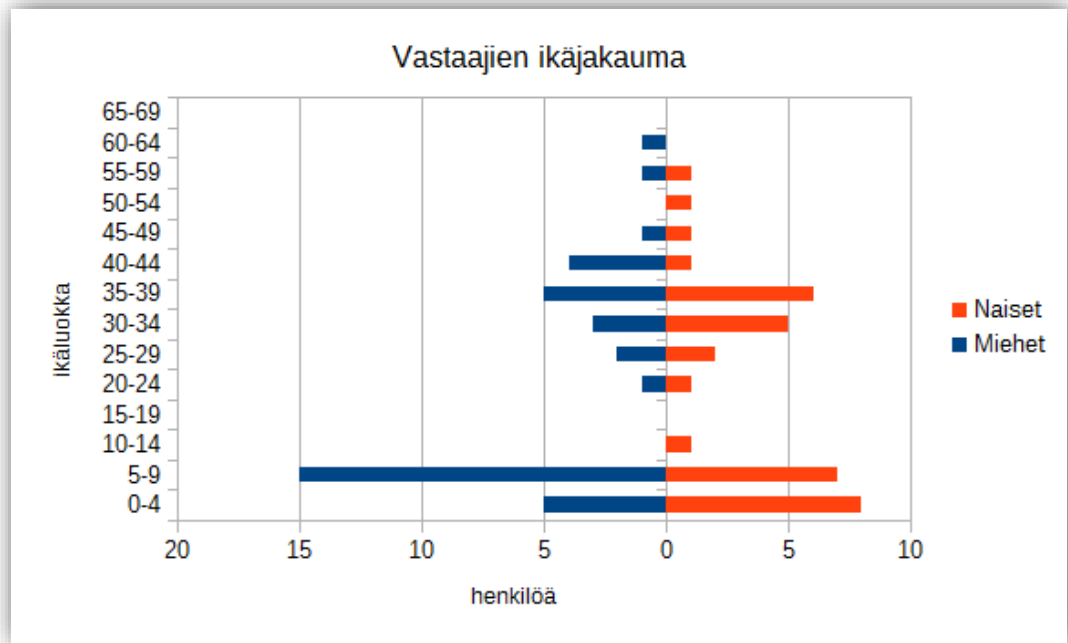
Kyselyn palauttaneista kuusi piti mahdollisuuksiaan vaikuttaa asuinalueen asioihin melko hyvinä. Heistä kaikki tiesivät, miten tuoda oma mielipiteensä asuinalueella koskevilla asioilla esille. Yksi vastanneista piti mahdollisuuksiaan vaikuttaa hyvinä ja tiesi, miten tuoda mielipiteensä esille. Kukaan vaikutusmahdollisuuksiaan hyvinä tai melko hyvinä pitäneistä ei ollut osallistunut omaa asuinalueensa tai kuntaansa koskevaan julkiseen keskusteluun edellisen kolmen kuukauden aikana. Kaikista kyselyn palauttaneista kolme oli osallistunut keskusteluun, mikä on suhteessa selvästi vähemmän kuin ensimmäisessä kyselyssä (8/27). Kaksi

heistä oli ottanut osaa kunnan koulutilanteeseen ja yksi liikuntaa koskevaan keskusteluun.

Kuvio 18. Seurantakysely: Asukkaiden kokemat mahdollisuudet vaikuttaa oman asuinalueen asioihin

Kaikki seurantakyselyn palauttaneista olivat merkanneet taulukkoon perheenjäsentensä iät. Vastaajien ikäjakauma (taulukko) osoittaa vastaajaperheiden vanhempien olevan suurelta osin iältään 35–39 -vuotiaita. Kuten ensimmäisessäkin kyselyssä, iso osa vastaajista oli pikkulapsiperheitä. Seurantakyselyn vastaajista 13 oli neljän tai useamman hengen perheitä ja lapsista suurin osa (25/37) alle seitsemänvuotiaita. Vastaajien ikäjakauma (Kuvio 19) muistuttaa ensimmäisen kyselyn tavoin luvussa 3.1 ”Suomen nuorin kunta” esitettyä Limingan kuntalaisten ikäjakaumaa, vaikka ei yhtä selkeästi.

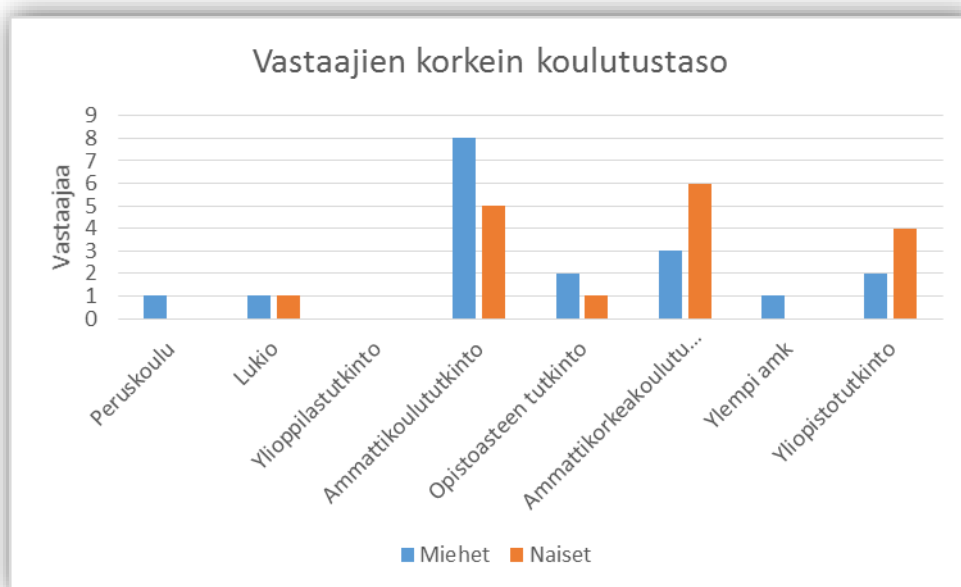

Kuvio 19. Seurantakysely: vastanneiden ikäjakauma

Kolme kyselyyn vastanneista ei ollut merkannut kenellekään perheenjäsenelle omalla alueella asuvia kavereita. Nämä tulkitettiin niin, ettei heillä ole omalla asuinalueellaan kavereita. Muutoin kaikki olivat ilmoittaneet perheenjäsenten kaverit. Kyselyyn vastanneiden kaveritilanteet lukumääriin nähden näyttäytyivät hyvin samankaltaisina kuin ensimmäisessä kyselyssä. Alle kolmevuotiaita oli seitsemän, joista viidelle ei ollut merkattu yhtään kaveria omalla asuinalueella. Yhdellä kaksivuotiaalla oli viisi kaveria ja nollavuotiaalla kahdeksan kaveria. Suurimmalla osalla (14/18) muista alle seitsemänvuotiaista oli kaksi tai enemmän kavereita omalla asuinalueella. Yhtä lukuun ottamatta kaikilla (11/12) alakouluikäisillä lapsilla oli 2–10 kaveria omalla asuinalueella. Yhdelle ei ollut merkattu yhtään kaveria. Sukupuoli ei näyttänyt vaikuttavan lasten kavereiden määrään. Naisista suurimmalla osalla (13/18) oli kavereita 2–10 omalla asuinalueella. Miehistä suurimmalla osalla (11/18) oli omalla asuinalueella kavereita 3–8. Aikuisista lähes kaikki (10/12) heistä, kenellä oli omalla asuinalueella yksi tai ei yhtään kaveria olivat työelämässä. Yksi äiti, jolla ei ollut kavereita omalla asuinalueella oli perhevaapaalla, mutta muuttanut alueelle vasta alle kolme kuukautta sitten. Yksi mies, jolla ei ollut kavereita omalla asuinalueella oli 58-vuotias eläkeläinen ja asunut alueella yli kolme vuotta. Vastaajissa oli kolme lapsiperhettä, joiden kaikilla jäsenillä oli vähän tai ei ollenkaan kavereita. Kaksi näistä perheistä oli muuttanut alueelle

alle kuusi kuukautta sitten ja yhden perheen vastaukseen ei ollut merkattu kavereita ollenkaan. Yhden perheen isää ja vauvaa lukuun ottamatta kaikki, joilla oli enemmän kuin kuusi kaveria, olivat asuneet alueella yli kolme vuotta. Isä ja vauva olivat asuneet alueella 1–2 vuotta.

Työllisyystilanne ja koulutustaso näyttäytyivät hyvin samanlaisina kuin ensimmäisessä kyselyssä. Seurantakyselyn palauttaneista aikuisista suurin osa (26/36) oli työssäkäyviä. Naisista (18) kolme kävi sekä töissä että opiskeli ja yksi opiskeli. Viisi naista oli perhevapaalla ja yksi työtön. Miehistä (18) yksi kävi sekä töissä että opiskeli, yksi opiskeli, yksi oli työtön ja yksi eläkkeellä. Suurimmalla osalla (32/36) vastanneista oli ammattitutkinto (Kuvio 20). Yleisimmin naisilla oli ammattikorkeakoulututkinto ja miehillä ammattikoulututkinto. Pariskunnista neljällä oli samantasoinen tutkinto ja kymmenellä naisella sekä kolmella miehellä oli puoli-soaan ylempi tutkinto. Yhdessä palautetuista kyselyistä ei ollut lainkaan merkattu naisen korkeinta koulutustasoa. Ilmeisesti tämän perheen naisella ei ole loppuun suoritettua koulua. Yhdessä kyselyssä oli miehen korkeimmaksi koulutustasoksi merkattu muu: ylempi amk. Ensimmäisestä kyselystä poiketen seurantakyselyyn vastanneista ne, joilla ei ollut ammattitutkintoa olivat vähemmän tekemisissä naapureidensa kanssa, kuin muut keskimäärin. Muuten koulutustasolla ei näyttänyt olevan vaikutusta vastaajien kaverimääriin tai naapureiden kanssa tekemisissä oloon.

Kuvio 20. Seurantakysely: vastaajien korkein koulutustaso

Kyselyn palauttaneista 10 ilmoitti jonkun perheestään kuuluvan alueen asukkaiden ryhmään Facebookissa ja kahdeksan ilmoitti, ettei kukaan heidän perheestään kuulu ryhmään. Kukaan yli 50-vuotiaista vastanneista ei kuulunut Facebook-ryhmään. Samoin kuin ensimmäisessäkin kyselyssä ryhmään kuulumattomissa oli selvästi enemmän heitä, jotka olivat vähemmän tekemisissä naapureiden kanssa. Alueen asukasyhdistykseen kuului kyselyn palauttaneista seitsemän. Yhtä lukuun ottamatta kaikki heistä kuuluivat alueen asukkaiden Facebook-ryhmään. Asukasyhdistyksen jäsenten perheet olivat yhtä lukuun ottamatta pikkulapsiperheitä ja samoin yhtä lukuun ottamatta tekemisissä naapuruston kanssa viikoittain.

5.2.4 Yhteenveto seurantakyselystä

Seurantakyselyyn alueen asukkaista vastasi hyvin pieni osa (18/123), vielä pienempi kuin ensimmäiseen kyselyyn (27/123). Edelleen vastauksissa näkyi hyvin alueen asukkaiden painottuminen lapsiperheisiin ja asuintalojen olevan pääasiassa omistusasuntoja. Ensimmäisessä kyselyssä vielä kolmas osa vastaajista oli asunut alueella alle kolme vuotta. Seurantakyselyyn vastanneista enää 1/6 oli asunut alueella alle kolme vuotta. Ensimmäisessä kyselyssä yksi kertoi alueelle luvutun koulun vaikuttaneen heidän päätökseensä muuttaa alueelle. Seurantakyselyssä neljä kertoi luvutulla koululla olleen vaikutusta muuttopäätökseen. Ensimmäisen kyselyn tapaan seurantakyselyyn vastanneet kertoivat viihtyvänsä asuinalueella pääosin hyvin. Viihtymistään vastaajat perustelivat lähinnä ympäristöllä ja rauhallisuudella, kuten ensimmäisessäkin kyselyssä. Seurantakyselyyn vastaajat kertoivat ensimmäistä kyselyä useammin olevansa tyytyväisiä naapureihinsa. Muutoin tyytyväisyys tuli samoista aiheista; ulkoilumahdollisuuksista, lasten kavereista ja sijainnista, kuin ensimmäiseen kyselyyn vastanneillakin.

Koulun puute tai pitkä koulumatka heikensivät neljän vastaajan viihtymistä. Samoissa määrin kouluasia vaikutti vastaajien viihtymiseen myös ensimmäisessä kyselyssä. Kouluasia nousi esille ensimmäisen kyselyn tapaan myös asuinalueen kehittämisehdotuksissa, missä siitä mainitsi lähes kaikki kysymykseen vastanneista (10/12). Samoin kuin ensimmäisessä kyselyssä noin 60 % vastaajista piti mahdollisuuksiaan vaikuttaa oman asuinalueen asioihin melko huonoina, huo-

noina tai erittäin huonoina. Mielenkiintoista oli, että seurantakyselyyn vastanneista kukaan mahdollisuuksiaan hyvinä tai melko hyvinä pitänyt ei ollut edellisen kolmen kuukauden aikana osallistunut asuinalueellaan tai asuinkuntaansa koskevaan julkiseen keskusteluun.

Kolme viidestä seurantakyselyn palauttaneista tunsivat kuuluvansa asuinalueen yhteisöön samoin kuin ensimmäisen kyselyn palauttaneistakin. Ensimmäisestä kyselystä poiketen seurantakyselystä nousi esille asuinalueella järjestettävät tapahtumat ja helppo tutustuminen asukkaisiin sekä halutessa juttu- ja lenkkiseuransaaminen. Alueelta pois muuttota edellisen kolmen kuukauden aikana oli seurantakyselyyn vastanneista harkinnut ensimmäistä kyselyä harvempi. 61 % ei ollut harkinnut pois muuttota, kun vastaava luku oli ensimmäisessä kyselyssä 51 %. Muuttota suunnitelleiden syyt, kouluasiat yleisimpinä, olivat samanlaisia kumpaankin kyselyyn vastanneilla.

Seurantakyselyn palauttaneet kertoivat viettävänsä perheen kanssa yhteistä aikaa eniten ulkoillen, telkkaria katsoen, urheillen ja pelaten. Samanlaiset yhdessä tekemisen muodot nousivat esiin myös ensimmäisessä kyselyssä. Naapureiden kanssa tekemisissä olemisen suosituimmat tavat olivat ulkoilu ja harrastaminen. Ensimmäisessä kyselyssä harrastaminen tuli vasta sosiaalisen median jälkeen. Ensimmäiseen kyselyyn nähden seurantakyselyyn vastanneet olivat jonkin verran enemmän tekemisissä naapureidensa kanssa. Kuten ensimmäisessäkin kyselyssä, myös seurantakyselyssä kaikki vastanneet yhtä lukuun ottamatta luottivat saavansa tarvittaessa apua naapureiltaan ja kahta lukuun ottamatta kaikki suosittelisivat naapuristoaan asuinalueena.

Seurantakyselyyn vastanneista ne, joilla ei ollut ammattitutkintoa olivat muita vähemmän tekemisissä naapureiden kanssa. Tällaista ei ollut havaittavissa ensimmäisessä kyselyssä. Myös alueen asukkaiden Facebook-ryhmään kuulumattomat olivat ryhmään kuuluvia vähemmän tekemisissä naapureidensa kanssa. Tämä yhteys oli nähtävissä jo ensimmäisessä kyselyssä. Alueen asukasyhdistykseen kuului joku seitsemän seurantakyselyyn vastanneen perheestä. Näistä kaikki yhtä lukuun ottamatta olivat yhteydessä naapureidensa kanssa viikoittain.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kehittämishankkeen tutkimustuloksissa on nähtävissä yhdistyksen perustamiseen johtaneet tekijät. Yhdistystoiminta suunniteltiin parin vuoden ajan alueen asukkaiden keskuudessa virinneiden keskustelujen pohjalta. Noissa keskusteluissa päällimmäisinä esiin olivat nousseet asuinalueen virkistysalueen hyödyntäminen harrastustoimissa ja tapahtumien järjestämisessä sekä asuinalueen asioihin vaikuttaminen. Samat teemat toistuivat kehittämishankkeen edetessä jokaisessa kyselyssä.

Asukkaiden osallistuminen kehittämishankkeen vaiheisiin oli alusta alkaen hyvin niukkaa. Kyselyihin vastasi murto-osa alueen asukkaista ja kyselyiden mukaisiin harrastustoimiin oli niin ikään niukka osan otto. Ainoastaan pienille lapsille suunnattu kiekoton luisteluvuoro alueen jääkiekkokaukalossa sekä tapahtumat houkuttelivat asukkaita osallistumaan. Päättävissä on, että kyseisen asuinalueen asukkaista suurin osa ei ole kiinnostunut sitoutumaan ainakaan omalla asuinalueella tapahtuvaan vapaa-ajan toimintaan. Hyvin suunnitellut ja toimintaa sisältävät tapahtumat puolestaan vetävät hyvin etenkin alueella asuvia lapsia puoleensa.

Alueen yhteisöllisyyttä mittaavan kyselyn tuloksissa oli nähtävissä asukasyhdistyksen toiminnan aikana lievää muutosta. Vaikka palautettuja kyselyitä saatiin suhteellisen pieni määrä, niiden perusteella näyttäisi siltä, että alueen asukkaat ovat suhteellisen pysyviä. Asukkaat viihtyvät alueella pääosin hyvin ja jälkimmäiseen kyselyyn vastanneista vain harva oli asunut alueella alle kolme vuotta. Myös entistä harvempi kyselyyn vastanneista oli edellisen kolmen kuukauden aikana harkinnut muuttavansa pois asuinalueelta. Toiseen kyselyyn vastanneista entistä useampi oli tyytyväisiä naapureihinsa. Samassa kyselyssä tuli esille myös asukasyhdistyksen järjestämät tapahtumat asuinalueen viihtyisyyttä lisäävänä tekijänä. Myös kyselyssä esiin nousseet helppo tutustuminen ja seuran saaminen niin lenkille kuin keskusteluihin voi olla osittain asukasyhdistystoiminnan edistämiä asioita. Vaikka esimerkiksi naisten lenkki-iltaan ei ole ollut osallistujia, on niistä tiedottaminen ja niiden olemassa olon tiedostaminen voinut lisätä asukkaiden positiivisia mielikuvia omasta asuinalueestaan.

Kyselyihin vastanneista noin 60 % piti mahdollisuuksiaan vaikuttaa oman asuinalueen asioihin melko huonoina, huonoina tai erittäin huonoina. Molemmissa kyselyissä nousi viihtymistä haittaavana ja asuinalueetta kehittävänä asiana koulu esille useaan kertaan. Aasukkaat olivat osallistuneet kouluasiaan liittyvään julkiseen keskusteluun ja vaativat alueelle omaa koulua tai kaikille oppilaille ilmaista koulukuljetusta. Muut palautetuissa kyselyissä esitetyt kehittämiskohteet esiintyivät harvakseltaan vastauksissa, joten pääteltävissä on, että nimenomaan koulu on asiana saanut alueen asukkaat epäilemään omaa mahdollisuuttaan vaikuttaa oman asuinalueensa asioihin. Seurantakyselyn palauttaneista kukaan julkiseen keskusteluun osallistuneista ei pitänyt mahdollisuuksiaan vaikuttaa melko hyvinä tai hyvinä. Vaikuttaa siltä, että asukkaat olivat turhautuneita kouluasian etenemisen hitauteen ja kokivat, ettei heidän esille tuomilla ajatuksillaan ole ollut mitään vaikutusta asiaan.

Alueen asukkaat kertoivat vastauksissaan viettävänsä perheensä kanssa aikaa eniten ulkoillen, pelaten, urheillen ja harrastaen. Näihin tarpeisiin nähden asuinalueen ominaisuuden sopivat hyvin. Samoilla tavoilla vietetään aikaa naapureiden kanssa. Ensimmäiseen kyselyyn vastanneista 80 % ja toiseen kyselyyn vastanneista 83 % kertoi olevansa jollain tavalla tekemisissä naapureidensa kanssa viikoittain. Seurantakyselyssä suosituimmat ajanviettotavat naapureiden kanssa olivat ulkoilu ja harrastaminen, kun ensimmäisessä kyselyssä ulkoilun lisäksi suosituin tapa olla naapureiden kanssa tekemisissä oli sosiaalinen media. Erot olivat kuitenkin niin pieniä, ettei niistä voi tehdä johtopäätöksiä. Seurantakyselyyn vastanneet olivat jokin verran ensimmäiseen kyselyyn vastanneita enemmän tekemisissä naapureidensa kanssa, mutta myös tässä ero oli suhteellisen pieni eikä johtopäätöksiä voida tehdä.

Sosiaalinen media ja internetyhteisöt muutenkin ovat osa nykyajan yhteisöllisyyttä (vrt. tämän opinnäytetyön luku 4.1 ”Nykyaikainen yhteisöllisyys”). Tässä kehittämishankkeessa tämä näkyi kuitenkin hyvin vähän. Koko hankkeen ajan on asukkaiden käytössä ollut asuinalueen asukkaiden Facebook-ryhmä, missä on ollut mahdollisuus käydä vapaamuotoisia keskusteluja asukkaita mietityttävistä aiheista. Joitakin kertoja yritin itsekkin viritellä ryhmässä keskustelua. Ryhmään liittyi reippaalla tahdilla iso määrä asukkaita, mutta keskustelua siellä ei syntynyt muutamia yksittäisiä kommentteja lukuun ottamatta. Myöskään yhdistyksen järjestämiin Facebook-kyselyihin eivät kovin monet vastanneet. Naapureiden

kanssa kertoi yhteisöllisyyskyselyihin vastanneista yli puolet olevansa yhteydessä sosiaalisen median kautta.

Kummassakin kyselyssä oli kuitenkin nähtävissä mielenkiintoinen yhteys Facebook-ryhmään kuulumisella ja naapureiden kanssa tekemisissä ololla. Facebook-ryhmään kuuluvat olivat muita enemmän tekemisissä naapureidensa kanssa. Tästä voisi päätellä, että sosiaalinen media ei suinkaan vähennä muuta yhteisöllistä toimintaa vaan tukee olemassa olevia naapurisuhteita ja kenties auttaa myös synnyttämään uusia sosiaalisia suhteita omassa naapurustossa. Jälkimmäiseen kyselyyn vastanneista seitsemän kertoi jonkun perheestään kuuluvan alueen asukasyhdistykseen. Tämä tarkoittaa, että puolet silloisista jäsenistä oli vastannut kyselyyn, mikä on paljon, koska kaikki yhdistyksen jäsenet eivät asu kyselyn toteutusalueella. Yhdistyksen jäsenistä kaikki yhtä lukuun ottamatta olivat tekemisissä naapureidensa kanssa viikoittain. Nämä tiedot viittaavat siihen, että yhdistykseen liittyvät muutoinkin aktiivisesti omalla alueella toimivat asukkaat.

Molemmissa kyselyissä lähes kaikki vastaajat kertoivat luottavansa saavansa tarvittaessa apua naapureiltaan ja suosittelisivat naapurustoaan asuinalueena. Tämä kertoo siitä, että asukkaat ovat pääosin tyytyväisiä omaan asuinalueeseensa ja muutamista epäkohdista huolimatta positiiviset ajatukset omaa naapurustoaan kohtaan vievät voiton. Tällaisessa positiivisessa ilmapiirissä on hyvät valmiudet yhteisölliselle toiminnalle.

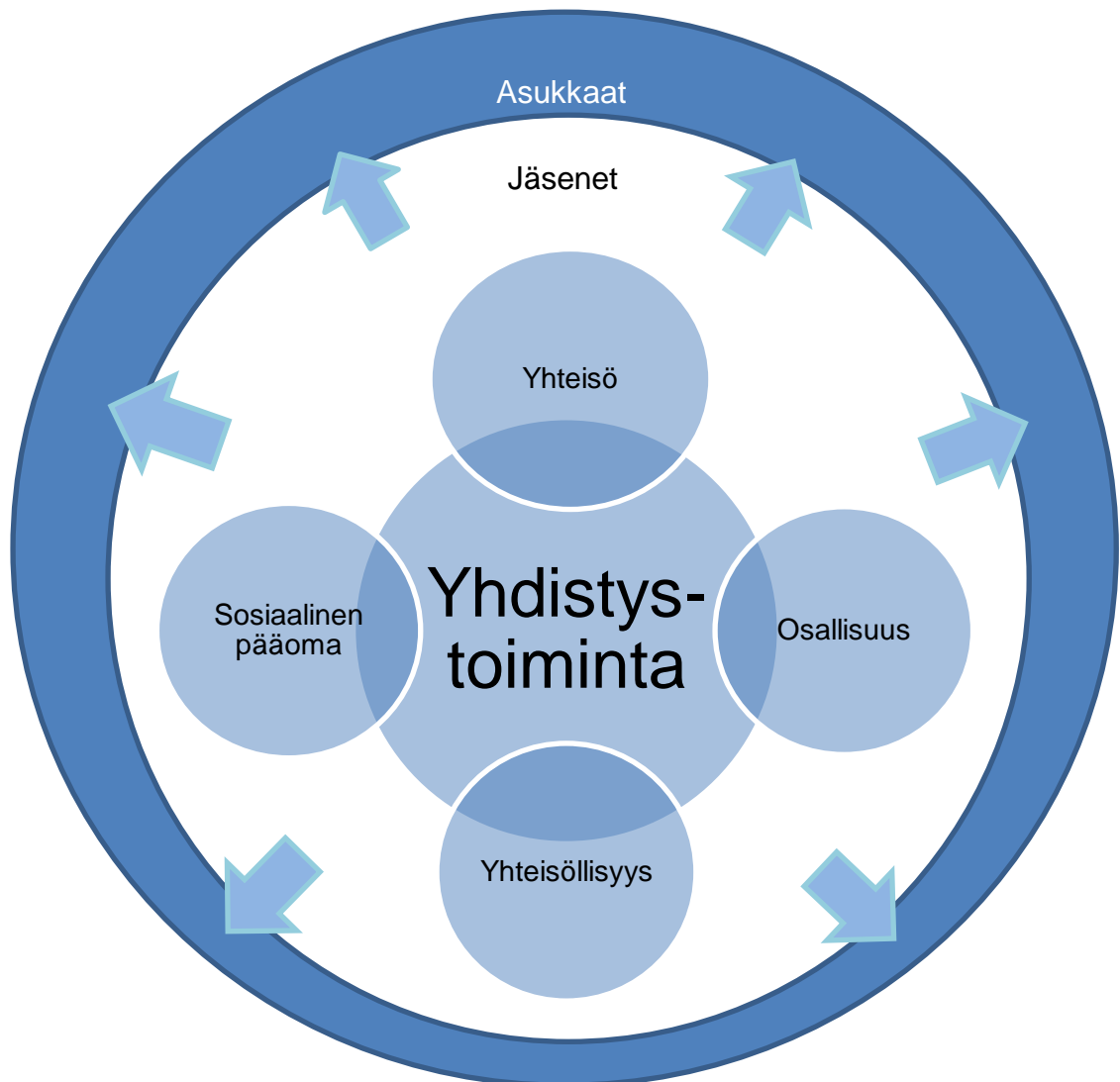
7 POHDINTA

Ihmiset ovat luonnostaan sosiaalisia olentoja ja hakeutuvat toistensa seuraan. Ihmisen minäkuva rakentuu toimiessa toisten ihmisten kanssa. Jo syntymästään lähtien ihminen kuuluu omien vanhempiensa yhteisöön ja siitä lähtien hänen yhteisönsä kehittyvät, vaihtuvat ja muuttavat muotoaan pitkin elämää. Kuten tämän raportin teoriassa todetaan, yhteisöllisyys vaikuttaa monilta osin positiivisesti ihmisen hyvinvointiin.

Ennen vanhaan isovanhempiemme ollessa lapsia yhteisöllisyys oli läheisten, sukulaisten, naapurien ja ystävien välistä yhdessä yhteisten asioiden eteen tekemistä, vilpittömiä auttamista, asioiden jakamista, talkootyötä ja fyysistä yhdessä oloa. Yhteisöt koostuivat lähekkäin rakennettujen talojen asukkaista ja pikkukylästä, joissa ihmiset kokivat olevansa yhtä. Naapurit olivat usein sukulaisia ja kaikki tunsivat toinen toisensa ja yhteisöllisyys oli osa arkea. Nykyään asutaan usein kaukana sukulaisista, asuinpaikka valitaan opiskelu- tai työpaikan mukaan eikä uudelta kotipaikkakunnalta välttämättä tunneta ketään. Sosiaaliset verkostot täytyy luoda aivan alusta.

Voi olla vaikeata löytää omaa paikkaansa uudella paikkakunnalla, uudessa asuinympäristössä. Ihmiset voivat olla paljon omissa oloissaan hakeutumatta uusiin sosiaalisiin suhteisiin. Tänä päivänä keskitytään helposti itsenäisyyteen ja yksilönä pärjäämiseen. Teknologian kehityksen myötä voi olla helpompi löytää seuraa sosiaalisesta mediasta kuin pihalta tai puistosta. Sosiaalisessa mediassa onkin saatavilla monia erilaisia yhteisöjä, joissa sen jäseniä yhdistää jokin tietty aate tai mielenkiinnon kohde. Monissa näistä internetyhteisöistä toteutuu yhteisöllinen yhteenkuuluvuuden tunne, kun yhteisiä asioita jaetaan median välityksellä. Viime aikoina ollaan kuitenkin alettu perään kuuluttaa perinteistä yhteisöllisyyttä, jossa ihminen saa tuntea kuuluvansa aitoon fyysisesti läsnä olevaan yhteisöön. Tällaisen yhdessä olon, tekemisen ja porukkaan kuulumisen uskotaan ehkäisevän syrjäytymistä, mielenterveysongelmia ja jopa ennen aikaista kuolemaa. Nuorena omaksutun yhteisöllisen toiminnan uskotaan auttavan sopeutumisessa yhteiskunnan vaatimuksiin myöhemmässä iässä. Hyypän (2011) mukaan nuorena aloitettu harrastus- ja yhteisöllisyystoiminta jatkuu läpi elämän.

Tässä kehittämishankkeessa tavoitteeni oli perustaa asukasyhdistys, jonka toiminnan myötä asuinalueen yhteisöllisyys vahvistuisi. Näkemykseni mukaan yhdistystoiminnassa voi sen jäsenten muodostamassa yhteisössä toteutuvan yhteisöllisyyden ja osallisuuden myötä kehittyä sosiaalista pää omaa (Kuvio 21). Näiden yhteisvaikutuksena jäsenten hyvinvointi paranee. Asukasyhdistystoiminnassa nämä tekijät voivat yhdistyksen jäsenten lisäksi tavoittaa muitakin asuinalueen asukkaita, jotka pääsevät osalliseksi yhdistyksen toteuttamasta yhteisöllisestä toiminnasta.

Kuvio 21. Yhdistystoiminnan vaikutukset sen jäsenille ja muille asukkaille

Kehittämishankkeen toteuttaminen vei valtavasti aikaani. Jo asukasyhdistyksen perustaminen oli eräänlainen projekti ja yhdistyksen toiminnan suunnittelu ja toteutus olivat paljolti omalla vastuullani. Koko kehittämishankkeen ajan toimintani

yhdistyksessä on ollut tiivistä, lähes viikoittaista, välillä jopa päivittäistä työskentelyä. Olen toiminut yhtenä yhdistyksen perustajajäsenistä ja myös yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana.

Yhdistyksen toiminnan pyörittämisen ohessa resurssejani veivät asukkaille teettämäni kyselyt yhdistyksen toimintaan liittyen sekä suunnittelu ja ideointi siitä, miten saada alueen asukkaiden toiveet esille. Myös jäsenetujen hankkiminen, tapahtumien ja retkien järjestäminen, kokousten suunnittelu ja toteuttaminen sekä yhdistyksen toiminnasta tiedottaminen on teettänyt minulle paljon työtunteja. Olenkin pohtinut, olisiko opinnäytetyökseni riittänyt kehittämishanke, jonka tarkoituksena olisi ollut perustaa asuinalueen yhteisöllisyyttä edistävä asukasyhdistys ja käynnistää sen toiminta ilman, että olisin lisäksi tutkinut, miten yhdistyksen ensimmäinen toimintavuosi edistää asuinalueen yhteisöllisyyttä. Näin minulla olisi ollut paremmat edellytykset selvittää alueen asukkaiden näkemyksiä yhteisöllisyydestä ja millaista toimintaa he toivovat asukasyhdistykseltä sekä keskittyä yhdistystoiminnan toteuttamiseen.

Ajankäytön lisäksi kehittämishankkeen toiminnallisen osuuden muita haasteita olivat niin hallituksen jäsenten kannustaminen aktiiviseen toimintaan kuin muu jäsenhankinta. Yhdistyksen hallituksen jäsenten tsemppaaminen on ollut välttämätöntä, jotta yhdistyksen toiminta on yleensäkin mahdollistunut. Yksin en olisi voinut järjestää tapahtumista niin toiminnallisia tai toteuttaa kaikkia viikoittaisia toimintoja. Aikataulujen käydessä mahdottomaksi hallituksen kokousten osalta kehitin sähköiset sähköpostitse toteutetut kokoukset, jotta saimme tehtyä tarvittavat päätökset ajoissa.

Jäsenhankinta koitui hyvin haastavaksi. Monista yrityksistämme huolimatta, vaikka olimme panostaneet yhdistyksen esillä oloon tapahtumissa, jakaneet liittymislomakkeet alueen kaikkien kotitalouksien postilaatikkoihin, olleet esillä paikallislehdissä ja näkyneet sosiaalisessa mediassa, saimme koko kehittämishankkeen aikana yhdistykselle yhteensä vain 15 jäsentä. Alueella asuu pääasiassa lapsiperheitä, joiden vanhemmat elävät pahimpia ruuhkavuosiaan. Omasta kokemuksestani tiedän, että töissä käydessä on pikkulapsiperheessä erittäin haastavaa järjestää aikaa kodin ulkopuolisille menoille. Ehkä asukasyhdistystoiminta onkin aktiivisempaa alueilla, joilla asuu monen ikäisiä asukkaita, myös heitä, joilla ruuhkavuodet ovat jo ohi ja aikaa on paremmin kodin ulkopuolisellekin elämälle.

Hankkeen kohdealueella on kuitenkin runsaasti myös syystä tai toisesta kotona olevia vanhempia, joiden olisin uskonut kaipaavan aikuista seuraa. Asukasyhdistystoiminnassa on helposti yhdistettävissä leikkiseura lapsille, juttuseura vanhemmille ja ulkoilu. Alueen asukkaat täytyisi vain jotenkin saada lähtemään mukaan toimintaan, jotta he näkisivät hyötyvänsä osallistumisestaan. Toisaalta asukasyhdistystoiminta on vapaaehtoistoimintaa ja Grönlund (2012, 64) kirjoittaa väitöskirjassaan suomalaisten opiskelijoiden perustelevan vapaaehtoistoimintaansa auttamishalulla useammin kuin muiden maiden opiskelijat. Jospa suomalaiset mieltävät vapaaehtoistoiminnan niin lujasti auttamiseen, että myös asukasyhdistyksemme kannattaisi ottaa hyväntekeväisyys osaksi toimintatapojaan. Innostuisivatko alueen asukkaat tällaisista auttamisprojekteista ja liittyisivät niiden myötä yhdistykseen jäseniksi?

Hankkeen aikana kysellessäni yhdistykselle jäsenetuja eräs yrittäjä kertoi asuvansa asukasyhdistyksen toiminta-alueella eikä ollut lainkaan kuullut yhdistyksestä. Tuolloin pohdimme, miten voisimme tehostaa yhdistyksemme näkyvyyttä. Olimme jo ilmoittaneet yhdistyksen tapahtumista alueen päiväkodin ja virkistysalueen ilmoitustaululla. Paikallislehdessä oli ollut juttu yhdistyksestä ja Facebookissa olimme olleet näkyvissä kunnan sivuilla, alueen asukkaiden ryhmässä, omilla sivuillamme ja kunnan kirppis sivustoilla sekä muissa kuntalaisille suunnatuilla Facebook-ryhmissä. Lisäksi olimme jakaneet asuinalueen postilaatikkoihin yhdistyksestä kertovan lehtisen liittymislomakkeineen. Tuolloin emme olisi voineet tehdä enempää yhdistyksen näkyvyyden eteen, mutta tuosta hetkestä eteenpäin meidän olisi täytynyt pitää yllä näkyvyyttä, jotta olisimme tavoittaneet entistä suuremman osan mahdollisista jäsenistä.

Samoin olisi ollut hyvä, että olisimme pystyneet paremmin pitämään yllä yhdistyksen viikoittaisia toimintoja. Seurantakyselyssä oli jo näyttöä siitä, että järjestämämme tapahtumat ja säännölliset toiminnot oli huomioitu asukkaiden taholta. Pitempiaikainen aktiivinen toiminta olisi voinut pikku hiljaa herättää alueen asukkaissa mielenkiinnon ja osallistujaluvut olisivat mahdollisesti lähteneet nousuun. Pienellä toimijoiden määrällä tämä kävi kuitenkin mahdottomaksi ja katsoimme parhaaksi vähentää ja lopulta lopettaa viikoittaiset toiminnot. Yhdistyksen toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa täytyy ottaa huomioon myös luonnolliset vaihtelut asukkaiden aktiivisuudessa. Esimerkiksi yhdistyksen perustamista edeltävänä kesänä 2014 oli asuinalueen virkistysalue selkeästi suuremmalla käytöllä

asukkaiden taholta kuin kaksi seuraavaa kesää. Luultavasti vaihtelussa näkyy esimerkiksi alueen perhetilanteet, lasten iät ja vanhempainvapaalla olevien vanhempien määrä.

Yhtenä mahdollisena seikkana asukkaiden vähäiseen osallistumiseen yhdistyksen toimintaan liittyen voidaan pohtia myös alueen runsasta lestadiolaisten määrää. Kuten luvussa 3.2 ”Lestadiolaisuus ja yhteisöllisyys” käy ilmi, että lestadiolaisuuteen kuuluu olennaisesti yhteisöllinen toiminta oman rauhanyhdistyksen jäsenten välillä. Jos osa hankkeen kohderyhmästä kuuluu paikalliseen rauhanyhdistykseen ja on aktiivisesti mukana sen tarjoaman yhteisön toiminnassa, eivät he luultavasti kaipaa yhteisöllistä toimintaa omalla asuinalueellaan samalla tavalla kuin ne asukkaat, jotka eivät tunne kuuluvansa muuhun yhteisöön omassa asuinkunnassaan. Toisaalta lestadiolaisten tiivis yhteisöllisyys ja oman yhteisön normit voivat rajata heidän osallistumistaan ja liittymistään rauhanyhdistyksen ulkopuoliseen asukastoimintaan.

Myös yhteisöllisyyskyselyjen palautusprosentit jäivät hyvin niukoiksi, mistä johtuen täytyy kyselyjen tuloksiin suhtautua varauksella. Edelleen pidän kuitenkin parhaana vaihtoehtona nimenomaan postikyselyä, mikä on mahdollistanut kaikkien alueen asukkaiden osallistumisen kyselyyn. Ehkä olisin lisäksi voinut asuinalueen puistossa houkutella asukkaita vastaamaan kyselyyn tai käydä jopa ovelta ovelle mainostamassa asukas-yhdistystä ja samalla kannustanut asukkaita vastaamaan yhteisöllisyyskyselyyn. Joka tapauksessa kyselyn palauttaneiden vastauksissa näyttäytyy hyvin alueen ominaisuus lapsiperheineen ja omistus-asuntoineen. Useat vastauksista esiin nousseet tulokset korreloivat viime aikoina julkisesti käytyjä keskusteluja, mikä puoltaa niiden ainakin osittain olevan totuudenmukaisia.

Raportin kirjoittamisessa suurin haaste alkuun oli lähteiden löytäminen. Asukas-yhdistystoiminnasta on suhteellisen vähän tutkimuksia ja naapurustoon liittyvät tutkimukset koskivat pääosin vanhempaa ikäluokkaa. Sittemmin päätin keskittyä teoriaosuudessa yhteisöllisyyteen, mistä oli huomattavasti enemmän saatavilla tietoa. Kansainvälisten lähteiden etsiminen oli erityisen haastavaa suomen ja englannin kielen sanastoon liittyvien eroavaisuuksien vuoksi. Esimerkiksi suomen kielen sana osallisuus poikkeaa englannista, missä osallisuudelle ei ole osallistumisesta poikkeavaa sanaa (Gretschel, Kiilakoski & Nivala 2012, 15).

Kehittämishankkeessa näkyi hyvin Limingan ja hankkeen kohteena olevan asuinalueen lapsirikkaus. Kyselyiden vastauksissa toistui lapsiin liittyen toiveena koulu ja viihtyisyyttä lisäävinä asioina esimerkiksi se, että etenkin lapsilla on kavereita ja hyvät ulkoilupuitteet. Yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin osallistujista suurin osa oli lapsia. Todensimme myös Limingan kunnan tahtoa tukea paikallisia yhdistyksiä, kun oma yhdistyksemme sai kunnalta hakemansa rahallisen tuen. Kunnan halukkuus olla tukemassa tämän kehittämishankkeen toteutumista osallistamalla kyselyiden toteutukseen on näyttänyt kunnalta yhteistyöhalukkuutta. Valtuuston jäsenet osallistuivat kiitettävästi yhdistyksemme järjestämään koulukeskustelutilaisuuteen, kunnan virkamiehet vastasivat tekemäämme kirjeeseen ja kunnan liikuntatoimen kanssa yhteistyö on ollut hedelmällistä ja kumpaakin osapuolta palkitsevaa.

Olisiko asukkaiden vaikea saatavuus oman asuinalueen yhteisölliseen toimintaan merkki perinteisen yhteisöllisyyden hiipumisesta? Mahdollisesti asukkaiden aika ja resurssit kuluvat muissa yhteisöissä työpaikoilla, harrastusryhmissä ja internetin vertais-, kirppis- tai seuranhakuryhmissä. Lapsille perinteinen yhteisöllisyys vaikuttaa tämän hankkeen puolesta nykyaikanakin luonnolliselta tavalta olla sosiaalisissa suhteissa naapuruston kanssa. Lapset ovat osallistuneet aktiivisesti heille suunnattuihin tapahtumiin. Ehkä viikoittainen toimintakin olisi kerännyt enemmän lapsia paikan päälle, jos olisimme osanneet kohdentaa toiminnasta informoimisen enemmän suoraan lapsille. Yhteisöllisyyden terveysvaikutuksista tai sen koommin myöskään haittavaikutuksista ei näin lyhyen hankkeen aikana voi vielä olla näyttöä. Omalta ja hallituksen jäsenten osalta osallisuus on varmasti lisääntynyt hankkeen myötä, mutta muissa alueen asukkaissa ei vielä ole todettavissa osallisuuden tunteen kasvamisen merkkejä.

Tämä tutkimuksellinen kehittämishankkeeni oli kiinnostava, koska sitä voidaan hyödyntää jokaisen meidän oman asuinalueen kehittämisessä. Yhteiskunnallisesti aiheen kiinnostavuutta lisää sen ajankohtaisuus, kun ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi pyritään kehittämään taloudellisesti edullisia ratkaisuja. Eettisesti tutkimusaihe oli hyvin perusteltavissa sen yleishyödyllisen pyrkimyksen ansiosta. Vaikka yhteisöllisyyden myötä voi ilmetä tässäkin raportissa esitettyjä haittavaikutuksia, ovat sen hyödyt niihin nähden moninkertaisia.

Tässä kehittämishankkeessa toteutettu tutkimus asukasyhdistyksen vaikutuksesta alueen yhteisöllisyyteen on helppo toteuttaa tarvittaessa vaikka kolmannenkin kerran. Kysely suunniteltiin niin, että se on toistettavissa seurantana tietyn ajan kuluttua ja toimi erinomaisesti siihen tarkoitukseen. Myös kyselyn jakaminen reilusti koko asuinalueelle on ongelmitta toistettavissa. Lisäksi toimintatutkimukselliset kyselyt ja yhdistyksen toiminta ovat toistettavissa tästä raportista löytyvän informaation avulla. Vaikka alueen yhteisöllisyyttä pyrittiin selvittämään sekä kyselyllä, että havainnoimalla osallistujamääriä, tutkimuksen validius jäi osittain heikoksi kyselyiden heikon vastausprosentin vuoksi.

Mielestäni Limingan kunnassa olisi hyvä jatkossakin panostaa tämän kehittämishakkeen kaltaiseen yhdistystoimintaan. Vaikka ensimmäisen toimintavuoden vaikutukset eivät vielä näy asukkaiden hyvinvoinnissa on aktiivisen yhdistystoiminnan jatkuessa odotettavissa alueen yhteisöllisyyden paranemista, mikä puolestaan edistäisi asukkaiden hyvinvointia. Nimenomaan lapsiperheille suunnattu toiminta kannattaa, koska Limingassa asuvista perheistä 62,5 % on lapsiperheitä (Limingan kunta 2014) ja heistä tulee kunnan budjettiin suuri menoerä. Lapsiperheille suunnattu yhdistystoiminta voisi perheiden välistä yhteisöllisyyttä edistämällä pienentää kunnan taloudellisia kuluja esimerkiksi naapuriavun lisääntyessä, uupumisen vähentyessä ja työkyvyn pysyessä parempana.

Kunnanjohtaja onkin jo ehdottanut, että kävisin kertomassa yhdistyksemme toiminnasta erikseen sovittavassa tilaisuudessa niin, että muidenkin asuinalueiden asukkaat voisivat innostua samankaltaisesta toiminnasta. Mietittävä on, miten esimerkkiä tulisi viedä eteenpäin. Miten tässä hankkeessa suunniteltu yhteisöllisyyttä edistävä toiminta saataisiin parhaiten käynnistettyä? Olisiko hyvä käynnistää toimintaa hankkeenomaisesti jopa palkattua työvoimaa hyödyntäen, jotta aktiivisten tekijöiden puute ei pääsisi liiaksi hidastamaan toiminnan käynnistymistä? Toisaalta Gilsterin (2012) tutkimus osoittaa, että parhaimmat tulokset asuinalueen yhteisöllisyydessä saadaan aktiivisten asukkaiden toimesta, ei ulkopuolisten toimiessa asuinalueen hyväksi.

Tämän kehittämishankkeen ja raportin kirjoittamisen myötä on tullut useita ideoita kehittämishankkeessa perustetun asukasyhdistyksemme tulevaisuuden toimintaan liittyen. Esimerkiksi luvussa 4.5 ”Yhteisölliseen asukastoimintaan tukeutuvia

hankkeita Suomessa” esitellystä Koti maalla -hankkeesta voisi omassakin yhdistyksessämme kokeilla palstaviljelyä tai Värkkäpäivien tyyppistä toimintaa. Myös erilaiset vertaisryhmät, kuten pienten lasten äideille suunnatut hyödylliseksi todistetut vertaistapaamiset (Brown, Small & Taft 2011) ja aikaisemminkin pohdinnassa esiin tullut vapaaehtoisuudella toteutettu avustustoiminta esimerkiksi erilaisiin keräyksiin liittyen olisivat kokeilun arvoisia toimintamuotoja. Seuraavaksi meidän on kuitenkin pohdittava hallituksen jäsenten kesken, mihin olemme valmiita panostamaan, kun tämänhetkinen aktiivisten toimijoiden puute tarkoittaa hallituksen jäsenten hoitavan kaikki toimintoihin liittyvät seikat omin voimin. Toimintojen lisäämiseksi, monipuolistamiseksi ja tiiviimmäksi saamiseksi on yhdistykseen saatava lisää aktiivisia jäseniä.

Tällä hetkellä asuinalueella asuvat perheet ovat suurimmaksi osaksi pikkulapsiperheitä. Ajan kuluessa ja alueen lasten kasvaessa yhdeksi asukasyhdistyksen aiheeksi voisi tulla ”koko kylä kasvattaa” -periaate. Sen mukaisesti jokaisella aikuisella on mahdollisuus ja oikeus puuttua lasten ja nuorten toimintaan, mikäli näkee sen poikkeavan yleisistä käyttäytymisnormeista. Alueen vanhemmat voisivat myös yhdessä pohtia lapsille sopivia kotiintuloaikoja ja vapaa-ajan vietto paikkoja. Tällainen toiminta olisi parhaita yhteisöllisyyden ilmenemismuotoja, kun jokainen ottaisi vastuuta asuinalueensa viihtyisyydestä ja lasten hyvinvoinnista. Näin ollen myös lasten ja nuorten käytöksestä valittaminen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa pysyisi maltillisena eikä tunne oman asuinalueen viihtyisyydestä kärsisi niin helposti.

Jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista seurata yhteisöllisyyden kehittymistä vaikkapa kahden vuoden kuluttua, jos ja kun yhdistyksen toimintaa jatketaan. Nyt, kun alueelle on perustettu asukasyhdistys ja sen toiminta on saatu käynnistymään, voisi alueen asukkaiden ja yhteisöllisyyden kehittymisen kannalta olla otollinen aika sosiokulttuurisen innostamisen mukaiselle sosiaaliselle projektille, jossa Kurjen (2011, 49) mukaan toteutuisi yhteisön kehittäminen, yhteisötyö. Joidakin sosiokulttuurisen innostamisen piirteitä toteutui toimintatutkimuksellisten elementtien myötä jo tässä kehittämishankkeessani, mutta varsinaisena toimintatutkimuksena toteutettu sosiokulttuurinen innostaminen olisi oivallinen aihe jatkohankkeelle.

Tätä pohdintaa kirjoittaessani Limingan kunta on tehnyt päätöksen alueelle rakennettavasta koulusta ja myös sen läheisyyteen tulevasta uudesta päiväkodista. Olisikin kiehtovaa nähdä, miten asukkaat nyt kuvailisivat omaa viihtymistään, viihtymistään haittaavia tekijöitä tai mahdollisuuksiaan vaikuttaa oman asuinalueen asioihin, kun asukkaiden havittelema koulu viimein saadaan alueelle. Näissä voisi olla ideaa vaikka jollekin sosionomiopiskelijalle seurantatutkimuksena tehtäväksi opinnäytetyöksi. Muutenkin voimme yhdistyksessä selvittää olisiko läheisillä kouluilla halukkuutta tehdä yhdistyksellemme opinnäytetyötä esimerkiksi kesäajan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyen.

Uuden koulun myötä myös yhdistyksen toimintapuitteet voivat parantua. Jatkossa omalla alueella tulee olemaan esimerkiksi voimistelusalit, jota voidaan varata myös yhdistyksen käyttöön. Myös uuden koulun piha-alueella voi olla jotain annettavaa yhdistyksen toiminnalle. Voisimme ehdottaa kunnalle, olisiko koulun läheisyyteen mahdollista saada palstaviljelyaluetta, jossa oppilaat voisivat opettajien johdolla kokeilla viljelyä ja yhdistyksemme voisi lupautua huolehtimaan kasveista kesäloman ajan. Samalla alueella voisi myös asukkailla olla mahdollisuus pienimuotoiseen viljelyyn. Kunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyen olemme jo ilmoittaneet innokkuutemme osallistua talkoovoimin vaikkapa koulun rakentamiseen, mikäli sellaista tulee tarjolle.

LÄHTEET

- Avoine oy. 2013. yhdistystieto.fi. Yhdistys – Mikä se on? Viitattu 28.5.2016. <http://yhdistystieto.fi/wiki/63-yhdistys-mika-se-on>.
- Brown, S.J.; Small, R & Taft, A.J. 2011. The power of social connection and support in improving health: lessons from social support interventions with childbearing women. *BMC Public Health* 2011, 11 <http://www.biomedcentral.com/1471-2458/11/S5/S4>.
- Eränpalo, T. 2015. Pelillisuus tuo esiin nuorten kansalaispätevyyttä: Analyysejä nuorten yhteiskunnallisesta deliberaatiosta. Viitattu 3.7.2016. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/156297>.
- Facebook. 2016. Viitattu 30.7.2016. https://www.facebook.com/search/str/limingan/keywords_groups.
- Gilster, M.E. 2012. Comparing neighborhood-focused activism and volunteerism: psychological well-being and social connectedness. *Journal of Community Psychology* 2012, vol. 40, 769-784.
- Gretschel, A., Kiilakoski, T. & Nivala, E. 2012. Osallisuus, kansalaisuus, hyvinvointi. Teoksessa Gretschel, A. & Kiilakoski, T (toim.) *Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa*. Nuorisotutkimusverkosto. Hakapaino, Helsinki. 9–33.
- Grönlund, H. 2012. Volunteerism as a mirror of individuals and society: reflections from young adults in Finland. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. Viitattu 2.10.2016. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/32919/voluntee.pdf?sequence=1>.
- Haanpää, L. & Roos, S. 2013. Nuoret luupin alla 2012. Osallisuudesta hyvinvointiin. Turun lapsi- ja nuorisotutkimuskeskus. Turun yliopisto. Varsinais-Suomen Ely-keskus. Turku. Viitattu 16.9.2016. http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/94196/Luuppi_loppuraportti_2012.pdf?sequence=2.
- Heikkilä, J.-P., Hyyppä, H. & Puutio, R. 2009. Yhteisön Lumo. Systeemisiä kytkeytymisiä. Metanoia instituutti.
- Heinonen, U. 2008. Sähköinen yhteisöllisyys. Kokemuksia vapaa-ajan, työn ja koulutuksen yhteisöistä verkossa. Turun yliopisto. Humanistinen tiedekunta. Akateeminen väitöskirja.
- Helsingin diakonissalaitos. 2016a. Roottorin valmennusidea jalkautui. Viitattu 26.3.2016. <https://www.hdl.fi/fi/asuminen-artikkelit/211-palvelut/kehittamishankkeet-artikkelit/344-roottori-valmentaa>.
- Helsingin diakonissalaitos. 2016b. Roottori avasi uusia näkökulmia lähiöelämään. Viitattu 26.3.2016. <https://www.hdl.fi/fi/asuminen-artikkelit/211-palvelut/kehittamishankkeet-artikkelit/343-roottori>.

- Hintsala, M.-A. & Kinnunen, M (toim.). 2013. Tuoreet oksat viinipuussa. Vanhoilislestadiolaisuus peilissä. Helsinki: Otavan Kirjapaino Oy.
- Hurtig, J. 2011. Loukattu lapsuus. Teoksessa Kouros, K (toim.) Iloisen talon kelleissa. Intokustannus. Helsinki: Like kustannus. 107–135.
- Hurtig, J. 2013. Taivaan taimet. Uskonnollinen yhteisöllisyys ja väkivalta. Tampere: Vastapaino.
- Hyyppä, M. T. 2005. Me-hengen mahti. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hyyppä, M. T. 2011. Elinvoimaa yhteisöstä. Tieteessä tapahtuu vol. 29. nro 8. 15–18. <http://ojs.tsv.fi/index.php/tt/article/view/4639/4351>.
- Infopankki. 2014. Vapaa-aika – Yhdistykset. viitattu 4.12.2014. <http://www.info-pankki.fi/fi/elama-suomessa/vapaa-aika/yhdistykset>.
- Janhunen, K-M. 2013. Kouluhyvinvointi nuorten tulkitsemana. Viitattu 16.9.2016 http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-1021-9/urn_isbn_978-952-61-1021-9.pdf.
- Jelli järjestötietopalvelu. 2016. Osallisuus. Viitattu 2.7.2016. <http://www.jelli.fi/osallisuus/osallisuus/>.
- Juntunen, V. 2014. Haastattelu ohjelmassa Silminnäkijä: Tavoitteena taivaspaiikka. Yle TV2. 16.10.2014.
- Jäppinen, A.-K. 2012. Onnistu yhdessä -Työyhteisön kehittämisen 10 avainta. Juva: PS-kustannus.
- Järg-Tärno, R. 2010. Yhteisöllisyys, naapurivalvonta ja turvallisuus asuinalueille. Haaste 4/2010- Viitattu 3.7.2016. <http://www.haaste.om.fi/text/fi/index/lehtiar-kisto/haaste42010.html>.
- Kajaanin ammattikorkeakoulu. 2016. Toimintatutkimus. Viitattu 28.5.2016. <https://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Toimintatutkimus>.
- Kajanoja, J. 2009. Sosiaalinen pääoma: yhteisöllisyyden paluuta vai henkistä väkivaltaa. Yhteiskuntapolitiikka. Vol. 74. No 1, 72–79. Viitattu 2.7.2016 <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/100952/kajanoja.pdf?sequence=1>.
- Kaleva. 2016. 10 000 asukkaan rajapyykki ylittyi Limingassa. 27.6.2016. Viitattu 2.7. <http://www.kaleva.fi/uutiset/oulu/10-000-asukkaan-rajapyykki-ylittyi-limingassa/731656/>.
- Kansalaisfoorumi. 2016. Kansalaisyhteiskunta.fi. Kylä- ja kaupunginosayhdistykset. Viitattu 17.9.2016. http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/jarjestohakemisto/kyla-_ja_kaupunginosayhdistykset.
- Karvonen, J. 2011. Yhteisöllisyyden hiipuminen vaikuttaa perheisiin. KD Kristillisdemokraattien viikkolehti. 3.2.2011. Viitattu 19.8.2016. http://kd.multiedition.fi/KD/weblehti/fi/juttuarkisto/artikkelit.php?we_objectID=6891.

- Kela. 2016. Tilasto: Lastenhoidon tukien saajat ja maksetut tuet 2014. Viitattu 27.3.2016. http://raportit.kela.fi/ibi_apps/WFServlet.
- Koivula, M. 2013. Yhteisöllisyyden rakentuminen päiväkodin arjessa. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus. 19–46.
- Korkiamäki, R. 2013. Kaveria ei jätetä! Sosiaalinen pääoma nuorten vertaissuhteissa. Viitattu 16.9.2016. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/68124/978-951-44-9124-5.pdf?sequence=1>.
- Korkiamäki, R., Nylund, M., Raitakari, S. & Roivainen, I. 2008. Yhteisösosiaalityö kansalaisyhteiskunnan ja asiakastyön rajapinnassa. Teoksessa Korkiamäki, R., Nylund, M., Raitakari, S. (toim.) & Roivainen, I. Yhteisöt ja sosiaalityö, kansalaisen vai asiakkaan asialla? Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kostamo-Pääkkö, K., Ojaniemi, P. & Väyrynen, S. (toim.) 2015 Sosiaalityön yhteisöllisyyttä etsimässä.
- Kunnat.net. 2016. Väestörakenne 2014 ja 2030. Viitattu 26.3.2016. <http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/tilastot/indikaatori/Sivut/ind.aspx?ind=8002&th=800>.
- Kuntalaki 17.3.1995/365.
- Kuntaliitto. 2011. Keskisuuret kunnat kannattavat omaehtoista kehittämistä. Kunnat.net. viitattu 19.8.2016. <http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/uutisia/2011/Sivut/keskisuuret-kunnat-kannattavat-omaehtoista-kehittamista.aspx>.
- Kuorilehto, M. 2013. Limingan asutuksen synty keskiajalta 1600-luvulle. Oulun yliopisto. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 30.7.2016. <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201302221051.pdf>.
- Kurki, L. 2011. Sosiokulttuurinen innostaminen yhteisötyönä. Teoksessa Ruuskanen, P., Savolainen, K. & Suonio, M. (toim.) Toivo sosiaalisessa. Toivoa luova toimintakulttuuri sosiaalityössä. 39–68.
- Kuula, A. 2014. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 7.12.2014. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_4.html.
- Lahti, P. 2011. Tukeeko valvonta rikoksetonta elämää? Haaste 1/2011. Viitattu 17.9.2016. <http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste12011/tukeeko-valvontarikoksetontaelamaa.html>.
- Lahti, V.-M. & Selosmaa, J. 2013. Kaikki jakoon! Kohti uutta yhteisöllistä ta-
loutta. Sitra. Atena Kustannus Oy.
- Lindfors, P. 2007. Tutkimuksia, kokemuksia ja ajatuksia yhteisöllisyyden terveysvaikutuksista. Psykoterapia. Vol. 25. No. 1, 21–37. viitattu 2.7.2016. <http://www.psykoterapia-lehti.fi/tekstit/lindfors107.htm>.

- Limingan kunnan valtuusto. 2014. Lapsi- ja nuorisopoliittinen toimenpideohjelma 2013–2016. Viitattu 30.8.2016 <http://liminka01.hosting.documenta.fi/kokous/2015415-5-2.PDF>.
- Limingan kunta. 2014. Limingan kunnan laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2013 - 2016. Viitattu 26.3.2016. <http://www.liminka.fi/sivu/fi/kuntainfo/>.
- Limingan kunta. 2016a. Varhaiskasvatuspalvelut. Viitattu 27.3.2016. <http://www.liminka.fi/sivu/fi/asukkaalle/varhaiskasvatuspalvelut/>.
- Limingan kunta. 2016b. Harrastus- ja palveluopas. Viitattu 27.3.2016. <http://www.liminka.fi/sivu/fi/asukkaalle/perhepalveluopas/>.
- Limingan kunta. 2016c. Limingan kylät. Viitattu 30.7.2016. <http://www.liminka.fi/sivu/fi/liminka-tieto/kylayhdistykset/>.
- Linturi, H. 2003. Toimintatutkimus. Viitattu 25.10.2016. http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/sisalto/materiaalit/2_metodit/5_actix?C:D=61566&C:selres=61566.
- Maaseudun Sivistysliitto. 2016. Monikulttuurisuustyö. Viitattu 26.3. <http://msl.fi/arkisto/2007-2013/monikulttuurisuustyö/>.
- Manka, M.-L. & Larjovuori, R.-L. 2013. Yhteisöllisyydellä menestykseen – Opastyöpaikan sosiaalisen pääoman kehittämiseen. Työurien jatkamisen tuki Jämit –hanke 2012-2014. Tampereen yliopiston Johtamiskorkeakoulun Tutkimus- ja koulutuskeskus Synergos. Kuntoutussäätiö. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Euroopan sosiaalirahasto.
- Mannarini, T; Rochira, A & Taló, C. 2014. Negative psychological sense of community: development of a measure and theoretical implications. *Journal of Community Psychology* 2014 vol. 42, 673-688.
- Marjanen, M. & Taavettila, R. 2013. Iloinen yllätys uusille liminkalaisille. Teoksessa Puoskari, S. (Toim.) Me maalla. Menetelmäopas yhteistyöhön. Maaseudun Sivistysliitto. Maahenki Oy. Bookwell Oy. 107–108.
- Marjanen, P., Ahonen, J. & Majoinen, L. 2013. Vertaissuhteet ja yhteisöllisyys. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus. 47–74.
- Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) 2013. Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Menetelmäopetuksen tietovaranto. 2010. Kyselylomakkeen laatiminen. Viitattu 21.5.2016. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>.
- Moilanen, A-M. 2013. Kokemuksia Koti maalla –hankkeesta. Teoksessa Puoskari, S. (Toim.) Me maalla. Menetelmäopas yhteistyöhön. Maaseudun sivistysliitto. Maahenki Oy. Bookwell Oy. 7–10.

- Moilanen, L.-K. & Eilola, J. 2013. Ajan ja paikan muovaama yhteisöt. Teoksessa Moilanen, L.-K. & Eilola, J. (Toim.) Yhteisöllisyyden perintö. Tutkimuksia yhteisöistä eri vuosisadoilla. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura. 7–51.
- Mtv3. 2015. Yllättävä tulos – täällä asuu Suomen nuorin väestö. 22.5.2015. Viitattu 6.10.2016. <http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/yllattava-tulostaalla-asuu-suomen-nuorin-vaesto/5108524>.
- Mäkinen, M. 2013. Paikallisuus, yhteisöllisyys ja muuttuvat kuntarajat. Teoksessa Moilanen, L.-K. & Eilola, J. (Toim.) Yhteisöllisyyden perintö. Tutkimuksia yhteisöistä eri vuosisadoilla. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura. 281–308.
- Neutens, T; Vyncke, V; De Winter, D; Willems, S. 2013. Neighborhood differences in social capital in Ghent (Belgium): a multilevel approach. *International Journal of Health Geographics* 2013, 12:52. Viitattu 3.7.2016. <http://www.ij-healthgeographics.com/content/12/1/52>.
- Niemelä, S. 2013. Teoksessa Puoskari, S. (Toim.) Me maalla. Menetelmäopas yhteisötyöhön. Maaseudun Sivistysliitto. Maahenki Oy. Bookwell Oy.
- Nuorisolaki 27.1.2006/72.
- Nyyssölä, K. 2005. Kadonnutta sosiaalista pääomaa etsimässä. *Tieteessä tapahtuu* 5/2005. 13–18.
- Omakotiliitto. 2016a. Omakotiliitto – paremman asumisen puolesta. Viitattu 26.3.2016. <http://www.omakotiliitto.fi/esittely>.
- Omakotiliitto. 2016b. Yhdistykselle. Viitattu 30.7.2016. <http://omakotiliitto.fi/yhdistykselle>.
- Osallistu.fi. 2016a. Kylä- ja asukasyhdistystoiminta. Viitattu 12.4.2016. <https://osallistu-fi.directo.fi/kansalaisjarjestoissa/kyla-ja-asukasyhdistystoiminta/>.
- Osallistu.fi. 2016b. Mitä asioita kylä- ja asukasyhdistyksissä edistetään? Viitattu 12.4.2016. <https://osallistu-fi.directo.fi/kansalaisjarjestoissa/kyla-ja-asukasyhdistystoiminta/mita-asioita-kyla-ja-asukasyhdis/>.
- Paasivaara, L. 2009. Työnsä kokoinen ihminen. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Palonen, T. 2009. Kytöksiä muihin – Sosiaaliset verkostot luovat yhteisön voimakentän. Teoksessa Heikkilä, J.-P., Hyyppä, H. & Puutio, R. Yhteisön Lumo. Systemisiä kytkeytymisiä. Metanoia instituutti. 91–104.
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2014. Mitä yhdistystoiminta on? Viitattu 6.12.2014. http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/rekisteroity_ja_rekisteroimaton_yhdistys.html.
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2016. Yhdistysrekisteri. Viitattu 20.1.2016. <https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>.

- Parantainen, A & Laine, M. 2010. Työterveys ja -turvallisuus sosiaali- ja terveysalalla 2000-luvulla. Sosiaali- ja terveysalan riskiprofiili. Työterveyslaitos. Turku. Viitattu 8.12.2015. http://www.ttl.fi/fi/tyoturvallisuus_ja_riskien_hallinta/riskien_hallinta/riskit_altistuminen/riskiprofiilit/Documents/Sosiaali-%20ja%20terveysalan%20riskiprofiili%202010.pdf.
- Perusopetuslaki 21.8.1998/628.
- Pohjois-Kymen Setlementti Ry. 2016. Koko kylä kasvattaa -hanke 2013–2014. Viitattu 26.3.2016. http://www.pohjois-kymensetlementti.fi/?page_id=736.
- Pohjola, A. 2015. Yhteisöt ja yhteisöllisyys monimuotoisena ilmiönä. Teoksessa K. Kostamo-Pääkkö, P. Ojaniemi & S. Väyrynen (toim.). Sosiaalityön yhteisöllisyyttä etsimässä. 15–34.
- Puoskari, S. 2013. Yhteistyön menetelmät. Teoksessa Puoskari, S. (Toim.) Maalla. Menetelmäopas yhteistyöhön. Maaseudun Sivistysliitto. Maahenki Oy. Bookwell Oy. 59–108.
- Rajala, P. 2015. Keskustelu kunnanjohtajan kanssa tapaamisella 6.2.2015.
- Riukulehto, S. 2013. Kotiseudun merkitys alueidentiteetin ja alueellisen yhteisöllisyyden muodostumisessa. Teoksessa Moilanen, L.-K. & Eilola, J. (Toim.) Yhteisöllisyyden perintö. Tutkimuksia yhteisöistä eri vuosisadoilla. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki. 309–335.
- Saimaan ammattikorkeakoulu. 2016. Uusyhteisöllisyyden, osaamisen ja johtamisen koulutus. Viitattu 19.8.2016. <http://www.saimia.fi/haku/fi/kevaan-yhteishaku/ylempi-amk/sosiaali-ja-terveysala/uusyhteisollisyyden-osaamisen-ja-johtamisen-koulutus>.
- Siirto, U. 2015. Cable-metodi lähiöasukkaiden aktivoijana, voimauttajana ja valtauttajana. Teoksessa K. Kostamo-Pääkkö, P. Ojaniemi & S. Väyrynen (toim.). Sosiaalityön yhteisöllisyyttä etsimässä. 301–320.
- Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. 2016. Aamenesta öylättiin. Lestadiolaisuus. Viitattu 18.2.2016. <http://www.evli2.fi/sanasto/index.php/Lestadiolaisuus>.
- Suomen Mielenterveysseura. 2016. Suomen Mielenterveysseuran strategia vuosille 2016–2020. Viitattu 19.8.2016. http://www.mielenterveysseura.fi/sites/default/files/materials_files/nettiversio_mieli_strategia_esite_1.pdf.
- Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.
- Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry SRK. 2016. Vanhoillislestadiolaisuus historiaa. Viitattu 19.3.2016. <http://rauhanyhdistys.fi/fi/nain-me-uskomme/historiaa/>.
- Särkelä-Kukkola, M. 2014. Osallisuuden eriarvoisuus ja eriarvoistuminen. Teoksessa Jämsén, Arja & Pyykkönen, Anne (toim.) Osallisuuden jäljillä. Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistys ry. 34–50.

- Taloussanomat. 2011. Älä auta naapuria näin. 30.4.2011. Viitattu 1.10.2016.
<http://www.taloussanomat.fi/harrastukset/2011/04/30/ala-auta-naapurianain/20116016/139>.
- Tervonen, J. 2009. Jotos – Polku osallisuuteen. Lasten ja nuorten osallisuuden käsikirja. Jotos –koulutushanke. Opetusministeriö. Tampere. Viitattu 16.9.2016 http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/35808_OPE_JOTOS_09_net.pdf.
- THL. 2013. Hyvinvointi- ja terveyserot. Sosiaalinen pääoma. Viitattu 22.5.2016.
<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/sosiaalinen-paaoma>.
- THL. 2016. Hyvinvointi- ja terveyserot. Osallisuus. Viitattu 22.5.2016.
<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>.
- Tilastokeskus. 2015. Väestö iän mukaan, 2014 lopussa. Viitattu 26.3.2016.
http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html.
- Tilastokeskus. 2016a. Väestö muuttujina Alue, Pääasiallinen toiminta, Sukupuoli, Vuosi ja Ikä. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat.
- Tilastokeskus. 2016b. Liminka – Limingo. Viitattu 26.3.2016. <http://tilastokeskus.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/425.html>.
- Tilastokeskus. 2016c. Perheet muuttujina Perhetyyppi, Vuosi, Alue ja Lasten Lukumäärä. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat.
- Tilastokeskus. 2016d. Väestö 31.12. muuttujina Alue, Sukupuoli, Ikä ja Vuosi. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat.
- Tilastokeskus. 2016e. Väestö muuttujina Alue, Pääasiallinen toiminta, Sukupuoli, Vuosi ja Ikä. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat.
- Tsai, T-I. A. 2014. Strategies of Building a Stronger Sense of Community for Sustainable Neighborhoods: Comparing Neighborhood Accessibility with Community Empowerment Programs. Sustainability 2014, vol. 6, 2766-2785. Viitattu 19.12.2014. <http://www.mdpi.com/2071-1050/6/5/2766>.
- Unisef. 2016. Yleissopimus lapsenoikeuksista. Viitattu 16.9.2016.
<https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>.
- Uskonnot suomessa -hanke. 2007. Kirkolliset herätysliikkeet: Lestadiolaisuus. Viitattu 18.2.2016. <http://www.uskonnot.fi/uskonnot/view.php?religionId=32>.
- Uttermark, I. 2014. Loppuraportti. Koko kylä kasvattaa 2013–2014. Oma lähiympäristö tärkeäksi – Osallistuminen, vaikuttaminen ja yhteisöllisyys. Pohjois-Kymen Settlementi Ry.
- Verohallinto. 2011. Yhdistyksen ja säätiön perustaminen. Viitattu 28.5.2016.
https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ ja_saatio/Perustaminen.

Verohallinto. 2013. Luonnollisen henkilön tekemän talkoo-, naapuriapu- ja vaihtotyön verotus. Viitattu 1.10.2016. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Luonnollisen_henkilon_tekeman_talkoo_naa\(29568\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Luonnollisen_henkilon_tekeman_talkoo_naa(29568)).

Verohallinto. 2016. Talkootyön verotus - yhdistys ja säätiö. Viitattu 1.10.2016. [https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Tulo-verotus/Talkootyon_verotus__yhdistys_ja_saatio\(11734\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Tulo-verotus/Talkootyon_verotus__yhdistys_ja_saatio(11734)).

Virtuaali ammattikorkeakoulu. 2014. Ylemmän AMK-tutkinnon metodifoorumi, toimintatutkimus. Viitattu 7.12.2014. <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/0709019/1193463890749/1193464158778/1194360111832/1194360447229.html>.

Yhdistyslaki 26.5.1989/503.

LIITTEET

- Liite 1. Toiveita-kysely
- Liite 2. Jäsenkysely
- Liite 3. Ensimmäinen toimintavuosi 2015
- Liite 4. Kirje liminkalaisille yrittäjille
- Liite 5. Kehittämishanke-kaavio
- Liite 6. Kysely Ojanperänkankaan asukkaiden yhteisöllisyydestä

Tervehdys!

Olemme 7.12.2014 perustaneet asuinalueellemme Omakotiliiton alaisen asukasyhdistyksen ”Ojanperän ja Okkosenrannan Omakotiyhdistys”. Yhdistyksen sääntöjen mukaisesti sen tarkoitus on ”lisätä Ojanperänkankaan ja Okkosenrannan viihtyisyyttä järjestämällä yhdistyksen jäsenten toiveiden mukaista toimintaa ja osallistumalla alueen kehittämiseen ja turvallisuuden edistämiseen yhdessä jäsenten kanssa”.

Lisätietoa Omakotiliitosta ja asukasyhdistyksestä sekä jäseneksi liittymisestä saatte piakkoin erillisellä tiedotteella. Nyt tahtoisimme tietää **mitä Te toivoisitte yhdistykseltä**. Onko se harrastusryhmiä jollekin tietylle ikäryhmälle, johonkin tiettyyn lajiin liittyen, retkiä, tapahtumia vai jotain aivan muuta? Entä **miten itse haluaisitte osallistua yhdistyksen toimintaan?**

Palautattehan oheisen vastauslomakkeen yhdessä yhteisöllisyys-kyselyn kanssa, niin pääsemme suunnittelemaan yhdistyksen toimintaa Teidänkin toiveenne huomioiden! Vaihtoehtoisesti voitte käydä esittämässä toiveenne Ojanperän ja Okkosenrannan asukkaat –Facebook sivuilla.

Ystävällisin terveisin: Ojanperänkankaan ja Okkosenrannan Omakotiyhdistyksen hallitus: Satu Parviainen (pj), Sari Koivukangas, Jenni Kuvaja, Marko Lehtosaari, Marjo Pirhonen ja Sonja Tiitto.

Mikäli haluatte hetimiten vastauksen johonkin mieltänne askarruttavaan kysymykseen, laittakaa s.postia osoitteeseen *** niin vastailemme parhaamme mukaan!

Millaista toimintaa te tai perheenne toivoo Ojanperän ja Okkosenrannan Omakotiyhdistykseltä?

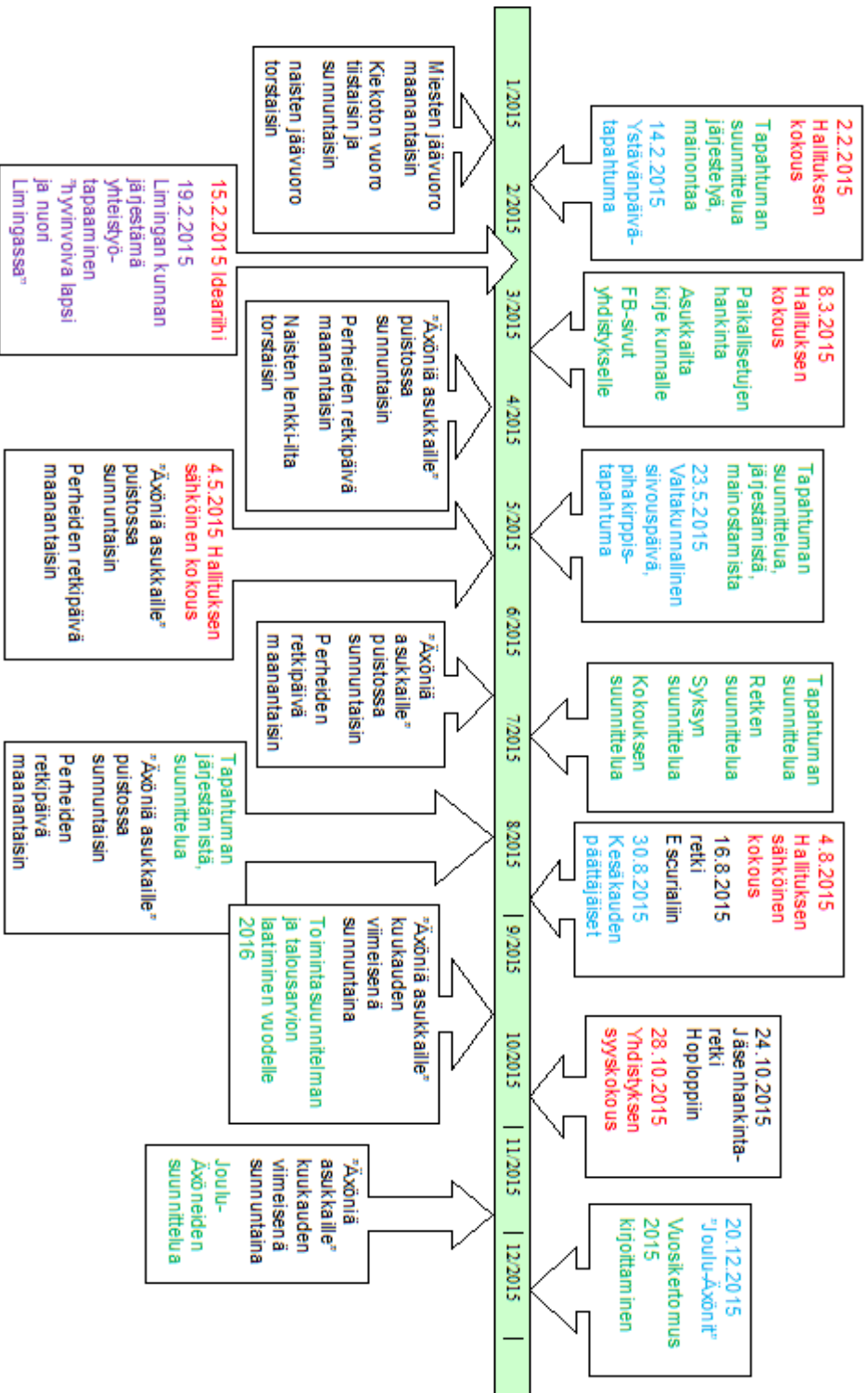
Miten te tai muu perheenne haluaisi olla mukana yhdistyksen toiminnassa? (Jäsenenä, hallituksessa, jonkin tietyn harrastusryhmän vetäjänä, tms.)

Laitattehan tähän yhteystietonne (nimi ja puh.nro), jotta tavoitamme teidät, mikäli tahdotte olla enemmän kuin jäsen 😊

Kysely yhdistyksen jäsenille sähköpostitse 9.1.2016 lähetetyn jäsenkirjeen yhteydessä:

1. Mikä sai sinut liittymään yhdistyksen jäseneksi?
2. Mikä yhdistyksen toiminnassa on ollut hyvää kuluneena vuonna?
(Kannattaa lukea liitteenä oleva toimintakertomus.)
3. Millaista toimintaa toivoisit yhdistykseltä vuonna 2016?
4. Oletko kiinnostunut osallistumaan yhdistyksen toimintaan aktiivisesti esimerkiksi yhtenä tapahtumien järjestäjistä?
5. Onko sinulla ideoita jäsenhankintaan?

Ensimmäinen toimintavuosi 2015

Hei Limingan kunnan päättäjä / virkamies!

Olemme yhdistyksessämme seuranneet kunnan asukkaiden käymää keskustelua Limingan kunnan lapsiystävällisyydestä. Keskustelussa esiin tulleita lapsiperheitä koskettavia aiheita ovat koulun sisäilmaongelmat, koulukyydit, esikoulun uimakoulun pois jäänti, koulun tilojen ja päivähoitopaikkojen vähyyys sekä kotihoidontuen kuntalisä. Tässä kirjeessämme esitämme näihin aiheisiin liittyviä kysymyksiä kuntalaisten puolesta ja toivomme Teiltä asiallisia ja totuudenmukaisia vastauksia.

1. Tällä hetkellä koulun sisäilman parantamiseksi vaaditut remontit on ilmeisesti hoidettu ja uusimmissa sisäilmamittauksissa ei ole näkynyt merkkejä huonosta sisäilman laadusta. Mikä on kunnan suunnitelma näiden remontoitujen tilojen suhteen? Milloin ne otetaan käyttöön? Mikä on suunnitelma siinä tapauksessa, että oireilu lasten ja/tai opettajien keskuudessa jatkuu? Kunta lienee tehnyt erilaisia visioita tulevaisuuden varalle liittyen koulun remontin onnistumiseen?
2. Keskustelua niin liian suuresta koulukyytien kilometrirajasta pienten koululaisten kohdalla, kuin vaarallisista kyydittömistä koulumatkoista on käyty kovasti liminkalaisten asukkaiden toimesta. Onko kohtuullista laittaa 6–7-vuotias kävelämään lähes kolme kilometriä kouluun ja takaisin joka päivä? Aikuiselta matka vie kunnan sivuilla olevan karttaohjelman mukaan 35 minuuttia yhteen suuntaan. Pikkukoululaiselta se kokeilumme mukaan vie vähintään 45 minuuttia. Pitääkö 6–7-vuotias, mahdollisesti vasta apurattaista luopunut, lapsi laittaa yksin pyöräilemään tuo matka tienylityksineen ja ruuhka-aikoineen?
3. Miksi esikoululaisilta on otettu uimakoulu pois? Tämä päätös sotii kunnan liikuntapainotteisuutta (mm. Liikkuva Liminka –hanke) vastaan. Ainakin Oulussa, Kempeleessä ja Muhoksella sekä Limingan yksityisillä päiväkodeilla uimakoulu kuuluu esikoululaisille.
4. Mikä on tilanne kunnan koulujen tilojen riittävydessä? Tähän mennessä tilaongelma on ilmeisesti ratkaistu luokkakokoja suurentamalla ja alaluokkien uudelleen sijoittamisella yläkoulun ja lukion puolelle. Kuinka pitkään tilanne voidaan hoitaa näin? Kuinka monelle oppilaalle Limingan yhtenäiskoulu on suunniteltu? Koituuko tuon luvun ylittämistä turvallisuusriskejä esimerkiksi tulipalon sattuessa? Alueemme asukkaat jättivät keväällä 2013 valtuustolle adressin ja kuntalaisaloitteen koulun rakentamiseksi Ojanperänkankaalle. Mikä on noiden tilanne? Nykyiset tilat eivät missään tapauksessa riitä enää pitkälle. Milloin tehdään päätös lisäneliöiden hankkimisesta?
5. Vuoden 2015 alusta kunnalla on ollut päivähoitopaikat täynnä, vaikka kunta on satsannut avoimeen varhaiskasvatukseen (sivistyslautakunnan pöytäkirja

1.4.2014 §23). Mikä on kunnan suunnitelma hoitopaikkojen suhteen? Tuleeko kunnalle lisää hoitopaikkoja? Suositaanko jatkossa enemmän yksityisiä päiväkotia? Mikä on pienempien päiväkotien Kedonperän ja Ojanperän päiväkotien tulevaisuus? Mikä on perhepäivähoitajien tulevaisuus? Pitääkö paikkansa, että palveluseteli ei käy yksityiselle perhepäivähoitajalle? Jos näin on niin, miksi näin? Pitäisikö kotihoidontuen kuntalisä laittaa uudelleen harkintaan päivähoidon tarpeen vähentämiseksi?

Ojanperän ja Okkosenrannan Omakotiyhdistys kannustaa alueensa asukkaita liikuntaan ja suosii myös koulumatkoissa kävelyä ja pyöräilyä. Pikkukoululaisten, eskarista toiseen luokkaan, kohdalla kolme kilometriä koulumatkana ilman kyytiä tai aikuista saattajaa tuntuu kuitenkin kohtuuttoman isolta vaatimukselta. Yhdistyksemme kannattaa kilometrirajan laskemista takaisin 2,5 kilometriin ainakin esikoululaisten ja ekaluokkalaisten osalta, koska vanhempina tuntuu vastuuttomalta antaa 5–7-vuotiaan kulkea yksin pyörällään tuota matkaa. Useimmissa kouluissahan on kiellettyä ekaluokkalaisten edes kulkea pyörällä kouluun. Yhtenä ratkaisuna voisimme kokeilla järjestää alueeltamme ”pyöräilevää koulubussia” (<http://www.poljin.fi/fi/koulubussit>), mikä tosin voi olla haastavaa, koska alueemme kotona olevilla vanhemmillä on yleensä koululaisten lisäksi pieniä lapsia hoidettavanaan ja täällä asuu vähänlaisesti lapsettomia aikuisia.

Liikuntaa suosivana yhdistyksenä ja liikunnan sekä uimataidon edut tuntien Yhdistyksemme kannattaa uimakoulun ottamista takaisin esiopetussuunnitelmaan.

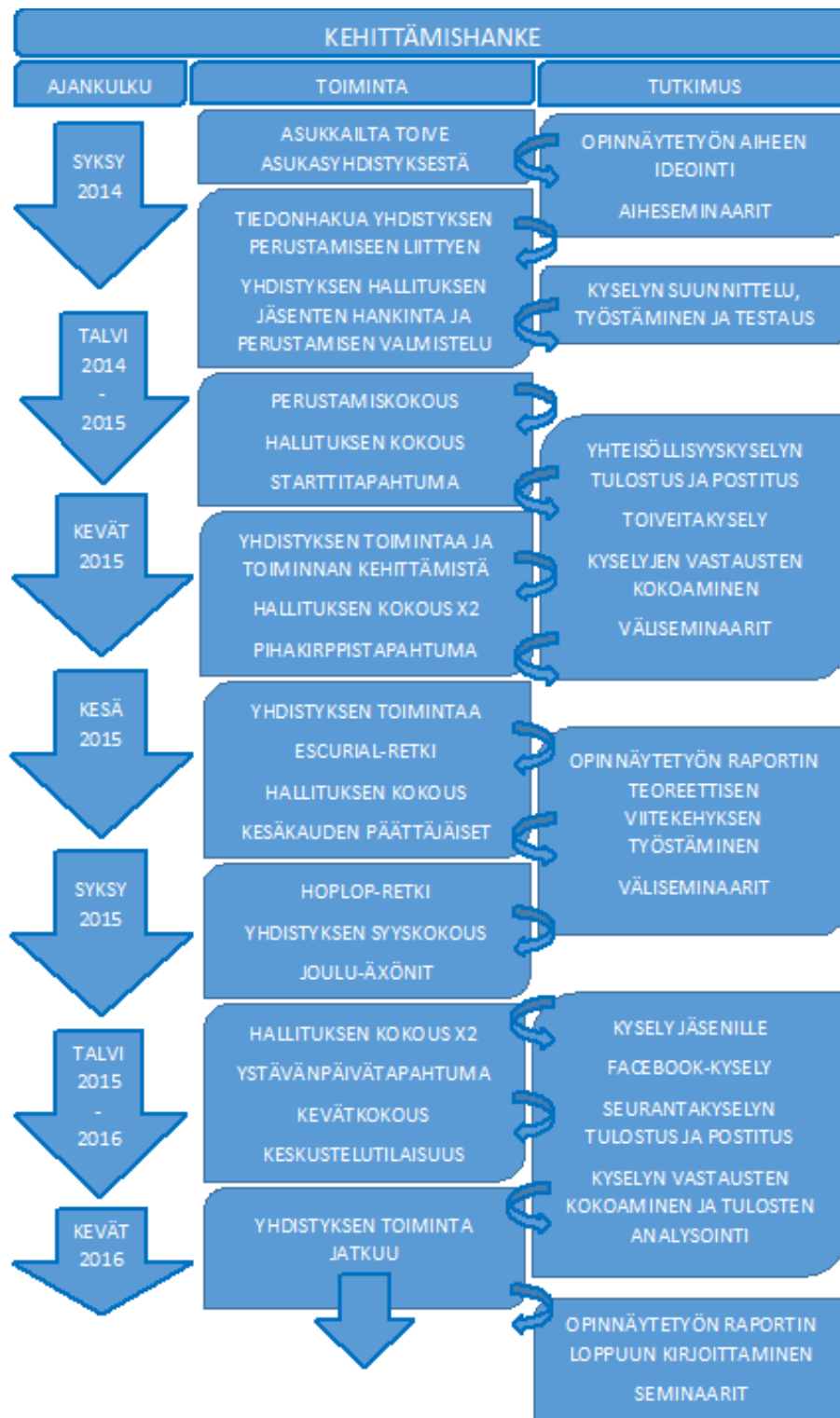
Mikäli uusi koulu saadaan tänne Ojanperänkankaalle niin yhdistyksemme ehdottaa rakennusprojektin hoitoa osittain talkoovoimin. Esimerkiksi maalaus- ja pihahommissa voisivat alueemme asukkaat ilomielin auttaa, mikäli se on mahdollista ja auttaa hankkeen sovittamista kunnan budjettiin. Yhdistyksemme kannattaa koulun suunnittelussa otettavan huomioon myös muut käyttömahdollisuudet, kuten nuorisotilat, sekä liikuntatilojen monipuolisuus, jotta siellä olisi mahdollista erilaisten urheiluseurojen järjestää harrastustoimintaa (esim. judo, paini, telinevoimistelu) Limingan asukkaille.

Alueemme asukkaat toivovat hartaasti, että oma pieni päiväkotimme, Ojanperän päiväkoti, pysyy toiminnassa vielä nykyisen vuokrasopimuksen loputtuakin.

Tässä oli keskeisimmät kuntalaisia mietityttävät asiat. Toivomme saavamme vastaukset näihin Teiltä kuntamme päättäjiltä / virkamiehiltä huhtikuun loppuun mennessä, jotta voimme yhdistyksenä välittää vastukset alueemme asukkaille vielä kevään aikana. Samassa yhteydessä olisi oiva tilaisuus nostaa esiin asioita, jotka tekevät Limingasta lapsiystävällisen kunnan.

Ystävällisin terveisin Ojanperän ja Okkosenrannan Omakotiyhdistys,

PJ Satu Parviainen sekä Sihteeri Marjo Pirhonen

Kysely Ojanperänkankaan asukkaiden yhteisöllisyydestä

Tämä kysely on osa ylemmän ammattikorkeakoulun (terveyden edistämisen koulutusohjelman) opinnäytetyötäni, jonka aiheena on ”asukasyhdistys tukemassa perheiden välistä yhteisöllisyyttä”. Kysely on jaettu kaikkiin Ojanperänkankaan kotitalouksiin (n= 140). Kyselyn täyttäminen kestää noin 20 minuuttia ja olen hyvin kiitollinen, mikäli päätät käyttää tarvitsemasi ajan kyselyn täyttämiseen. Kyselyn tulokset tulen esittämään opinnäytetyöni lisäksi myös Limingan kunnan päättäjille, joten olisi kaikkien Ojanperänkankaan asukkaiden edunmukaista saada kyselyyn mahdollisimman suuri vastausprosentti. Lisäksi kaikkien ohessa olevan arvontalipukkeen palauttaneiden kesken arvon vuoden jäsenyyden Ojanperän ja Okkosenrannan Omakotiyhdistykseen (20€). Voittajan nimi julkaistaan Facebookin Ojanperän ja Okkosenrannan asukkaat -ryhmässä ja voittajaan olen puhelimitse yhteydessä.

Otattehan kyselyyn vastatessanne huomioon, että käyttäessäni sanaa ”naapuri” tarkoitan kaikkia Ojanperänkankaan alueen asukkaita. Kyselyssä käytän termejä ”äiti”, ”isä” ja ”vanhemmat”, mutta yhtä tärkeitä ovat myös lapsettomien perheiden ja yhden henkilön kotitalouksien vastaukset. Jos perheessänne ei ole (kotona asuvia) lapsia tai asutte yksin, vastaattehan kuitenkin kyselyyn. Pyrkikää vastatessanne huomioimaan jokaisen perheenjäsenen näkökanta.

Palautattehan täytetyn kyselyn oheisessa kirjekuoressa 14.2. mennessä joko postilaatikkooni (osoite on valmiina kuoressa lähettäjän kohdalla) tai 14.2. kello 15-17 pidettävään Ojanperän ja Okkosenrannan Omakotiyhdistyksen järjestämään ystävänpäivätapahtumaan Ojanperänkankaan virkistysalueelle.

Noudatan opinnäytetyössäni tutkimuseettisiä toimintaperiaatteita ja vallitsevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Kyselyyn liittyvät kysymykset voitte lähettää osoitteeseen ***.

Ympyröikää SOPIVIN vastausvaihtoehdot ja vastatkaa kysymyksen alapuolelle varattuun tilaan. Tarvittaessa voitte jatkaa vastaustanne paperin kääntöpuolelle.

1. Miten asutte? *

1) yksin	4) vanhempien kanssa
2) avio-/avopuolison kanssa	5) lapsen tai lasten kanssa
3) avio-/avopuolison ja lapsen/lasten kanssa	6) jonkun muun/muiden kanssa

2. Kuinka kauan olette asuneet Ojanperänkankaalla?

1) Alle 3kk	2) 3 - 6kk	3) 6 - 12kk	4) 1 - 2v.	5) 2 - 3v.	6) Yli 3v.

3. Miksi muutitte Ojanperänkankaalle?

4. Asutteko tällä hetkellä

1) omistusasunnossa	2) vuokralla	3) muuten, miten? _____

5. Miten viihdytte Ojanperänkankaalla?

1) erittäin huonosti 2) huonosti 3) melko huonosti 4) melko hyvin 5) hyvin 6) erittäin hyvin

Miksi?

6. Tunnetteko kuuluvanne Ojanperänkankaan yhteisöön?

1) Kyllä 2) Ei

Miksi?

7. Oletteko edellisen kolmen kuukauden aikana harkinneet muuttavanne pois Ojanperänkankaalta?

1) usein 2) toisinaan 3) harvoin 4) emme ole

Miksi?

8. Kuinka paljon perheenne vanhemmat viettävät viikoittain aikaa lastensa kanssa keskimäärin ja kuinka paljon perheenne vanhemmilla on viikoittain omaa aikaa (= vapaa-aikaa kodin ja perheen tuomista velvollisuuksista) keskimäärin? Merkitkää tunteina.

Äidin lasten kanssa viettämä aika: n. h/vkÄidin oma aika: n. h/vkIsän lasten kanssa viettämä aika: n. h/vkIsän oma aika: n. h/vk

9. Kuinka paljon koko perheenne viettää viikoittain aikaa yhdessä keskimäärin?

 n. h/vk

Mitä perheenne tekee yhdessä?

10. Kuinka usein perheenne on edellisen kolmen kuukauden aikana ollut tekemisissä naapureiden kanssa? Ympyröikää jokaiselta riviltä paras vaihtoehto.

Sosiaalinen media: 1) Päivittäin 2) viikoittain 3) 2-3x/kk 4) 1x/kk 5) harvemmin/ei koskaan

Kyläily: 1) Päivittäin 2) viikoittain 3) 2-3x/kk 4) 1x/kk 5) harvemmin/ei koskaan

Ulkoilu: 1) Päivittäin 2) viikoittain 3) 2-3x/kk 4) 1x/kk 5) harvemmin/ei koskaan

Harrastaminen: 1) Päivittäin 2) viikoittain 3) 2-3x/kk 4) 1x/kk 5) harvemmin/ei koskaan

Asioilla käynti: 1) Päivittäin 2) viikoittain 3) 2-3x/kk 4) 1x/kk 5) harvemmin/ei koskaan

Muu _____ 1) Päivittäin 2) viikoittain 3) 2-3x/kk 4) 1x/kk 5) harvemmin/ei koskaan

11. Oletteko edellisen kolmen kuukauden aikana *pyytäneet apua* naapureiltanne?

1) Kyllä 2) Ei

Jos vastasitte kyllä, millaista apua olette pyytäneet?

12. Oletteko edellisen kolmen kuukauden aikana *saaneet apua* naapureiltanne?

1) Kyllä 2) Ei

Jos vastasitte kyllä, millaista apua olette saaneet?

13. Oletteko edellisen kolmen kuukauden aikana *antaneet apua* naapureillenne?

1) Kyllä 2) Ei

Jos vastasitte kyllä, millaista apua olette antaneet?

14. Luotatteko siihen, että tarvittaessa saatte apua naapureiltanne?

1) Kyllä 2) Ei

15. Suosittelettko Ojanperänkangasta asuinalueena?

1) Kyllä 2) Ei

22. Ympyröikää sopivin vaihtoehto:

Perheemme äiti		Perheemme isä	
	1) käy töissä		1) käy töissä
	2) opiskelee		2) opiskelee
	3) on työtön		3) on työtön
	4) on perhevapaalla		4) on perhevapaalla
	5) on lomautettu		5) on lomautettu
	6) on pitkällä sairauslomalla		6) on pitkällä sairauslomalla
	7) on eläkkeellä		7) on eläkkeellä
	8) muu, mitä? _____		8) muu, mitä? _____

23. Mikä on perheen vanhempien korkein koulutustaso?

Äidin korkein koulutustaso:	1) peruskoulu
	2) lukio
	3) ylioppilastutkinto
	4) ammattikoulututkinto
	5) opistoasteen tutkinto
	6) ammattikorkeakoulututkinto
	7) yliopistotutkinto
	8) muu, mikä? _____
Isän korkein koulutustaso:	1) peruskoulu
	2) lukio
	3) ylioppilastutkinto
	4) ammattikoulututkinto
	5) opistoasteen tutkinto
	6) ammattikorkeakoulututkinto
	7) yliopistotutkinto
	8) muu, mikä? _____

24. Kuuluuko joku perheen jäsenistä Facebookissa ”Ojanperän ja Okkosenrannan asukkaat” –ryhmään?

- 1) Kyllä 2) Ei

* 1. kysymys lähteestä Leena Viinamäki (toim.): Itä-Lapin seutukunnan hyvinvointibarometri 2013. s.349

Kiitos vastauksistanne!

Täytättehän vielä oheisen arvontalipukkeen, mikäli tahdotte mukaan arvontaan 😊

Ystävällisin terveisin Satu Parviainen (***)

Käsittelen arvontalipukkeet erillään kyselystä.

Arvontalipuke

*Arvonnan palkintona 1kpl Ojanperän ja Okkosenrannan Omakotiyhdistyksen vuoden 2016 jäsenyys (20€).
Voittajan nimi julkaistaan Facebookin Ojanperän ja Okkosenrannan asukkaat –ryhmässä ja voittajaan otan
puhelimitse yhteyttä.*

Nimi: _____

Puhelinnumero: _____